

วารสาร ห่องสมุด

T. L. A. BULLETIN

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๐๔

ยสารรายฉบับ

ของ สมาคมห่องสมุดแห่งประเทศไทย

หนังสืออ่านประกอบสำหรับเด็ก

ที่สมาคมจัดพิมพ์เพื่อจำหน่ายในงานวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๐๔

๑. ถ้าเดินเรื่อยไปย่อมถึงปลายทาง
(สำหรับชั้นประถมและมัธยมต้น) นายเจือ สตะเวทิน ผู้แต่ง
มีภาพประกอบ ๑๖ ภาพ ราคาเล่มละ ๒.๐๐ บาท
๒. ลูกหมูสามตัวกับหมาป่า
(สำหรับชั้นประถมศึกษา) แม้นมาส ชวลิต ผู้แต่ง
มีภาพประกอบ ๓๓ ภาพ ราคาเล่มละ ๒.๐๐ บาท
๓. เต่ากับหงส์สองตัว
(สำหรับชั้นประถมศึกษา) แถบรัตน์ ภูมิรัตน ผู้แต่ง
มีภาพประกอบ ๓ ภาพ ราคาเล่มละ ๑.๐๐ บาท

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายคาบ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ การศึกษา และวัฒนธรรม

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๐๔

บทบรรณาธิการ

ประวัติของห้องสมุดและหนังสือ.....	ทวี มุขระโกษา	๑
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ได้เห็นมา.....	มนัมาส ขวลิต	๖
ขอฝากไว้ให้คิด.....	บุญเจือ องค์กรประดิษฐ์	๑๑
เมื่อข้าพเจ้าไปพักแรมกับสมาคมห้องสมุด ของนักเรียนมัธยม	รัฐจวน อินทรกำแหง	๑๔
ทางหาเงิน.....	มนัมาส ขวลิต	๒๐
บรรณารักษ์กับขันติธรรม.....	แสง ประชุมชนะ	๒๔
ชีวิตและงานของสด กุระมะโรหิต.....	พิมพ์ิกา เรืองวิทย์	๓๐
เพื่อนแก่เหงาของเด็ก.....	ทรงศनिया จารุวรรณ	๔๖
หนังสือเป็นสื่อ.....	รัฐจวน อินทรกำแหง	๕๔
วรรณคดีสโมสร.....	กุลทรัพย์ ชื่นรุ่งโรจน์	๖๐
นิทานสำหรับเด็ก.....	ลมูล รัตติกาล	๖๕
บรรณพิภพ.....	มนัมาส ขวลิต	๗๑
ใคร ? อะไร ? ที่ไหน ?		๗๓

ภาพหน้าปก : คณะกรรมการสำรวจความสนใจ ในการอ่านหนังสือและ ห้องสมุดในสี่จังหวัด
ภาคใต้เดินทางโดยขบวนรถด่วนสายใต้ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๔

รายชื่อคณะกรรมการประจำปี ๒๕๐๔

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายก
อุปนายก
เลขาธิการ
เหรัญญิก
ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์
ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ
ประธานแผนกประชาสัมพันธ์
ประธานแผนกจัดทำวารสาร
ประธานแผนกจัดพิมพ์
ประธานแผนกจัดหาทุน
ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด
ประธานแผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ
ประธานแผนกศูนย์รวมบัตร
บรรณาธิการ
ปลัด
นายทะเบียน
กรรมการ

..

..

..

..

..

..

..

..

..

นาถคุณ ประภาวิวัฒน์
นางแม่นมมาส ขวาลิต
นายบุญจิตต์ ชุทรงเดช
น.ส. กัทลี สมบัติศิริ
นายสุข วงศาสนธิ์
น.ส. บุญเจือ อองคประดิษฐ์
น.ส. รัญจวน อินทรกำแหง
นายเอื้อ บุษปะเกษ หงสกล
นางสรีนทร์ ช่วงโชติ
พ.ต. ประสาน ทองภักดี
นายศรชัย เอี่ยมละออ
น.ส. สุทธิลักษณ์ อัมพวันศักดิ์
นางแม่นมมาส ขวาลิต
นายครุณ พลศิริ
น.ส. รสา วงศ์ยังอยู่
นายถนอม ชรรค์เพชร
ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธ์
นายกระจำนง แม้นญาติ
นายเพทาย อมาตยกุล
นายเล็ก ไชยวสุ
นายชัยปรีชา บุญยภาวิวัฒน์
นางนิตยา จาตามาศย์
น.ส. นิลวรรณ บันทอง
น.ส. เรืองโรจน์ พนพิช
น.ส. ศรีทอง สีหาพงษ์
น.ส. กุลทรัพย์ ชื่นรุ่งโรจน์

วารสารห้องสมุด

เจ้าของ

บรรณาธิการ, ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

สำนักงาน

พิมพ์ที่

คำนำ

: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

: นายเอื้อ บุษปะเกษ หงสกล

: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ถนนพญาไท อ. ประทุมวันพระนคร

: โรงพิมพ์ มงคลการพิมพ์ ๑๐๑ ถนนคานี บางลำภู พระนคร

: ๑ ปี ๔ ฉบับ ๑๐ บาท จำหน่ายปลีกฉบับละ ๓ บาท

บทบรรณาธิการ

ท่านที่เคยอ่านหนังสือเรื่อง อติชชิน วันเดอร์แลนด์ * คงจะจำกระต่ายขาวได้ กระต่ายตัวนั้น ชื่อ นาฬิกาเรือนใหญ่ จึงกระหืดกระหอบร้องว่า "I'm late I'm late" อยู่เสมอ วารสารห้องสมุดในระยะปีสองปี หลังนี้เป็น กระต่ายขาวใน อติชชิน วันเดอร์แลนด์อยู่ตลอดเวลา

อย่างไรก็ดี วารสารที่อยู่ในมือของท่านฉบับนี้เป็นฉบับสุดท้ายของ พ.ศ. ๒๕๐๔ แล้ว ถึงแม้จะมามีค่าเล็กน้อย ก็ไม่ใช่จะทำอึดอัด ไม่กระวนกระวาย ที่แท้ก็ไ้กระหืด กระ หอบ อย่าง กระต่าย ตัว นั้น อยู่เหมือนกัน

ความ ล่าช้า เป็น อุปนิสัย ของ คนไทย อย่างหนึ่ง เคยมีผู้ให้ความเห็นว่า ลองเทียบดูการใช้คำเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวกับชาวตะวันตกดู ของเขาว่า The clock runs นาฬิกาวิ่ง เราว่า นาฬิกาเดิน ใครพูดว่า นาฬิกาวิ่ง จะต้องถูกข่มขู่ภาษาไทยเดินงานเอา แม้กระทั่งไปทางอากาศ เราก็ยังเรียกว่า เดินอากาศไทย ไม่มีการวิ่งหรือ

เหาะแบบตด้นควมเดียวเร็วรบเลย

ว่าถึงกิจการห้องสมุด เราก็คงเหมือนกัน ถ้าใครคิดว่า เราเพิ่งมามีความริเริ่มเรื่อง ห้องสมุด เมื่อตั้ง สยามคม ห้องสมุดขึ้นเป็นการผิดแน่ๆ กิจการห้องสมุดเรามีมานานหนักหนา และความคิดจะทะนุบำรุงห้องสมุดใดๆ ก็มานาน ในราว พ.ศ. ๒๔๔๔ ที่โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ ได้มีการสอนวิชาจัดห้องสมุดโรงเรียนด้วย แต่ที่เรามองไม่ใคร่พบห้องสมุดโรงเรียน ก็เพราะห้องสมุดของเรายังเดินอยู่ช้าๆ ถ้าจะเทียบกับเมื่อก่อน ห้องสมุดเดียวกันก็จะมียอดของชาวตะวันตก คือเดินเร็วชนิดหนึ่งไม่ทอดน่องเนิบนาบอยู่ เราจะเห็นว่าโรงเรียนต่างๆ เปิดห้องสมุดใหม่เสมอ

ห้องสมุดใหม่ๆ ที่อยู่ในระหว่างเตรียมการก็มีหลายแห่ง เช่น ห้องสมุดคุรุสภาซึ่งจะมีอาคารใหม่ ปรับปรุงกิจการใหม่ ห้องสมุดลูกเสือที่ศาลาดาวศิราวุธ ขนาดใหญ่กว่านั้น คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบางที ก็อาจจะได้มีห้องสมุดแห่งชาติหลัง

ใหม่อีกด้วย ขณะนี้กระทรวงศึกษาได้ซื้อ
ที่ดินไว้เรียบร้อยแล้ว

ข่าวใหญ่ที่น่าตื่นเต้น และจะช่วยให้
กิจการห้องสมุดเดินเร็วอีกชนิด คือ กระทรวง
ศึกษาธิการได้ตกลงให้วิชาบรรณารักษะ
ศาสตร์ เป็นวิชาชุดครู ป.กศ. และ ป.กศ.
สูง แล้ว นับว่าขณะนี้ในประเทศเราก็มี
การฝึกฝนวิชาบรรณารักษศาสตร์อยู่หลาย
ระดับ ยิ่งขาดแต่ในระดับปริญญาเท่านั้น

แต่ได้ข่าวว่า บางทีอาจจะมึนในเร็ว ๆ นี้
บัณฑิตเป็นเวลาดังนี้ และถึงกำหนดที่
บรรณารักษะจะต้องขอตาท่านผู้อ่าน และ
มอบตนแก่ท่านบรรณารักษะใหม่ต่อไป ขอ
ถือ โอกาสนี้ อวยพร แต่ ท่าน ทั้ง หลายให้
ประสบแต่ความก้าวหน้ามาสู่ อุปสรรค
ใด ๆ อย่าได้มาขวางทางในการจัดตั้ง หรือ
ปรับปรุงห้องสมุดของท่านเลย

สวัสดิ์

ประวัติของห้องสมุดและหนังสือ

ทวี มุขระโกษา

มนุษย์เรารู้จักคิดประดิษฐ์ตัวอักษรมา
ใช้เป็นตัวหนังสือเพื่อ เป็นสื่อภาษามานาน
แล้ว จากการคิดตัวอักษรตัวเอง จึงทำ
ให้รู้จักถ่ายทอดความคิดเห็นต่างๆ เป็นตัว
หนังสือลงไว้บนวัตถุต่างๆ ตามยุคตามสมัย
เช่น ดักไว้บนดินเหนียว (Clay) บนแผ่น
ปาปิรัส (Papyrus) บนแผ่นหนัง (Parch-
ment) บนหิน บนไม้ไผ่ ฯลฯ และบน
กระดาษอย่างปัจจุบัน ซึ่งนักเพื่อต้องการ
เก็บเอาไว้เป็นหลักฐาน และเพื่อให้คนอื่น
ได้ศึกษาเรื่องราวและความคิดเห็น ความ
เป็นไปในยุคของตน เมื่อมีมาก ๆ เขาก็
รวบรวมเก็บไว้เป็น ที่เป็นที่หนึ่ง เพื่อจะได้
ค้นคว้าศึกษาหาความรู้ได้ง่ายขึ้น จากการ
เก็บรวบรวมหนังสือต่างๆ ไว้เอง ก็เรียก
กันว่า “ห้องสมุด” ซึ่งภาษาอังกฤษเรียก
ว่า “Library” ซึ่งมาจากคำในภาษาลา
ตินว่า “Liber” มีความหมายว่า “หนังสือ”
แต่ก่อนห้องสมุดมีความหมายแต่เพียงที่เก็บ
รักษาหนังสือไว้เท่านั้น

ห้องสมุดดินเหนียว (Library of
Clay) พวกบาบิโลเนียนโบราณได้นิยมทำ
ก้อนดินเหนียวเป็น ดั้งเหลียม ขึ้นเพื่อสลัก
สัญลักษณ์ต่างๆ ลงไป ซึ่งเป็นการเขียน
ที่เรียกว่า อักษรรูปดัม (Cuneiform) เพราะ
ตอนนั้นคิดทำกระดาษยังไม่ได้ และหลังจาก
นั้นประมาณ ๔๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล พวก
บาบิโลเนียน พวกแอตซีเรียน และอื่นๆ
อีก ได้ใช้ก้อนดินเหนียวคล้ายๆ กันนี้
สำหรับบันทึกเรื่องราวต่างๆ เอาไว้ โดย
มากใช้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับการ สือสาร
การค้าขาย การรบ พวกที่อาศัยอยู่ทางแถบ
ตะวันตกของอียิปต์ก็ใช้ก้อนดินเหนียวเขียน
ตัวหนังสือแบบอักษรรูปดัม (Cuneiform)
เช่นเดียวกัน

พวกบาบิโลเนียน และ แอตซีเรียน ได้
เก็บรักษา ก้อนดินเหนียว เขียน ตัว หนังสือ
Cuneiform ไว้เป็นห้องสมุดขนาดใหญ่และ
วางกองทับถมกันไว้นับเป็นพันๆ ก้อน ต่อ
มาเวลาดังเดยมานับพันปี จนกระทั่งในปี

คริสต์ศักราช ๑๘๕๓ มีนักโบราณคดีชาว อังกฤษชื่อ Sir Henry Layard ได้ขุดพบ หอสมุดขนาดมหึมาที่เมือง Nineveh อยู่ ใกล้ ๆ กับเมือง Mosul ในประเทศอิรัก ใน หอสมุดแห่งนี้มีดินเหนียวจารึกอักษร Cuneiform ไว้ประมาณ ๑๐,๐๐๐ กษัตริย์ แอัสซิริยาชื่อ Ashurbanipal ได้สร้างหอ สมุดขึ้นในระหว่าง ๖๐๐ ปีก่อนคริสต์กาล จากการขุดพบที่เมืองโบราณแห่งอื่น ๆ อีก เช่นที่ Ur, Nipper, Kish และที่ Tello ก็พบ ดินเหนียวที่ขุดพบเหล่านี้ ได้บันทึกเรื่องราว เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เทพนิยาย (Mythology) คณิตศาสตร์ กฎหมาย และการติดต่อค้าขาย บางก้อนพบที่เมือง Nipper ได้ บันทึก บางส่วนของ ประมวลกฎหมายของ ฮัมมูราบี (Code of Hammarabi) ก้อนอื่น ๆ ที่พบใน Nineveh ก็เป็นก้อนที่มีข้อความเพียง เพราะได้บันทึกเรื่องราวของ Gilgameesh บรรยายถึงเรื่องนาทอมบาบิโลเนีย

ห้องสมุดปาบิรด์ (Libraries of Papyrus) ในราว ๆ สมัยเดียวกันกับที่พวกบาบิโลเนียนคิดประดิษฐ์อักษรรูปดิน (Cuneiform) ขึ้น ทางพวกอียิปต์ก็ได้คิดและเรียนรู้การ เขียนหนังสือและประดิษฐ์ให้สวยงามลงใน

วัตถุที่ทำขึ้นจากต้นปาบิรด์ ต่อมาปาบิรด์ก็ กลายเป็นมาตรฐานที่ใช้สำหรับเขียนกัน แพร่หลาย ในดินแดนแถบทะเลเมดิเตอร์ เรเนียน และใช้กันแพร่หลายในที่อื่น ๆ อีก หลายแห่ง มาจนกระทั่งถึง ค.ศ. ๑๓๐๐ แผ่น ปาบิรด์ ตำราบรรดา ทำให้เป็นแผ่น ได้ง่ายกว่า อย่างอื่น ตามปกติชาวอียิปต์ชอบทำปาบิรด์ ให้เป็นแผ่นยาว ๆ สำหรับเขียนตัวหนังสือ แล้วม้วนเก็บเอาไว้ ม้วนหนังสือ หรือ Scroll ที่มีอยู่ใน British Museum เป็น ม้วนหนังสือชื่อ Harris Papyrus ยาว ๑๓๓ ฟุต ชาวโรมันเรียก Scroll ว่า Volumen ฉะนั้นจึงเรียกหนังสือที่เป็นเล่ม ๆ ว่า Volume มาจนทุกวันนี้

เราได้ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับห้องสมุด ของพวกอียิปต์ไม่ค่อยจะมากนัก ที่ทราบก็ มีห้องสมุดที่เมือง Gizeh ในราว ๒๕๐๐ ปีก่อนคริสต์กาล พระเจ้า Amenhotep ที่ ๓ มีหอสมุดอยู่ที่เมือง Amarna ในราว ๑๔๐๐ ปี ก่อนคริสต์กาล และพระเจ้า Rames ที่ ๒ ได้ตั้งหอสมุดขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่ Thebes หลังจากนั้นประมาณ ๑๕๐ ปี วัด Horus ที่ Edfu (เดียนเรียก Idfu) ก็ได้ตั้งขึ้น

ประวัติของห้องสมุดและหนังสือ

๓

ประมาณ ๒๓๗ ปีก่อนคริสตกาล เป็นห้องสมุดที่มีชื่อเสียงมากอีกแห่งหนึ่ง

พวกกรีกก็ใช้แผ่น ป่าปรีดเหมือนกัน

Pisistratus ผู้ครองนคร Athens ได้ตั้งหอสมุดขึ้นที่นั่นประมาณ ๕๐๐ ปีก่อนคริสตกาล พวกกรีกได้สร้างหอสมุดขึ้นตามเมืองต่าง ๆ หลายแห่ง นับตั้งแต่ซีซิลีไปจนถึงทะเลดำ พลาโต และ อริสโตเติล ก็ได้รวบรวม ม้วนป่าปรีดที่มีชื่อเสียงไว้ด้วย ม้วนป่าปรีดของ อริสโตเติลส่วนหนึ่งได้ตกมาเป็นสมบัติของห้องสมุดที่มีชื่อเสียงในโลกยุคโบราณที่เมืองอเล็กซานเดรีย อเล็กซานเดอร์มหาราช ก็เป็นผู้ที่ศรัทธาของอริสโตเติล พระองค์ได้เรียนรู้คุณค่าของหนังสือจาก อริสโตเติล พระองค์ได้สร้างเมือง อเล็กซานเดรีย ประมาณ ๓๓๒ ปี ก่อนคริสตกาล และหลังจากนั้นไม่นานนัก ปโตเลมี (Ptolemy) ที่ ๓ รัชทายาทของพระองค์ก็ได้สร้างหอสมุดขึ้นที่นั่น บรรดานักปราชญ์พากันเชื่อว่าหอสมุดแห่งนี้มีม้วนแผ่น ป่าปรีดอยู่มากกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ม้วน อันเป็นที่รวบรวมวรรณคดีต่าง ๆ ที่โลกรู้จักได้ และอาจกล่าวได้ว่ามี บรรณารักษ์ ครองแรก ที่เมืองอเล็กซานเดรีย เรื่องทั้งหลายที่บันทึกไว้

ทั้งบทกวี และ บรรณานุกรม Callimachus ซึ่งยังมีชื่อเสียงอยู่จนบัดนี้ อยู่ภายใต้การดูแลของผู้สืบรัชทายาทจาก อเล็กซานเดอร์มหาราช หอสมุดที่อเล็กซานเดรีย จึงเป็นสมบัติอันน่าภาคภูมิใจของกรีกและของโลกด้วย บางส่วนของหอสมุดได้ถูกทำลายในระหว่างที่จูเลียส ซีซาร์ ยกกองทัพมารบที่อียิปต์เมื่อ ๔๗ ปีก่อนคริสตกาล ต่อมาก็ถูกพวกโรมันทำลายเสียหายอีกมาก และต่อมา อีกหอสมุดแห่งนี้ ก็ถูกพวกอาหรับทำลายลงอย่างย่อยยับในคริสต์ศักราช ๖๔๐

ห้องสมุดแผ่นหนัง (Libraries of Parchment) รัชทายาทองค์อื่นๆ ต่อมาของอเล็กซานเดอร์มหาราช ก็ได้สถาปนาเมืองหนึ่งขึ้นที่ Pergamum ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับเมือง Constantinople เป็นศูนย์กลางของการศึกษา เมื่อหอสมุดที่ Pergamum ตั้งขึ้นก็มีความสำคัญมากกว่าที่อเล็กซานเดรีย พวกอเล็กซานเดรียได้เลิกใช้วัตถุที่ผลิตจากต้นป่าปรีด ชาวเมือง Pergamum ได้เริ่มเขียนลงบนแผ่นหนังของสัตว์ และได้วิวัฒนาการให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เขาเรียกวัตถุแบบนั้นว่า Pergamentum ซึ่งต่อมาเราเรียกกันว่า Parchment เมื่อ ๔๓ ปี ก่อนคริสตกาล

มาร์ค แอนโทนี ได้นำเอาแผ่นหนังที่เขียนตัวหนังสือประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ม้วน ไปมอบให้แก่พระนางคลีโอพัตรา สำหรับให้แก่อหองสมุดที่อเล็กซานเดรีย

แผ่นหนังไม่ตำราจะนำมาต่อกันให้เป็นแผ่นยาวๆ เหมือนปาปี้รัส และการม้วนเก็บก็ลำบาก บรรณารักษ์จึงเย็บให้ด้านหนึ่งของแผ่นหนังให้ติดกัน ทำเป็นเล่ม (Codex) จากการทำอย่างนั้นเอง จึงได้วิวัฒนาการมาเป็น การเย็บ หนังสือ รวมกันเป็นเล่มๆ ชาวโรมันชอบนำหนังสือติดตัวไปด้วยทุกหนทุกแห่ง และไปที่ไหนก็ได้ตั้งหอดูมดชนเป็นหลักของเมืองนั้นๆ

เมื่อบางส่วนของ อาณาจักร โรมัน ได้สลายตัวไป บรรดานักปราชญ์และพระก็ได้เก็บรักษาหนังสือแผ่นหนังเอาไว้เป็นจำนวนมาก หอที่เก็บรักษาหนังสือ หรือเป็นที่คั้ดลอก จึงเป็นส่วนสำคัญของการวัด พระได้เก็บรักษา และคั้ดลอกหนังสือโบราณเหล่านั้นด้วยมือ และได้คิดประดิษฐ์ตัวหนังสือให้สวยงามขึ้นเรื่อยๆ มีการตกแต่งระบายสีตัวหนังสือเหล่านั้นให้ประณีต สวยงาม แล้วก็นำไปให้ห้องสมุดคริสต์เถียนทุกแห่งทั่วโลก ตั้งแต่เปอร์เซีย ไปจนถึง ไอร์แลนด์

ในจำพวกหอดูมดดังกล่าว แล้วยัง คงมีอยู่ได้แก่ St. Catherine's Monastery ในอียิปต์ ซีโน สร้างขึ้นในราวๆ ปีคริสต์ศักราช ๕๐๐, St. Gall ที่สวิตเซอร์แลนด์ สร้างในราวๆ ปีคริสต์ศักราช ๖๐ และที่ Mount Athos ที่กรีซ ในราวๆ คริสต์ศักราช ๘๐๐

เมื่อ มหาวิทยาลัย เริ่มมีความ สำคัญ เป็น ครั้ง แรก ใน ราวๆ ปี ค.ศ. ๑๒๐๐ ประชาชนที่อยู่นอกนิกาย Roman Catholic ก็มีความสนใจที่จะแสวงหาความรู้ที่มีอยู่ในหนังสือต่างๆ เหล่านั้น มีเจ้าครองนครหลายคนได้สร้างที่สำหรับรวบรวมจนเป็นที่มื่อเสียงของโลกก็หลายแห่ง เป็นต้นว่า ของ Lorenzo de' Medici ซึ่งยังคงมีอยู่ที่เมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี หนังสือที่คั้ดลอกด้วยมือลงบนแผ่นหนังนั้น มีราคาแพงมากและก็หาได้ยากมาก ดังนั้น บรรณารักษ์รุ่นเก่าจึงได้ใช้ใช้ตามหนังสือเหล่านั้นๆ ติดไว้กับฝาผนัง เท่าที่มีอยู่ในโลกขณะนี้ก็มีอยู่ไม่มากนัก

ห้องสมุดแผ่นกระดาษ (Libraries of Paper) พวกจีนก็ได้สร้างห้องสมุดมานานแล้วเมื่อ ๓๐๐ ปี ก่อนคริสต์กาล และเขาได้มีส่วนช่วยในการวิวัฒนาการกิจการด้าน

ประวัติของห้องสมุดและหนังสือ

๕

ห้องสมุดอย่างใหญ่หลวงทีเดียว เพราะเขาได้คิดการทำกระดาษขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๓๐๕ เขาได้ใช้กระดาษเผยแพร่ไปทางตะวันตกผ่านไประยะทางอาระเบียและในที่สุดก็ไปถึงยุโรปประมาณ ปี ค.ศ. ๑๓๐๐ เมื่อ Johannes Gutenberg ได้พิมพ์หนังสือด้วยเครื่องพิมพ์แบบเครื่องได้ลงบนกระดาษประมาณ ค.ศ. ๑๔๕๐ สามารถพิมพ์ได้ทีละหลายๆ จำหน่ายให้แก่ประชาชนที่อยากจะเป็นเจ้าของหนังสือ

ห้องสมุดใหญ่ๆ ที่ทันสมัยแห่งหนึ่ง ที่ได้สร้างขึ้น ก่อนสมัยของ Gutenberg หอสมุดแห่งชาติของฝรั่งเศสได้เจริญเติบโตขึ้นจากหอสมุดที่สร้างในปารีส ในปี ๑๓๖๗ เป็นหอสมุดที่ใหญ่ที่สุดในยุโรป วัดโรมัน-คาทอลิก ก็ได้สร้าง หอสมุด วาติกัน ขึ้นที่วาติกัน ในปี ๑๔๔๗ เป็นหอสมุดต้นแบบตัวเขียน แต่ปัจจุบันกับบรรจุหนังสือตัวพิมพ์เข้าไว้ด้วย ห้องสมุดเหล่านี้มี ๒ แห่งที่ใหญ่ที่สุด และรวบรวมสิ่งที่สำคัญที่สุดในโลกไว้

ในปีคริสต์ศักราช ๑๖๐๒ มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ได้สถาปนาหอสมุด Bodleian ขึ้น นับเป็นหอสมุดแห่งแรกในอังกฤษ ได้เจริญมาด้วยการ รวบรวมและ อุทิศให้โดย Humphrey, Duke of Gloucester เมื่อปี ค.ศ. ๑๔๔๔ หอสมุดได้รวบรวมหนังสือที่หายากและต้นฉบับที่หาความีได้ไว้มากมาย

ในปี ๑๔๔๑ ห้องสมุด ๒ แห่งเป็นห้องสมุดขนาดใหญ่ได้สร้างขึ้น ในรัสเซีย แห่งหนึ่งในปัจจุบันชื่อว่า หอสมุดเลนิน (Lenin Library) อยู่ที่กรุงมอสโก และอีกแห่งหนึ่ง คือ หอสมุด ประชาชนเลนิน การ์ด Leningrad Public Library

ด้วยกระดาษและการพิมพ์เอง ได้ทำให้เกิดการรวมเป็นของชาติอื่นๆ อีกหลายแห่งเช่น หอสมุดใน British Museum สร้างขึ้นที่กรุงลอนดอน ในปี ๑๗๕๓ และหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress) ได้สถาปนาขึ้นที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ในปี ค.ศ. ๑๘๐๐.

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใดเห็นมา

แม่น้ำมาส ขวลิขิต

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ผู้เขียนได้มีโอกาสไปดู
กิจการของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งสร้าง ขึ้น
ใหม่ ในประเทศ ลังกา สิงคโปร์ และสหพันธ
รัฐมาลายา จึงขอเล่าสู่กันฟังพอเป็นสังเขป
ดังนี้

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยลังกา

มหาวิทยาลัยลังกา แต่เดิมตั้งอยู่ใน
เมืองโคดัมโบ เมื่อประมาณ ๓๒ ปีมาแล้ว
จึงได้ย้ายไปอยู่ณเมืองเล็กๆชื่อปาราเดเนีย
อยู่ห่างจากโคดัมโบ ประมาณ ๑๐๐ ไมล์
และห่างจากเมืองแคนดี้ ประมาณ ๒๐ ไมล์
นิตินิถัมภ์จะเดินทางไปกลับระหว่างเมือง
ใหญ่ทั้งสองได้ในเวลาวันเดียว ปาราเดเนีย
เป็นเมืองตั้งอยู่ในบริเวณภูเขา และมีแม่น้ำ
ใหญ่ เป็นที่ตกของสัตว์นพฤษชาติที่ใหญ่
ที่สุดในลังกา และนับว่าเป็นส่วนนพฤษชาติ
ที่สวยงามที่สุดในแห่งหนึ่งในตะวันออก ภูมิ
กสิกรรมก็ตั้งอยู่ที่เมืองนี้ และได้ให้ความ
ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเป็นอันมาก

เมื่อแรกย้ายมหาวิทยาลัยมา ห้องสมุด

ยังไม่มีสถานที่เป็นเอกเทศ อาคารห้องสมุด
ปัจจุบันเพิ่งสร้างเสร็จ เมื่อสองปีมาแล้ว
เป็นอาคาร ๒ ชั้น อยู่หลังหอประชุมใหญ่
ซึ่งใช้เป็นทนายภาพยนตร์ให้หนังดู ตั้งอยู่
บนเนิน บริเวณใกล้ เคียงได้ รับการตกแต่ง
อย่างสวยงาม อยู่ใกล้กับตึกคณะนิติกรรม
ศาสตร์ แต่ค่อนข้างไกลจากตึกหอพัก

อาคารห้องสมุดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
ทางด้านขวามือของชั้นล่าง และชั้นสองแบ่ง
เป็นห้องอ่านหนังสือ ๔ ห้องด้วยกัน คือ
ห้องนิยดาร์ และหนังสืออ้างอิงอยู่ชั้นล่าง
ห้องอ่านหนังสือตั้งคมศาสตร์ และทอ ๆ ไป
อยู่ชั้นบน ตอนกลางชั้นล่างเป็นที่สำหรับ
จ่ายหนังสือให้ยืม มีตู้บัตรรายการ และ
หนังสือบรรณานุกรมทั้งหมด ชั้นบนมีที่
จ่ายหนังสือให้ยืม และตู้บัตรรายการเช่น
เดียวกับชั้นล่าง ทางด้านซ้ายเป็นชั้นเก็บ
หนังสือ มีห้องเก็บหนังสือเกี่ยวกับประเทศ
ลังกาห้องหนึ่ง และอีกห้องหนึ่งสำหรับ
หนังสือหายาก และห้ามยืมออกนอกห้อง

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ได้เห็นมา

๗

สมุดภายในบริเวณที่เก็บหนังสือ มีห้องเล็ก ๆ สำหรับ อาจารย์ ใช้ในการ ค้นคว้าหลายห้อง ที่ทำงานอยู่ทางด้านหลังของอาคาร

หนังสือ ปัจจุบันมีหนังสือ ๑๓๕, ๑๒๑ เล่ม นิติสารได้รับการเย็บเล่มบ้าง แต่ที่ยังไม่ได้เย็บก็มี การจัดหมู่หนังสือใช้ระบบทศนิยมของดิวอี้ ไม่มีการใช้เลขผู้แต่งหนังสือภาษาต่าง ๆ จัดไว้ปนกันตามเนื้อเรื่อง

บัตรรายการแบ่งเป็น Subject Catalog และ Author Catalog

บริการ มีการให้ยืมหนังสือ ช่วยในการค้นคว้า ตอบคำถาม

เจ้าหน้าที่ มีบรรณารักษ์ และผู้ช่วยอีก สอง คน ซึ่ง ได้รับการ อบรมทางวิชา บรรณารักษศาสตร์ นอกจากนั้นเป็นเดิมียนพนักงาน ทั้งหมดมีอยู่ด้วยกัน ๑๘ คน เห็นได้ว่างานล้นมือ หนังสือที่ยังไม่ได้รับการจัดหมู่ยังมีออกมา

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมาลายาที่สิงคโปร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมาลายาที่สิงคโปร์ ในปัจจุบันได้รับการขยายออกไปอีก

เพียงให้เพียงพอกับจำนวนนิสิต เฉพาะตัวอาคารอาจแบ่งได้เป็นสองตอน คืออาคารเดิม และอาคารใหม่ อาคารเดิมเป็นตึกสี่เหลี่ยมผืนผ้าสองชั้น จัดเป็นห้องอ่านหนังสือทั่วไป ห้องหนังสืออ้างอิง ห้องอ่านไมโครฟิล์ม ที่เก็บหนังสืออยู่ในบริเวณห้องอ่านหนังสือ และเปิดให้หนังสือยืมหนังสือจากชั้นเองได้ โต๊ะรับจ่ายหนังสืออยู่ตรงทางต่อระหว่างอาคารเดิมและอาคารใหม่ ชั้นล่างของอาคารใหม่ เป็นแผนกจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ แผนกส่งข้อหนังสือ ห้องทำงานของบรรณารักษ์ ห้องนิติสาร ชั้นบนเป็นห้องอ่านหนังสือวิทยาศาสตร์ อาคารทั้งสองหลังติดเคื่องปรับอากาศ

หนังสือ เมื่อรัฐบาลมาลายาได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยมาลายาขึ้นที่ กัวลาลัมเปอร์ ได้ย้ายหนังสือส่วนหนึ่งไปจากมหาวิทยาลัยมาลายาที่สิงคโปร์ เพราะขณะนั้นสิงคโปร์ยังไม่ได้เป็นรัฐอิสระ แต่ในขณะนี้ หนังสือได้เพิ่มขึ้นเป็นอันมาก และกำลังมีปัญหาเรื่องคับทงๆ ที่อาคารอีกหลังหนึ่งเพิ่งสร้างเสร็จไปใหม่ๆ

หนังสือได้รับการจัดหมู่แบบดิวอี้ บัตร

รายการ ๕๐ จาก ห้องสมุด รัฐสภา อเมริกัน
เป็นส่วนใหญ่ บรรณานุกรมต่างๆ มีครบ
ถ้วน

ครุภัณฑ์ห้องสมุด ใช้เครื่องโลหะ
ทั้งหมด แม้กระทั่งตู้บรรณการ ทั้งนี้
เพื่อป้องกันไฟ ครุภัณฑ์ที่ใช้เป็นของทำ
จากอังกฤษ ราคาถูกกว่าของบริษัทอเมริกัน
ของพื้นเมืองก็มี แต่ปรากฏว่าไม่แข็งแรง
ทนทานและไม่ประหยัดพอ

เจ้าหน้าที่ ส่วนมากเป็นผู้ได้รับการ
อบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ จากอเมริกา
บรรณารักษ์เป็นชาวออสเตรเลีย เนื่องจากด้วย
คนพื้นเมืองที่ได้รับการ อบรมวิชาบรรณา
รักษศาสตร์มีไม่พอ จึงต้องใช้เจ้าหน้าที่ชาว
ต่างประเทศหลายคน เจ้าหน้าที่ต่างๆ มี
ดังนี้ คือ บรรณารักษ์ (ตำแหน่งเทียบเท่า
ศาสตราจารย์) หัวหน้าแผนกจัดหมู่หนังสือ
หัวหน้าแผนกจัดหาหนังสือ หัวหน้าแผนก
บริการนิสิต (ทั้งสามคนมีตำแหน่งเทียบเท่า
อาจารย์เอก) ในสำนักงานบรรณารักษ์
มีเลขานุการหนึ่งคน แผนกจัดหมู่หนังสือ
มีบรรณารักษ์ผู้ช่วย ๕ คน พนักงานพิมพ์
ติด และจัดดำเนินาบัตรรายการ ๓ คน เติมน้ำ
ซ่อมหนังสือ ๑ คน แผนกจัดหาหนังสือ

มีบรรณารักษ์ผู้ช่วย ๒ คน เติมน้ำพิมพ์ติด
๒ คน แผนกบริการนิสิต มีบรรณารักษ์
ผู้ช่วย ๒ คน พนักงาน ๓ คน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย มาลายา ที่
กัวลาลัมเปอร์

การจัดตั้งห้องสมุด มหา วิทยาลัยมา-
ลายาที่กัวลาลัมเปอร์ได้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐
ก่อนเวลาที่มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนต้อง
ปีในตอนนั้น ได้ขอยืมบรรณารักษ์จาก
ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ที่สิงคโปร์มา ๑ คน
และให้มีเติมน้ำพิมพ์ติดอีกหนึ่งคน จัดการ
เกี่ยวกับการสั่งซื้อ และเตรียมหนังสือให้ยืม
ครั้น มหา วิทยาลัย สร้าง อาคาร ดำเนินงาน
เดชาธิการขึ้น ก็ได้ใช้ห้องๆ หนึ่ง ในอาคาร
นั้นเป็นที่เก็บหนังสือชั่วคราว ในปี พ.ศ.
๒๕๐๑ มหาวิทยาลัยได้ว่าจ้างบรรณารักษ์
ปัจจุบัน ซึ่งเป็นชาวอังกฤษให้มาเป็นผู้
วางแผนนโยบาย และออกแบบอาคารการสร้าง
ส่วนหนึ่งได้เสร็จลงในปี ๒๕๐๒ ซึ่งเป็นปีที่
มหาวิทยาลัยเปิดเรียน ในปี ๒๕๐๕ จะได้
สร้างอาคารส่วนที่เหลือต่อไปให้เสร็จเรียบ
ร้อย อาคารตามโครงการ กำหนดให้มีที่
นั่งสำหรับนิสิต ๒๒๕ คน เข้าใจว่าภายใน
เวลา ๖ ปี ที่นี้จะไม่พอ และต้องขยายอีก

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ไต้หวันมา

๕

อาคารส่วนที่เสร็จแล้ว และใช้อยู่ใน
ขณะนี้ มีที่นั่งสำหรับนักศึกษิต ๑๓๐ คน มหา-
วิทยาลัยมีนักศึกษิต ๓๐๐๐ คน ที่นั่งไม่พอ ต้อง
ขอห้องว่างตาม อาคารเรียนในคณะต่าง ๆ
ให้เป็นที่นั่งอ่านหนังสือชั่วคราว ในห้อง
สมุดเอง ขณะนี้หนังสืออัดมาก ห้อง
ทำงานก็คับแคบ

อาคารขณะนี้ เป็นตึกชั้นเดียว แต่แบ่ง
เป็น Mezzanine ให้เป็นที่เก็บหนังสือ และ
ที่นั่งอ่านได้อีกชั้นหนึ่ง มีห้องอ่านไมโคร
ฟิล์มอยู่ ๕ ห้อง หนังสือทุกประเภทรวม
อยู่ในห้องอ่านหนังสือห้องเดียวกัน

หนังสือ งบประมาณซื้อหนังสือ
ได้รับปีละ ๓๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์มาหลาย ปี
๒๕๐๕ จะได้เพิ่มอีกเป็น ๓๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์
นอกจากนี้ยังได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิ
เอเซีย และรัฐบาลประเทศต่างๆ ในเครือ
จักรภพอังกฤษอีกด้วย ขณะนี้กำลังมีปัญหา
เรื่องไม่มีที่เก็บหนังสือ และไม่มีเจ้าหน้าที่
พอที่จะทำการจัดหมู่หนังสือและทำรายการ
บัตรให้ได้อีกเร็วทันใจ

การจัดหมู่หนังสือใช้แบบ Bliss บัตร
รายการใช้ Visible File ซึ่งช่วยให้ค้นหา

หนังสือโดยรวดเร็วขึ้น แต่ดู Visible File
ราคาค่อนข้างแพงมาก

บริการ ขณะนี้มีการให้ยืมหนังสือ
Reserve และช่วยการค้นคว้าบ้างเล็กน้อย
เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการอบรมทางวิชาบรรณารักษ
ศาสตร์ ยังมี ไม่พอที่จะให้บริการอย่าง
อื่นแก่นักศึกษิตได้

เจ้าหน้าที่ มีทั้งหมด ๓๙ คน เป็นผู้
ซึ่งได้รับการ อบรม ทาง วิชา บรรณารักษ
ศาสตร์เพียง ๓ คน หนึ่งในสามคนนี้ บริติช
เคาน์ซิล ให้ยืมตัวมา บรรณารักษ์ผู้ช่วย
ที่ได้รับการปริญญามัธยมศึกษา ๘ คน พนักงานชั่วคราว
๒ คน เต็มย่น ๕ คน พนักงานพิมพ์ดีด ๓
คน พนักงานจัดชั้นหนังสือ ๑ คน ปรากฏ
ว่าคนไม่พอกับงาน

เวลาปิดเปิด ห้องสมุด เปิดตั้งแต่
๘.๐๐ น. - ๒๒.๐๐ น. วันเสาร์ปิด ๘.๐๐ น.
วันอาทิตย์ปิดเวลา ๑๖.๐๐ น. ทั้งเพื่อเปิด
โอกาสให้นักศึกษิตได้ใช้ห้องสมุดมากที่สุด

ข้อสังเกตบางประการ

๑ เกี่ยวกับอาคาร มหาวิทยาลัย

ตั้งห่างจากแหล่งขยายตัวรวดเร็วมาก อาคาร
ห้องสมุดมีเนื้อที่ไม่พอ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ดัยท์กวดัลัมเปอร์นั้น ภายในเวลาสองปีแรก ก็มีหนังสือไม่พอแก่นักเรียนเสียแล้ว

อาคาร ควรจะต้องมีเครื่องปรับอากาศ เพราะช่วยให้หนังสือปลอดภัยจากตัวแมลงร่า นอกจากนั้นอาคารที่ปิดหมดยังป้องกันการลักลอบ หนีหนังสือ ลงไป ทางหน้าต่างที่ปรากฏในมหาวิทยาลัยบางแห่งในเมืองเราอีกด้วย

แบบ อาคาร ห้องสมุดจะต้องมีทางให้ขยายต่อไปอีกได้ จะเป็นทางกว้างหรือให้สูงขึ้นก็ตาม

พ.น ถ้าหากใช้กระเบื้องยางจะเก็บเสียงได้ดีกว่าพ.นชนิดอื่น ๆ

๒. บริการของห้องสมุด. ในมหาวิทยาลัยซึ่งนิสิตอยู่หอพัก ห้องสมุดเปิดถึงตลอดดึกดางคืน เพื่อให้หนังสือมาใช้ได้มากจน การขาดบรรณารักษ์ผู้ได้รับการอบรมทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ไม่สามารถ ให้ความช่วยเหลือ ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตได้เต็มที่

๓. การเงิน ห้องสมุดจำเป็นต้องมีหนังสือใหม่ๆ เพิ่มทุกที นิตยสารจำเป็นต้องมีให้ครบทุกวิชา งบประมาณของห้องสมุดจึงต้องมีมากพอ เท่าที่ทราบ

มา โดยมากได้งบประมาณร้อยละ ๕-๑๐% ของงบประมาณมหาวิทยาลัยทั้งหมด ที่กวดัลัมเปอร์มีมากเป็นพิเศษ เพราะคณะต่างๆ ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศอื่นๆ มาก แต่ห้องสมุดได้รับอยู่เพียงเล็กน้อย

๔. เจ้าหน้าที่ งานจะดำเนินไปด้วยดี ถ้าหากมีเจ้าหน้าที่พอ และคุณวุฒิของเจ้าหน้าที่สูงพอแก่ลักษณะของงาน

บรรณารักษ์ ได้รับปริญญาโท ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นอย่างน้อย และได้ผ่านงานมาแล้วนานปี มีตำแหน่งเทียบเท่าศาสตราจารย์

ผู้ช่วยบรรณารักษ์ และหัวหน้าแผนกต่างๆ ได้รับการอบรมทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ มีตำแหน่งเทียบเท่าอาจารย์เอก

บรรณารักษ์ผู้ช่วยหัวหน้าแผนก มีปริญญาดุษฎี และได้รับการอบรมทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ มีตำแหน่งเทียบเท่าอาจารย์ตรี และโท

๕. ครุภัณฑ์ ไม่เหมาะสำหรับโต๊ะอ่านหนังสือ เก้าอี้ โต๊ะทำงาน ตู้บัตรรายการ โลหะ เหมาะสำหรับชั้นหนังสือ ตู้เอกสาร ตู้ไมโครฟิล์ม และที่เก็บใส่ที่ค้นวัสดุอื่นๆ

ขอฝากไว้ให้คิด

บุญเจือ องคประดิษฐ์

ในโอกาสที่สมาคมเพื่อการรักษาสมบัติวัฒนธรรมและกรมศิลปากรได้จัดวรรณคดีสัญจรทางเรือ ไปตามคลองบางกอกน้อย จนถึงบางใหญ่ ในวันเสาร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๔ นั้น ข้าพเจ้าซึ่งเป็นข้าประจำผู้หนึ่ง ก็ได้ร่วมเดินทางไปด้วยเช่นเคย ในการเดินทางครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้าชมห้องสมุดประชาชนอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรีด้วย

ห้องสมุดประชาชนแห่งนี้ ตั้งอยู่ชั้นล่างของที่ว่าการอำเภอบางใหญ่ นับว่าอยู่ในทำเลที่เหมาะสม สะดวกแก่ผู้มาใช้ห้องสมุด ขนาดเท่ากับห้องสมุดประชาชนทั่วไป คือประมาณ ๒ คูหา ทางเข้าออกมีหลายทางทั้งด้านหน้าและด้านข้าง มีตู้หนังสือ ๒ ตู้ เป็นตู้ดาร์คดีตู้หนึ่ง และตู้นวนิยายตู้หนึ่ง กลางห้องมีโต๊ะยาวสำหรับนั่งอ่านหนังสือ นอกจากนี้ยังมีชั้นวางหนังสือป้ายปิดข่าวประจำวัน และภาพต่างๆ บนผนัง

ภาพที่น่าสนใจซึ่งแม้แต่ท่าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการผู้ได้กรุณาให้เกียรติร่วมเดินทางไปกับคณะวรรณคดีสัญจรครั้งนี้ ด้วยก็ได้ไปชมอยู่เป็นเวลานานก็คือ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗-๘-๙ และภาพนายกรัฐมนตรีตั้งแต่คนแรกจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับว่าเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่มีประโยชน์อย่างหนึ่ง ภาพอื่นๆ นอกจากนั้นก็มีพระบรมฉายาลักษณ์ทั้ง ๙ รัชกาล ภาพแทรกหน้ากลางวารสารจันทร์เกษม และภาพอื่นๆ อีก

สิ่งที่สะดุดตาข้าพเจ้าอีก ๒ อย่าง ก็คือหนังสือในตู้และป้ายข่าวประจำวัน สำหรับตู้ดาร์คดีนั้นเข้าใจว่าคงจะมีผู้อ่านไม่มากนัก หนังสือที่อ่านกันมากเช่นเดียวกับห้องสมุดประชาชนทั่วไปก็คงจะเป็นประเภทนวนิยาย ในการอบรมบรรณารักษ์ประเภทต่างๆ ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยจัดขึ้นนั้น มีวิชาหนึ่งที่ขาดเสียมิได้ก็คือ การเลือก

หนังสือ กรมสามัญศึกษาได้แจ้งให้ส่งมาชม
ทราบ ว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน
ได้ผ่านการอบรมจากกรมฯ มาหมดแล้ว ทำ
ให้ ข้าพเจ้า สงสัย ว่า ใคร เป็นผู้เลือก ^๕ซอ
หนังสือเหล่านี้ บรรณารักษ์เป็นเพียงเจ้า
หน้าทูนผู้น้อย คงมีห้องสมุดประชาชนอีก
หลายแห่ง ที่ บรรณารักษ์ ไม่มี ^๕สิทธิเลือก
หนังสือเอง หากแต่เพียงเป็นผู้รับหนังสือ
ตามแต่ท่าน ผู้ใหญ่ที่ ^๕เป็น ^๕ผู้ซอ จะ ส่ง มา ให้
การที่ข้าพเจ้าเขียนบทความเรื่องนี้ มิใช่จะ
คัดค้าน มิให้ ห้องสมุด ประชาชน มี หนังสือ
นวนิยายมาก ๆ ข้าพเจ้าทราบดีว่าผู้ที่ทำงาน
หนักเหนื่อยมาแฉะทั้งวัน ย่อมต้องการ
ความพักผ่อนหย่อนใจตามสมควร และ
นวนิยายเป็นเครื่องหย่อนใจอย่างหนึ่ง อัน
จะทำให้เรามีความสุข ปลดปล่อยอารมณ์ลง
ลอยไปตามบทบาทของบุคคลในเรื่อง ลืม
ชีวิตจริงที่เป็นอยู่ชั่วขณะ แต่ถึงที่ข้าพเจ้า
เป็นห่วงอย่างยิ่งก็คือ การเลือกหนังสือ
นวนิยายแต่ละเล่มเข้ามาในห้องสมุด

ในปัจจุบัน หนังสือนวนิยายประเภท
ที่ให้ความบันเทิงขบขันพอสมควรให้บทเรียน
แก่ชีวิต ให้ความรู้พอประมาณและไม่เป็น
ภัยแก่สังคมนี้ นับว่ามีพิมพ์จำหน่ายใน

ตลาดเมืองไทย มากพอที่จะ ^๕ซอหาเข้าห้อง
สมุดได้โดยง่าย (ข้าพเจ้าขอเว้นที่จะเอ่ย
นามท่านผู้แต่งในที่นี้ เพราะมีมากท่านด้วย
กันทั้งหญิงและชาย หากขาดนามท่านผู้ใด
ไปอาจถูกตำหนิได้) แต่ที่ข้าพเจ้าแปลกใจ
ก็คือ ได้พบว่าห้องสมุดแห่งนั้นนวนิยาย
ของนักเขียนที่มีชื่อน้อยมาก แต่กลับไม่มี
นวนิยายที่ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นในท้องตลาด
ทำให้เป็นห่วงว่าคงจะมีห้องสมุด ประชาชน
อีกหลายแห่งที่เป็นท่านอง ^๕เป็นอันควิชา
การเลือกหนังสือที่ส่งมาได้ จัดการต้อนรับ
เป็นเวลาดำเนิน ^๕ในทางปฏิบัติยังมีผู้นำ
ไปใช้ไม่ทั่วถึง

อีกอย่างหนึ่งก็คือ บ้ายขาวประจำวัน
ขาวประจำวันที่ควรจะนำมาปิดนั้น ควรเป็น
ขาวที่ให้ความรู้แก่ประชาคม ชาวในบ้าน
เมือง และชาวความเคลื่อนไหวในโลก เช่น
ขาวเรื่องภาษี อันเป็น ^๕ด่วนได้ ^๕ด่วนเสีย ของ
ราษฎร ชาวมนุษยยุค ^๕าต ^๕าต แต่ขาวที่
ข้าพเจ้าได้เห็นในบายประกาศวันนั้น หาใช่
ขาวที่ควรจะนำมาปิดประกาศไม่ เพราะ
เป็นขาวการทำความผิดวินัยบาตรกรรมบ้าง ขาว
ตอบประทุษร้ายบ้าง แดมยังมีภาพบุคคล
ในขาวมาปิดไว้ด้วย

จึงอยู่นวนิยายประเภทที่ ห้องสมุด ^๕ซอ

เจ้าห้องสมุดก็ ชาวชาวบ้านที่ปิดไว้ใน
บ้านชาวประจักษ์นาคี อาจเป็นเรื่องที่อยู่ใน
ความสนใจของชุมชนในถิ่น แต่ห้อง
สมุดประชาชนก็เป็น บริการ สาธารณะ แห่ง
หนึ่ง ที่ให้ความรู้ความบันเทิงแก่ชุมชน
จะเป็นการสมควรหรือไม่ที่บรรณารักษ์และ

ผู้บริหารงาน ห้องสมุด ประชาชนจะ ช่วยกัน
ยกระดับความรู้และส่งเสริมทัศนคติ ของชุม
ชนในทางที่ดีโดยการเลือกหนังสือที่ดี และ
นำข่าวที่มีประโยชน์มาปิดแทนที่จะสนับสนุน
และคล้าย ตาม ความ นิยม ของ ชุมชนดัง
เช่นที่ทำอยู่ในปัจจุบันนี้ ?

วิชาชุด บรรณารักษศาสตร์

สำหรับคุณครูผู้จะสอบวิชาชุดประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เพื่อรับประกาศนียบัตร
พ. พ.ป. หรือ พ. กศ. ตามระเบียบสอบวิชาชุดครูของกระทรวงศึกษาธิการที่ออกใหม่
จะนำลงในหนังสือ “วารสารห้องสมุด” ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยราย
๒ เดือน (ออกปีละ ๖ เล่ม) เล่มละมาก ๆ พร้อมทั้งมีคำถามคำตอบและความรู้
เกี่ยวกับวิชาชีพ เพื่อช่วยเหลือ คุณครู และผู้ที่ปฏิบัติงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
(ทั้งข้าราชการทุกประเภทและลูกจ้าง) โปรดบอกกับและส่งเงิน ๑๕ บาท (ค่าส่งเสร็จ)
ทางธนาคาร หรือเช็คไปรษณีย์ ได้ที่

น.ส. นิลวรรณ อินทะเคชะ

เลขานุการฝ่ายบริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

หน้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรุงเทพ ฯ

เมื่อข้าพเจ้า

ไปพักแรมกับสมาคมห้องสมุดของนักเรียนมัธยม รัฐจอน อินทรกำแหง

ในต้นเดือนพฤษภาคม ๒๔๙๗ ครูของข้าพเจ้าเรียกข้าพเจ้าไปหาและบอกว่าในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ศกเดียวกันนั้น ครูอยากจะให้ ข้าพเจ้าได้ไปร่วม พักแรมกับ สมาคมห้องสมุดของนักเรียนที่แคมป์ สำหรับเยาวชน ของ เมธอดิสต์ เชิร์ช (Methodist-Church) ที่เมืองลีสเบิร์ก (Leesburg) ซึ่งอยู่ตอนกลางของรัฐฟลอริดา เพื่อจะได้มีโอกาสเห็นว่า วิธีการที่ นักเรียน ของเขาเข้าจัดการ การ ประชุม กันเอง นั้น ผลจะเป็นอย่างไรบ้าง. ครูถามว่าข้าพเจ้าจะไปได้ไหม เพราะ การ ประชุม เริ่มแต่ วันที่ ๑๔-๑๖ พฤษภาคม ๒๔๙๗ คือ วันศุกร์ เดาร์และอาทิตย์ ถ้าข้าพเจ้าตกลงไปก็หมายความว่าข้าพเจ้าจะต้องขาดเรียนใน วันศุกร์ และต้องสละเวลา สำหรับทำ การบ้านไปอีกสองวันด้วย ซึ่งหมายความว่าเมื่อข้าพเจ้ากลับมาแล้วก็จะต้องมาชดเชยอยู่ที่ทำการบ้าน และดูหนังสือเพื่อใช้เวลาที่เสียไป แต่

เมื่อได้ลองคิดทบทวนดูแล้วรู้สึกว่าข้าพเจ้าไม่ควรจะละโอกาสอันดีเสีย จึงรีบปากกับครูว่าข้าพเจ้ายินดีที่จะไป

ครูของข้าพเจ้าซึ่งเป็นทั้ง Advisor ด้วย ได้เล่าเรื่อง สมาคม ห้องสมุด ของ นักเรียนมัธยมให้ข้าพเจ้าทราบก่อนย่อๆว่า สมาคมนั้นชื่อภาษาอังกฤษเรียกว่า "The Florida High School Library Council" ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือน เมษายน ๒๔๙๗ โดยมี Dr. Lowis Shores ผู้ซึ่งเป็นคณบดีของ Library School ที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัย (Florida Stat University) และมิดชีด ซารา เค ชริกดี (Sara K. Srygley) ผู้เป็น Professor และ advisor ของข้าพเจ้าเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา และสนับสนุนในการก่อตั้งสมาคมนี้ ผู้ที่เป็นสมาชิกของสมาคมนี้ คือนักเรียนที่อยู่ในชั้นมัธยม ๓ มัธยม ๘ และเป็นผู้ซึ่งสนใจในกิจการห้องสมุดของโรงเรียน หรือสนใจในกิจการใด

เมื่อข้าพเจ้าไปพักแรมกับสมาคมห้องสมุด ฯ

๑๕

ทัศนศึกษา คำว่าสนใจในทัศนความกว้าง
ไปถึงว่า นักเรียน ผู้คนได้ตลอดเวลาเข้าช่วย
เหลือกิจการห้องสมุดของโรงเรียน มาก
บ้าง น้อย บ้าง ตามแต่ เวลา และ โอกาส จะ
อำนวย ดังนั้นส่วนมากของนักเรียนที่เป็น
สมาชิกของสมาคมนี้ จึงเป็นผู้ที่มีชื่อว่า ได้
ทำหน้าที่ ช่วยเหลือ กิจ การ ของ ห้อง สมุด
โรงเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งตำแหน่งของนัก
เรียนที่ ช่วย กิจการ ห้อง สมุดนี้ เรียก กัน ใน
ภาษาอังกฤษว่า “ Student Assistants ”

คณะกรรมการ ของ สมาคมนั้น ดังนั้นแต่
เป็นนักเรียนอยู่ในไฮสกูลทั้งสิ้น คณะกรรม
การอยู่ในตำแหน่งเพียงปีเดียว ดังนั้นทุกปี
ที่มีการประชุมกัน ก็มีการเลือกตั้งคณะ
กรรมการใหม่ด้วยโรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐ
พลวัติที่ขึ้นติดริมมือกับสมาคม คือยินดี
อนุญาตให้นักเรียนมาประชุม อีกทั้งช่วยจัด
ครูให้มาดูแลนักเรียนของตนด้วย มีทั้งหมด
ประมาณ หกสิบโรงเรียน จุดมุ่งหมายใน
การก่อตั้งสมาคมขึ้นก็คือ เพื่อเป็นการ
รับรองฐานะของ Student Assistants และ
ส่งเสริมความเข้าใจกัน และร่วมมือกัน
ระหว่างรัฐกับ ห้องสมุดโรงเรียนในท้องถิ่น
นอกจากนี้ การที่นักเรียนผู้ใดได้มีส่วนเข้า

ร่วมใน กิจ การ ของ สมาคม ห้อง สมุดของ
นักเรียน นัก ได้มี โอกาส รับการ ด้วร้างเสริม
ลักษณะการเป็นผู้นำ ได้มีส่วนช่วยคิดว่า
จะปรับปรุงและส่งเสริมกิจการของห้องสมุด
โรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าขึ้นด้วยวิธีใดบ้าง
และประการสุดท้ายก็คือ เพื่อสร้างความ
สนใจของนักเรียนให้หันมาใส่ใจและคิด
ใจในกิจการห้องสมุดให้ มากพอที่ จะคิด
ยึดเอาเป็นอาชีพต่อไป

เราออกเดินทางใน ตอน กลางวัน ของ
วันที่ ๑๔ ข้าพเจ้าได้โดยสารรถยนต์ของ
เพื่อนนักเรียนคนหนึ่ง ในรถคันที่ข้าพเจ้า
ไปไม่ติดด้วยกัน รู้สึกว่าออกโชคดีกว่าเพื่อน
ร่วมเดินทางทั้งสามนั้น อัยยาศัย น่ารักมาก
เมืองดัลเบอร์เกอร์อยู่ห่างจากเมืองแทตเตสเลิ
ราวสองร้อยไมล์เศษ ถ้าเราไปกันตาม
ดบายก็ราวห้าชั่วโมง รถคันที่ข้าพเจ้าไปถึง
แคมป์เอราวห้าโมงเย็นเศษ ทำเลที่แคมป์
นี้ตั้งอยู่นั้นจัดว่าเป็นทำเลที่งดงามมาก อยู่
ท่ามกลางป่าไม้เขียวชอุ่มงดงาม และทะเล
สาบที่มีน้ำใสเย็นเป็นดั่งดอกน้ำ มีเคบิน
ด้วร้างไว้เป็นหลัง ๆ รายเรียงกัน สำหรับ
ผู้หญิงส่วนหนึ่งประมาณ ๑๔ หลัง สำหรับ
ผู้ชายอีกส่วนหนึ่ง ๑๐ หลัง เคบินหลังหนึ่งๆ

ฉุกเฉินได้ประมาณ ๓๐ คน โดยใช้เตียงสปริง
สองชั้น สำหรับแต่ละเคบินนั้นนครหัวหน้า
เป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยของนักเรียน นอก
จากนกตกใหญ่ซึ่งมีห้องโถงใหญ่สำหรับ
ใช้เป็นที่พักผ่อน มีเวทีสำหรับการแสดง มี
ห้องอาหาร มีสนามเล่น ฯลฯ รวมความ
ว่า สถานที่ชวนให้น่าชม และให้ความ
เพลิดเพลินอย่างที่สุด

เนื่องจากเรามาถึงค่อนข้างเย็น ดังนั้น
พอเก็บของเข้าเคบินเสร็จก็พอดีถึงเวลา
รับประทานอาหาร ข้าพเจ้าได้เกิดความรู้สึก
ว่านักเรียนมากมาย รวดต้องร้อยคนเศษ
ทั้งหญิงชาย นักเรียนเหล่านี้ดูสนุกสนาน
ร่าเริงกันเต็มที่ ผู้ใหญ่ก็มีไม่น้อย ผู้ใหญ่
เหล่านี้คือ ครูบาง บรรณารักษ์โรงเรียน
บางที่ควบคุมนักเรียนมา และผู้มาสังเกต
การณ์ เช่น อย่างข้าพเจ้าและเพื่อน ๆ บาง
ข้าพเจ้ารู้สึกชอบใจในวิธีการ ควบคุมดูแล
นักเรียนของเขามาก คือแทนที่เขาจะคอยดู
หรือคอยจ้องนักเรียน ว่าใครจะทำอะไรผิด
แปลกไปบ้าง เขาก็เพียงแต่ “แฉะ” ๆ เท่านั้น
และทำอย่างไม่ให้นักเรียน สังเกตได้ ด้วยว่า
ตนนั้นอยู่ในสายตาของครู ข้าพเจ้ารู้สึกว่า
นักเรียนของเขาภาคภูมิใจมากที่ได้รับบัตร

เสร็จและความไว้วางใจจากครู ดังนั้นก็
เห็นมีใครทำสิ่งใดที่ผิดตา

พอรับประทานอาหารเสร็จแล้วก็เข้าไป
ในห้องประชุม ตอนนั้นเสียงคุยกันทักทายกัน
ให้แซ่ดไปหมด ดูเหมือนจะมีแต่ข้าพเจ้าคนเดียว
ที่เป็นคนแปลก ทั้งรูปร่างหน้าตาและ
ความไม่รู้จักมักคุ้น เมื่อเสียงค่อย ๆ สงบ
ลงแล้ว นักเรียนซึ่งเป็นประธานกรรมการ
ก็กล่าวต้อนรับ แนะนำแขกซึ่งได้รับเชิญ
ให้มาพูดให้เป็นที่รู้จักกัน Mrs. Ruth H.
Rockwood ซึ่งเคยมาเป็นอาจารย์สอนวิชา
บรรณารักษศาสตร์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อสามปีมาแล้วนั้น ได้รับเชิญให้พูด
ในคืนนั้นด้วย Mrs. Rockwood พูดเรื่อง
เกี่ยวกับเด็กวัยรุ่นในประเทศไทย และ
ข้าพเจ้าถูกเรียกขึ้นไป บนเวที เพื่อแสดงตัว
อย่างของจริงว่าคนไทยรูปร่างหน้าตาอย่าง
ไหน หลังจากนั้นก็เป็นการรณรงค์สนุกสนาน
ร่วมกันทั้งหมดไม่ว่าเด็ก และผู้ใหญ่ มี
Square dance และ ballroom dance และ
การเต้นรำที่ใช้ก้านกายมาก อีกอย่างหนึ่ง
เรียกว่า Bunny Hop ข้าพเจ้าเชื่อว่าเมื่อ
ท่านได้ยินชื่อคงพอเดาได้ว่าการเต้นรำแบบ
นี้เป็นอย่างไร เขาเกาะกันเป็นแถวยาวแบบ

จุรินทร์ทาง คนหัวแถวเขามีมือเท้าดีเอง กระโดดข้ามหน้าต่างที่ หลังห้องที่ ให้เข้ากับ จังหวะดนตรี แบบกระต่ายกระโดดนั่นเอง ไม่มีแบบลวดลายอะไร แต่เป็นที่นิยมของเด็กๆ มาก สำหรับผู้ใหญ่ โคนกระโดดเข้าไม่เก๋นักก็ต้องยอมแพ้แล้ว นักเรียนรุ่นก่อนๆ อยู่จนหาที่มั่งคั่ง แยกย้ายกันไปนอนตามเคบินของตน เนื่องจากคณะของข้าพเจ้ามาถึงช้ากว่าคณะอื่น ๆ จึงไม่มีเตียงข้างล่างเหลืออยู่เลย พวกเราจึงต้องบีบกันขึ้นไปนอนเตียงบนบน เป็นที่ทุลักทุเลมาก

เช้าวันรุ่งขึ้นคือวันที่ ๑๕ เรารับต้นกันแต่เช้า เพราะอากาศดีท้องฟ้าแจ่มใส และธรรมชาติงดงามเหลือที่จะพรรณนา บางคนที่ไม่กลัวหนาวก็ลงไปเล่นน้ำในทะเลสาบ แต่เช้าตรู่ พอรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว พวกผู้ใหญ่ก็เลยไปปรึกษาหารือกันทางหนึ่งว่า ในการที่มาพักแรมครั้งนี้ จะทำอะไรที่ บกพร่อง และ ควรจะแก้ไข อย่างไร เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้นสำหรับในคราวต่อไป เสร็จแล้วราวสิบนาฬิกามีการประชุมภาคเช้า มิสซิสซิปปีแนะนำหนังสือที่ นักเรียนในวัยรุ่นควรจะอ่าน และมีการแสดงแบบหัดบรรเลงของนักเรียนต่างๆ ด้วยแต่ช่วยหย่อน

อารมณ์ได้เป็นอันมาก หลังอาหารกลางวันแล้วก็เข้าห้องประชุมกันอีก ในตอนนี้เป็นการประชุมที่น่าสนใจและน่าชมมาก นอกจากการปาฐกถาของ มิสซิส มิดเดิลตัน ดอร์เรนซ์ นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงในการที่แต่งหนังสือเป็นที่พึงพอใจแก่เด็ก วัยรุ่นมากแล้ว ตอนที่ชวนให้สนใจมากที่สุด คือตอนที่นักเรียน ซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นกรรมการตำแหน่งต่างๆ สำหรับปีต่อไป วิชิตำเนินการหาเสียงของ นักเรียนแต่ละคนนั้นไม่ผิดอะไรกับ นักการเมืองที่หาเสียง เวลาสมัครรับเลือกตั้งเลย จะผิดกันนิดหน่อยก็ตอนที่ไม่มีมีการปรักปรำกล่าวร้ายคู่แข่งกัน มีการแจกแผ่น กระดาษ โฆษณาตนเองในแบบต่างๆ กัน นักเรียนคนหนึ่งแสดงน่าดูมาก ใช้กระดาษแบบเดียวกับบัตรหนังสือ แต่ใช้ชื่อและนามสกุลของตัวเอง แทน หนังสือทั้งอธิบายเกี่ยวกับคุณสมบัติของตนเองในแบบฟอร์มของหนังสือทุกประการ ข้าพเจ้าออกนึกชมวิธีการของเขาเป็นอันมาก อีกทั้งเกิดความ รู้สึกว่า รากฐาน ประชาธิปไตยของเขานั่นแน่น และคนของเขาเป็นนักประชาธิปไตยได้จริง เพราะได้ฝึกหัดและทดลองทำมาด้วยตนเอง จึงเข้าใจในวิถีทาง

แห่งประเทศไทยเป็นอันดี เดิร้จากการ
พูดหาเสียง แล้งก็ เป็นการ ประชุม เรื่องธุระ
การของคณะกรรมการจัดงาน แล้งให้
ทราบถึงกิจการที่ได้กระทำมาและผลดีผลเสีย
ที่ได้ปรากฏมาแล้ว ตอนกลางคืนมีการเลี้ยง
รับประทานอาหารร่วมกัน เดิร้แล้งคงมี
การเล่นสนุกสนานกันอีกเช่นคืนก่อน

รุ่งขึ้นวัน อาทิตย์ หลังจากอาหาร เข้า
แล้ง ก็มีการ เข้าโบสถ์ ตาม ขรรมนิยม ซึ่ง
ปฏิบัติกันในวันอาทิตย์ เดิร้แล้งคณะ
กรรมการชุดใหม่ และชุดเก่าประชุมปรึกษา
หารือกันถึงกิจการที่จะกระทำต่อไปในปีหน้า
หลังจากนั้นต่างก็แยกย้ายกันกลับ ตลอด
เวลาแห่งการพักแรมครั้งนี้ ข้าพเจ้าสังเกต
ว่า นักเรียนได้ รับทั้ง ประโยชน์ใน ทาง การ
ศึกษาและได้มีโอกาสพักผ่อน สันนุกสนานกัน
ในระหว่างบุคคลในวัยเดียวกัน ช่วยให้
นักเรียนได้เข้าใจในปัญหาของแต่ละคนและ
ได้มีโอกาส แลกเปลี่ยน แล้งง ความ คิดเห็น
ซึ่งกันและกัน ถ้าหากจะสรุปว่า จากการ
ไปร่วม พักแรมกับ ดมคม ห้องดมุดของนัก
เรียนมัธยมครั้งนี้ นอกจากความเพลิดเพลิน

สนุกสนานที่ ข้าพเจ้าได้รับ จากการ ที่ได้ พัก
อยู่ในสถานที่ท่ามกลาง ขรรมนาคอันงดงาม
และได้วิธาดะกับบุคคลที่น่าสนใจแล้ง ถึง
อันเป็นประโยชน์ซึ่งข้าพเจ้าได้รับก็คือ ได้
รับความคิดว่า

๑. การที่ปลูกฝังรากประชาธิปไตยลง
ในเยาวชนของชาตินั้นมิใช่ทำการพูด การ
อ่าน การเขียนเท่านั้น หากถึงลำดับที่สุด
คืออยู่ที่การได้ฝึกหัด ได้มีโอกาสทดลอง
ทำด้วยตนเองอย่างถูกวิธี นั้นแหละรากฐาน
ของ ประชาธิปไตย จึงจะ ค่อย ๆ ฝังราก ลง
อย่างแน่นแฟ้น

๒. ตลอดเวลาแห่ง การ ประชุมนี้
นักเรียนได้เป็นผู้ดำเนินการ ประชุมเองโดย
ตลอด ผู้ใหญ่คือครู ๆ และบรรณารักษ์
เป็นแต่เพียงที่ ปรึกษาให้คำแนะนำเท่านั้น
วิธีการที่ให้อิสระ และเสรีภาพในการดำเนิน
งานแก่เยาวชนนั้น เป็นการ ด้ร้าง พลเมืองที่
จะยัง ประโยชน์ให้แก่ ประเทศ ชาติได้ดียิ่ง
วิธีหนึ่ง เพราะเป็นการเตรียมด้ร้างลักษณะ
ผู้นำให้เกิดชนด้วย อันนี้ก็เป็นวิธีการด้ร้าง
คนในระบอบประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง

๓. การส่งเสริมและเข้าใจให้นักเรียน
สนใจในกิจการห้องสมุดด้วยการให้นักเรียน
จัดตั้งสมาคมกัน ขึ้นเองนี้เป็น วิธีการ ที่ดี ยิ่ง
เพราะแม้ในต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา
อันจัดว่ากิจการห้องสมุดอยู่ในขั้นที่เจริญพอ
แต่กระนั้นยังไม่มีบรรณารักษ์เพียงพอ
และยังมีบุคคลอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังเข้าใจว่า
บรรณารักษ์นั้นไม่มีอะไรจะทำ และห้อง
สมุดไม่มีความจำเป็นอันใดสำหรับโรงเรียน
ดังนั้น การจัด สมาคม ห้องสมุดของ นักเรียน
แบบนิจเป็นการ เผยแพร่ กิจการ ห้องสมุด

และชักจูงใจให้ นักเรียนได้ เข้าถึง หลักการ
อันแท้จริงของห้องสมุดด้วย และในขณะ
เดียวกัน ยังได้ Student Assistants เหล่านี้
มาเป็นกำลังสำคัญช่วยแบ่งเบาภาระให้แก่
บรรณารักษ์อีกด้วย ข้อนี้เป็นข้อที่พึงพอใจ
ข้าพเจ้าเป็นอันมาก และบังเกิดความคิดขึ้น
ว่า บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่เราควรได้จัดวิธีการ
ให้มี Student Assistants เพื่อช่วยแบ่งงาน
อันต้นมือของบรรณารักษ์เพื่อช่วยสนับสนุน
การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีประสิทธิ
ภาพดียิ่งขึ้น.

ทางหาเงิน

แม่นมาส ขวาลิต

ในการประชุม ดำเนินการอุดหนุน ประจําปี พ.ศ. ๒๕๐๒ นี้ ได้มีการอภิปรายกันถึงเรื่อง “การจัดและส่งเสริมห้องสมุดและพิพิธภัณฑสถานในโรงเรียน” ด้วย จะเป็นด้วยเหตุใดไม่ทราบ ต่มาชิกผู้แทนจังหวัดต่างๆ ซึ่งเข้าอภิปรายในหมวดนั้นจึงเป็นผู้บริหารงานฝ่ายโรงเรียนประถมศึกษาเกือบทั้งสิ้น ปัญหาใหญ่ในการจัด ห้องสมุดและ พิพิธภัณฑสถาน คือ ปัญหาเรื่องไม่มีเงิน เพราะว่าโรงเรียนประชานานี้ นอกจากจะได้รับเงินค่าใช้สอยเพียงเล็กน้อยแล้ว ยังไม่ได้รับอนุญาตให้เก็บเงินค่าบำรุง ห้องสมุดจากนักเรียน ดังเช่นโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษาด้วย เรื่องเงินไม่มีและจะอย่างไร จึงจะจัด ห้องสมุด ได้ทั้งๆ ที่ไม่มีเงินงบประมาณนั้น จึงเป็นเรื่องอยู่ในความสนใจของสมาชิกส่วนมาก ต่มาชิกหลายท่านได้เสนอวิธีหาเงินที่ท่านปฏิบัติมาแล้ว และได้ผลดีหลายวิธีจึง ใครจะขอนํามาเล่าสู่กันฟัง ในระหว่างผู้จัดสนทนเงินทองบ้าง หวังว่า

คงได้ประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านพอสมควร และด้วยเหตุที่ว่า วิธีหาเงินบางวิธีออกจะเป็นความลับที่ไม่ควรเปิดเผยอยู่บ้าง จึงใคร่ขอสงวนเอ่ยนามสมาชิก และนามจังหวัดหรืออำเภอ นั้นๆ เสียด้วย

๑. วิธีรักขาอาว

“ในเขตอำเภอของผม มีโรงเรียน (ประชานาน) อยู่ตามประเภท คือโรงเรียนในตัวเมือง โรงเรียนชานเมือง และโรงเรียนชายแดน หลักสูตรและวิธีสอนต่างกันทุกประเภท วิธีจัดห้องสมุดก็ผิดกัน แต่ทั้งตามโรงเรียน ไม่มีเงินเหมือนกัน การจัดหาหนังสือ จึงต้อง อาศัยวิธีขอจากห้องสมุดประชาชนบ้าง โรงพยาบาลบ้าง ร้านค้าชาวต่างต่างๆ ในกรุงเทพฯ บ้าง หรือที่มีด้าขาอยู่ตามจังหวัดต่างๆ บ้าง เขียนจดหมายเข้าสมัครรับ ขอแล้ว เขาให้แน่นอน”

“ขอรับรองว่าวิธีนี้ได้ผล ที่จังหวัดของผม มีด้าขาห้องสมุดร้านักชาวต่างอเมริกัน พอได้ข่าวว่า เขาจะเลิกด้าห้องสมุด ผมไปติดต่อกับหัวหน้าร้านักชาวต่าง

เขาก็ให้หนังสือมาทั้งหมด เป็นจำนวนราว พันเล่ม แต่ได้มาแล้วไม่มีคนจัด”

“ถ้าตำบลก็มีอยู่ เขามีเงิน ผมเคยขอมาสร้างบ่อน้ำให้โรงเรียน เขาก็ให้ คิดว่าถ้าเราขอมาทำ ห้องสมุดโรงเรียนก็คงจะได้เหมือนกัน”

“ขอเป็นเงินไม่ได้ เราขออย่างอื่นดีกว่า ในท้องถิ่นของผม ชาวบ้านปลูกเงาะกันมาก พอถึงหน้าเงาะออกถูก ผมก็เที่ยวขอเงาะเขา ให้เด็กไปขายเอาเงินมาบำรุงห้องสมุด”

“จังหวัดของผมอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ได้อาศัยชาวกรุงเทพฯ ๑๗๗๗ คนมาช่วยกัน แต่เราต้องรู้จักประจบประแจงเอาใจ ผมบอกพวกครูนี้แหละครับ เราช่วยกัน คุณนาย... ท่านไปทอดกฐิน พวกครูก็มาช่วยกันแบกหามของ ช่วยดำเนินาฬิกาเสียงคน ถือกระบี่มากพอท่านจะกลัว ก็เรียนท่านว่า คุณนายครับ โรงเรียนของผมนี้ฝักันก็ยังไม่มี นักเรียนเจ็บป่วยกันมาก คุณนายถามว่า เอ้า ครูจะเอาดีกเท่าไร วิชิตและครับ โรงเรียนของผมซึ่งเป็นเพียงศาลา วัด ก็ได้มีห้องสมุด ห้องพยาบาล และพิพิธภัณฑ”

วิชิต ดูเหมือนจะใช้ได้ในบางท้องถิ่น และมีทางเดียวอยู่บ้าง เพราะผู้คัดค้านก็มีเป็นต้นว่า

“ผมขอสนับสนุนวิชิต แต่เท่าที่ผมได้ประสบมา เป็นอย่างนี้ครับ เมื่อขอแล้วเขาก็ให้ แต่หนังสือซึ่งได้มานั้นไม่ตรงกับความต้องการ ครูจะขอเงินมาเพื่อซื้อหนังสือ ถ้าขอจากผู้ปกครองนักเรียน กระทรวงก็สั่งห้าม”

“ในท้องถิ่นของผม คนจนมาก หาเงินยาก ถึงกระทรวงไม่ห้าม ก็ขอไม่ได้ดอกครับ ผู้ปกครองเขาไม่มีจะให้”

“เงินถ้าจังหวัดผมก็เคยขอแล้ว เขาไม่ให้ดอกครับ บอกว่าผิดกฎหมายมหาดไทย เขาระบุไว้ว่าให้ใช้บำรุงการศึกษา เขาตีความว่าห้องสมุดไม่ใช่การศึกษา”

๒. วิธีจัดงานเพื่อเก็บเงิน

“โรงเรียน ประชาบาลในอำเภอของผมไม่มีเงินเลย แต่ก็ต้องจัดทำทุกอย่างตามกระทรวงสั่ง อาคารเรียนก็ต้องหาเอง โต๊ะม้านั่งก็ต้องหาเอง บ่อน้ำก็ต้องทำเอง ห้องสมุดโรงเรียนก็ต้องจัด ผมทำอย่างไร จึงได้เงินมา เมื่อปีที่แล้ว ผมหาเงินบำรุงโรงเรียนได้ดีหมื่นกว่า ผมจัดงานฤดูร้อน

ขึ้น มีการแต่งต่าง ๆ เก็บค่าผ่านประตคน
ระบบขายใบรับบำรุงการกุศล แทนก็ได้
เงิน...แต่ฉันต้องทำให้รอบคอบนะครับ
ต้องเชิญท่านผู้ใหญ่ในท้องถิ่นเป็นกรรมการ
จัดงาน นายอำเภอ ตำรวจ ผู้กำกับ
การตำรวจเชิญให้หมดแหละครับ ท่านยินดี
จะช่วย ผมเชิญผู้อำนวยการโรงไฟฟ้าด้วย
ได้ทุนค่าไฟฟ้าไปตั้งเป็นกอง...แล้วก็อย่า
เสียกัน ต้องตัดรายจ่ายลงให้มากที่สุด
ครูที่มาช่วยงาน ต้องกลับไปกินข้าวบ้าน
ยานพาหนะที่จะต้องใช้ ขอยืมเขา ผมขอ
ทุนไว้สองพันเท่านั้นเอง จัดงานได้เงินดีไหม
กว่า"

"ผมได้หาเงินช่วยโรงเรียนของผมโดย
การจัดให้มีการแข่งขันฟุตบอลขึ้น ขอ
ความร่วมมือจากนักเรียน มีฟุตบอล และ
มีการละเล่นของนักเรียน ผมไม่เก็บค่าผ่าน
ประตู แต่วางขันไว้ใครจะบำรุงการศึกษา
เท่าไรก็ได้ ผมเก็บเงินได้หลายพัน เขา
มาจัดห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์"

"การจัดงานนี้ต้องแล้วแต่คนท้องถิ่น
จะชอบอะไร คนในอำเภอผมชอบบิเกผม
หาบิเกมาแสดง เก็บค่าดู ได้เงินมากเหมือน
กัน"

แต่ วิถีชีวิตความล้มเหลวบ้างเหมือน
กัน

"ผมขอเสนอ ประสิทธิภาพในเรื่องนี้
เมื่อปีที่แล้ว ผมจัดงานไป ขาดทุน ๖๐๐ บาท"

"ที่จังหวัดของผมก็เหมือนกัน ขาด
ทุนไป ๖๐ บาท"

๓. ดำเนินการร่วมกัน

"ครู นักเรียนต้องช่วยกันหาเงิน ผม
จะเล่าการกระทำของผมให้ฟัง ในอำเภอ
ของผม มีโรงเรียนประชาบาลสามประเภท
คือโรงเรียนมีอาคาร โรงเรียนศาลาวัด
และโรงเรียนชั่วคราว ที่โรงเรียนศาลาวัด
แห่งหนึ่ง ไม่มีผ่านครับ ตำบลนั้นชาวบ้าน
ยากจนมาก ผมอยากจะจัดห้องสมุด เงิน
งบประมาณไม่มี จะขอชาวบ้านไม่ได้
ผมจึงใช้วิธีอย่างนี้ครับ ผมบอกผู้ปกครอง
ว่าขอแรงเด็กคนละครึ่งวัน ช่วยกันเก็บข้าว
ตกในนาเอามาขายได้เงินราวสองร้อยบาท
ผมซื้อกระดาษมา ขอยืมเลื่อยเขาทำตู้เอง
ตู้มีฝาปิด แต่เวลาเปิดเรียน ตู้ก็เปิด ฉัน
ใหม่มีฝนตกลมแรง เด็ก ๆ ก็ช่วยกันเก็บ
หนังสือไว้ ล้วนหนังสือนั้น ผมขอจากเด็ก
ด้วย เด็กที่จบชั้นประถมี่แล้ว ผมบอกว่า

ขอหนังสือคนละเล่ม เด็กบางคนไม่กล้าให้
กลัวพ่อจะว่า ผมก็ไปขอพ่อเขา ด้วยวิธีนี้
ผมได้หนังสือแบบเรียนมาไว้ให้ เด็กยากจน
ที่ไม่มีเงินซื้อหนังสือเรียน”

ผมขอความร่วมมือประชาชนด้วยวิธีนี้
ครับ ผมจัดตั้งสมาคมขึ้น เรียกว่าสมาคม
ส่งเสริมการศึกษา ใครจะเป็นสมาชิกก็ได้
ผมเชิญชวนให้ผู้ที่สนใจ และที่มีเงินให้เข้า
เป็นสมาชิก เก็บค่าบำรุงปีละ ๓๐ บาท ใน
๓๐ บาทนี้ เป็นค่าบำรุงห้องสมุดสองบาท
ด้วยวิธีนี้ผมได้เงินมาช่วยโรงเรียนทุกปี...

สมาคมนี้ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งได้ตาม
กฎหมาย มีการจดทะเบียนอย่างถูกต้อง”

วิธีนี้ มีผู้คิดใจสงสัยเรื่องการจัดตั้ง
สมาคมว่าจะไม่ถูกต้องตามกฎหมายแต่ผู้
เสนออีกได้ชี้แจงว่าได้ดำเนินการตามกฎหมาย
โดยเรียบร้อย

๔. หันหาทางหลบเลี่ยง

“ผมขอเงินสร้างห้องสมุดไม่ได้ แต่

ได้รับเงินค่าซื้ออุปกรณ์ทางฝึกงานของนัก-
เรียนมากมาย ผมก็เอาเงินนี้ไปซื้ออุปกรณ์
แล้วให้นักเรียนใช้ อุปกรณ์นั้นฝึกสร้าง
ครุภัณฑ์สำหรับห้องสมุด”

“ผมขอเงินสร้างห้องสมุดโรงเรียน
กระทรวงไม่มีให้ ผมก็เลยขอตงห้องสมุด
ประชาชน ได้งบประมาณมาตามพันบาท
ต่อปี ได้หนังสือไว้อะ”

แต่ วิธีขอตงห้องสมุดประชาชนแทน
นี้ ผู้เสนอชี้แจงว่า ขอดีมีอยู่ว่าหนังสือ
ในห้องสมุดประชาชน เด็กไม่ได้อ่าน

มีคำกล่าวอย่างไพเราะว่า นักประพันธ์
ก็คือผู้ซึ่งมีความสามารถพิเศษในการสร้าง
อะไร ๆ ขึ้นจากความไม่มีอะไรเลย ผู้รวบรวม
วิธีหาเงินนี้ใครจะชอบออกกล่าวเพิ่มเติม
อีกสักนิดหนึ่งว่า ผู้บริหารการศึกษาฝ่าย
ปราบปรามของเรานี้ ก็มีมีความสามารถ
พิเศษที่จะสร้างอะไร ๆ ขึ้นจาก ความไม่มี
อะไรเลย ไม่แพ้เซกต์เบียร์ที่เดียว.

บรรณารักษ์ กับ ชนิตกรรม

แสง ประทุมชนะ

ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสงขลา

เรียน สหายบรรณารักษ์ ที่รัก

๒๖ ๖๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗
บทความทหาพเจ้าเขยนชนน กอนอน
มิตรสหายบรรณารักษ์ทั้งหลาย โปรด
กรุณาทำความเข้าใจว่า ข้าพเจ้าไม่ได้
เขยนชนนเพื่อกความอดคติ หรือตงตอเป็น
อาจารย์สอนผู้อื่น แต่เขยนเพื่อคุยกับมิตร
สหายบรรณารักษ์ทุก ๆ ท่าน ในฐานะที่
เรามีหม่อชาวรณมกัน มีชีวิตความเป็นอยู่
ในเส้นทางสายเดียวกัน ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า
มิตรที่รักทุก ๆ ท่านมีความรักในชื่อใหม่
ของตนว่า “บรรณารักษ์” อย่างดุดคิม
เพราะตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งอันมีเกียรติยิ่ง
ถ้าเพ่งตามคัพท คำว่า บรรณารักษ์ ท่าน
แปลว่า “ผู้รักษานั่งดี” มันก็ไม่มีควม
อันล้าคัญแต่อย่างใด มันก็เหมือน ๆ กับคำ
ว่า ไคบาด, แต่คำว่าบรรณารักษ์นั้น คม
ที่ข้าพเจ้าเข้าใจ มันเป็นคัพทที่มีความหมาย
ซ่งและกิน ความกว้าง ยิ่งกว่านั้น หลายร้อย
เท่า เพราะผู้ที่จะเป็นบรรณารักษ์ จะต้อง

ทำหน้าทีติดตอกกับประชาชน ทุกชน ทุกเพศ
ทุกวัย บรรณารักษ์เป็นคัพทวิชาการเคลื่อนไหว
เป็นผู้ส่งของความต้องการกับผู้ที่มาติดตอขอ
ความชวยเหลือ บรรณารักษ์เป็นพเลียงเขา
บรรณารักษ์ เป็นผู้แก้ปัญหาคความ ซ่งใจ
ของเขา บรรณารักษ์เป็นผู้รับใช้ที่ซ่งดีดัย
ต่อประชาชน บรรณารักษ์เปรียบเหมือน
ดวงประทีปให้แสงสว่างกับเขา

มิตรที่รักทั้งหลาย ผู้ทมหนาทเขน
ต้องเป็นผู้หนักแน่นชยในคุณชรรวม โดย
เฉพาะแล้วตอต้องมีชนติชรรวม เป็นเครื่องยึด
เหนี่ยวหัวใจ เพราะเป็นผู้ที่จะต้องประดัพ
กับอารมณ์นานาชนิตอยู่เด่มอ เด่มเด็จพระ
ผู้มี พระภาคเจ้าตรัสสอนฉะฉนนิกรไว้ว่า -
ชนติ ปรมิ ตโป ตีตติกา ชนติคคือความ
อดทน เป็นตบะอย่างยิ่ง ชนติ ล้าหสวารณา
ความอดทน ห้ามไว้ได้ซ่งความผลุนผลัน,
ชนติ หิตสุชาวหา ความอดทน นำมาซ่ง
ประโยชน์สุข (มาให้ในภายหลัง) ชนติ

ชีวิตสดๆ การ ความอดทน เป็นเครื่อง
ประดับของนักปราชญ์ มานาไป โหติ ขนติโก
ผู้มีความอดทน ย่อมเป็นที่พอใจ (ของผู้อื่น)
พุทธภาษิตแต่ดะขอเป็นลัทธิธรรมให้ผลกับ
ผู้ปฏิบัติตามจริงๆ

ข้าพเจ้าเขียนมาถึงตอนนี้ ทำให้ระลึก
ถึงเมื่อครั้งได้มี โอกาสเข้ามาอบรมวิชา
บรรณารักษศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้
ว่า อาจารย์ผู้อบรมพวกเรา ถ้าข้าพเจ้า
จำไม่ผิด อาจารย์ผู้สอนก็คือ อาจารย์ชุมพล
ซึ่งเป็น ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาวิทยากร
ให้กับพวกเรา แม้อากาศจะร้อนเพราะ
ฤดูร้อน แต่รู้สึกได้ว่าในเวลานั้นพวกเราเต็ม
ความร้อกันไปได้ เพราะท่านมีเรื่องจำ
กันๆ พร้อมไปในคำบรรยาย ดนุคติ เพลินดี
ตอนหนึ่งท่านสอนว่า - บรรณารักษ์ ต้อง
ยอมอยู่เสมอ ถ้าใครที่ยังยอมไม่เป็น ก็ให้
ไปพยายามหัดยอมเข้า แต่อย่าไปเดินหัดยอม
ตามถนนหนทาง ประเดี๋ยวจะเป็นผลร้าย
กับตัว ไปหัดยอมกับกระเจกในบ้น ที่ไม่มี
ใครเห็นต่อๆ ไปจะได้เป็นคนยอมเก่ง ยอมด้วย
เรื่องการยอม เมื่อเรามาพิจารณากันจริงๆ
แล้ว ก็จะเห็นว่า เป็นของดีจริงๆ เป็น

คุณธรรม ที่เหมาะสม กับพวก บรรณารักษ์
เพราะ พวกเราเป็นพวกขจัดความติดขัดของ
ผู้อื่นให้หมดไปเท่าที่ ความสามารถ ของเรา
จะช่วยเหลือเขาได้ เราเป็นเจ้าของดิน เป็น
เจ้าของบ้าน ถ้าแขกเข้ามาหา แต่เราเจ้า
ของบ้านนั่งหน้าอเป็นม้าหมากรุก ก็จะทำให้
ความหนักใจให้กับเขายิ่งขึ้น คล้ายๆ กับ
ว่าเขาหนีเสือ มาปะกับจระเข้ ขนต้นไม้
เจาะรังแตน อะไรทำนองนี้ มันก็ช้ำราย
ใหญ่

ธรรมดาคนเราทุกคน ย่อมมีเรื่องยุ่งใจ
ประจำชีวิตด้วยกันทุกๆ คน บางคนก็มาก
บางคนก็น้อยแล้วแต่สภาพความเป็นอยู่ แต่
นั่นแหละ เมื่อเราย่างเข้ามาในห้องสมุด
ของเรา เราต้องพยายามสลัดทิ้งเรื่องทั้ง
หลายเหล่านั้นเสีย เอาชีวิตจิตใจของ
บรรณารักษ์ส่วนได้ เราจะปฏิบัติงานได้
ดีดั่งกับ ตำแหน่ง หน้าที่ อัน มีเกียรติ ยิ่ง ของ
พวกเรา

ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า วันหนึ่งๆ เพื่อน
บรรณารักษ์ของข้าพเจ้าทุกๆ คน จะต้อง
ประสบกับเรื่องดังต่อไปนี้ คือ - หนังสือ
ขาด, ผู้เข้ามาอ่านหนังสือแสดงอาการเบ่งๆ
ท่านักเลง, พาแฟนมานั่งจับกันในห้องสมุด,

หยิบหนังสือ ออกอ่าน แล้วเอาไปวางไว้คน
ละหมวดคนละหมู่, คุยกันฉันไม่มีความ
เกรงใจคนอื่น, ยืมหนังสือไปอ่านถึงวัน
กำหนดไม่ส่งคืน, ผู้อ่านต้องการหนังสือ
บางเล่ม แต่บงกชของเราไม่มี เขาก็ติ
ว่าไม่ได้ความ, บางพวกก็คิดว่า เราไม่ซื้อ
หนังสือประเภทนวนิยายไว้มาก ๆ. ในห้อง
สมุดมีหนังสือประเภทวิชาการมากไป, บาง
พวกก็ว่า ห้องสมุดไม่ควรมีหนังสือนวนิยาย
ไว้มาก ๆ จะเป็นการฆ่าเด็กโดยทางอ้อม
ควรหาหนังสืออันเป็นสาระประโยชน์กับการ
ศึกษาของเด็ก, บางพวกก็คิดว่า ห้องสมุด
ให้ ยืม หนังสือไป อ่าน ครึ่งละเล่ม สองเล่ม
ไม่มีเวลาเอา อยากได้ครึ่งละหลายเล่ม
(พวกนี้โดยมากยืมไปแล้วไม่ค่อยจะส่งคืน
ต้องทวงกันเหมือนกับทวงดอกเบี้ย), บาง
คนเมื่อเข้าไปในห้องสมุดแล้ว อยากเป็น
เทวดา ต้องการจะอยู่เหนือระเบียบการของ
ห้องสมุด, บางแห่งบางจังหวัดห้องสมุดอยู่
ติดกับสนามฟุตบอล หลังคาแตกเป็น
ประจำ ผู้ทำแตกไม่ซ่อม บรรณารักษ์
ต้องจัดการซ่อม ๆ จนกระทั่งไม่มีเงินจะซ่อม
ฝนตกลงมาหลังคารั่ว ต้องนั่งจับเจ้าเหมื่อน
ถึงถูกฝน ฯลฯ เรื่องทำนองนี้เราจะเจอ

กันเป็นส่วนมาก เราจะต้องพิจารณาแก้
ปัญหาเหล่านี้อยู่เป็นประจำ บางอย่างบาง
ปัญหา เราจะต้องใช้ขั้นตอนวิธีช่วย
วินิจฉัยใจ ต่อสู้กับเหตุการณ์ ต้องยอมรับ
ต่อเหตุการณ์

ห้องสมุดบางแห่งบรรณารักษ์ต้องทำ
งานทุกอย่าง อย่าง เป็นต้นว่า กวาดขยะ,
ซ่อมหนังสือที่ชำรุด, ลงทะเบียนหนังสือ,
ทำบัตรรายการหนังสือ, ต้อนรับประชาชน
ผู้เข้าใช้สิทธิ์ในห้องสมุด รวบรวมความเห็นว่า
งานทุกอย่างอย่างขึ้นอยู่กับบรรณารักษ์ ห้อง
สมุดบางแห่งยังพยายามหารายได้มาช่วย
งบประมาณรัฐบาลอีก อันนี้พวกเราอย่า
เพ่งน้อยใจ จงระลึกถึงคำขวัญของรัฐบาล
ซึ่งท่านประกาศทางวิทยุทุก ๆ วันว่า “งาน
คือเงิน เงินคืองานบันดาลสุข” ต้องอดทน
ขยันหมั่นเพียร” เพราะพวกเราเพิ่งเริ่มต้น
ยังไม่เป็นบึกแผ่นแน่นหนา งบประมาณ
ประจำปีของเราก็ได้น้อย เสด็จกรมดังบรรจุ
พวกเราบังคับไว้แล้วว่า “ประเภทจ้าง
เหมา” งานมากก็อดทนทำไปเถอะ แม้ถึง
หากว่าสิ้นปีไม่ได้เงินดาวเงินเดือนกับเขา
ด้ายทั่วๆ ก็อดทน ยึดขันติธรรมให้มั่น
อย่าท้อถอย ปีนี้สิ้นปีต่อไปคงได้เช่นกัน

เขาม้าง เพราะผู้ใหญ่ที่ท่านปกครองพวก
เรา ท่านก็เป็นผู้ดำรงอยู่ในพรหมวิหาร
ธรรมอันสูงส่ง ทั้ง ๆ ที่ท่านเห็นอยู่แล้วว่า
พวกเราทำงานกันได้ผลดีคุ้มค่า แต่อุปสรรค
อันยิ่งใหญ่มันท่วมทับหัวใจท่านอยู่ อุปสรรค
อันนั้นคือ เงิน ท่านได้สว่นแบ่งมาแต่น้อย
๕ ๕๕ ท่านมองดูพวกเราผู้ทำกำลังความ
กะตมกะเคยม อยู่เนิ่น ๆ เป็นเรื่อง ทำให้ท่าน
น้ำตาตกในอยู่เหมือนกัน, เพราะฉะนั้น
พวกเรายกยดให้ดักว่า “เป็นผู้ช่วยคอยกัม
ประณมกร ทนไปก่อนเกิดจะสบายเมื่อภาย
หลัง”

เรื่องขันติธรรมนี้ สมเด็จพระบรมครู
เจ้าผู้เป็นจอมศาสดา ได้ทรงใช้มาแล้ว และ
ได้ผลดีจริง ๆ พวกเราเมื่อเจอเข้ากับอุปสรรค
ใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดความท้อใจในหน้าที่
การงาน ก็ควรนำมาใช้ให้มันเกิดประโยชน์
กับตัวเราบ้าง ผลของมันก็จะทำให้เรา
สบายใจขึ้นหัวได้ ข้าพเจ้าจะขอเล่าเรื่อง
ขันติธรรมให้มิตรสหายผู้ร่วมลำเนาเดียวกัน
ฟังสักเรื่องหนึ่ง แม้ท่านจะว่าข้าพเจ้าเอา
มะพร้าวหัวมาขายสว่น ข้าพเจ้าก็ยินดีรับ

เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องดี ควรจะเอามาเล่า
สู่กันฟังอีกครั้ง คือมีเรื่องว่า -

วันหนึ่ง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
พร้อมด้วย หมู่พระ ภิกษุ สังฆ พุทธ บริวาร
เสด็จเข้าไปบิณฑบาตในเมืองโกธัมพี ถูก
นางมาคันทียา ชายาของพระเจ้าอุเทน จ้าง
ให้พวกทาสกรรมกรต่ำ เพื่อให้ห้ายความ
แค้นในเรื่องที่ลงมาแล้ว ด้วยด้อยค่าอัน
หยาบคายต่างๆ ซึ่งผู้เขียนก็ไม่อยากจะเขียน
เป็นตัวอักษรมาให้ท่านอ่าน แม้จะได้ฟังคำ
สุรสาจากต่าง ๆ พระท่าน ก็เดินเฉยเหมือน
กับไม่มีเหตุอะไรเกิดขึ้น แต่พระในหมู่เนั้น
ก็ยังมพระที่เป็นปฤชชน ก็ยังไม่เป็นพระ
อรหันต์รวมอยู่ เมื่อท่านได้ยินคำบริภาส
ต่างๆ หยาบ ๆ คาย ๆ ท่านก็โกรธจนหน้า
เขียวเหมือนกัน แต่ท่านเป็นพระท่านระงับ
ใจไว้ได้ ไม่ถึงกับดวงบาตรเข้าตลุมบอน
แจกหมากแจกแฉ่นกัน เพราะผู้เป็นประมุข
ท่านยังระงับใจไว้ได้ เมื่อถูกด่าทุก ๆ วัน
วันแล้ววันเล่า พระที่เป็นปฤชชนก็เหลือที่
อดกลั้น ในกลุ่มนั้นมีพระอรหันต์รวมอยู่
ด้วย ท่านยังไม่เป็นพระอรหันต์ จึงเข้าไป

เมื่อพระพุทธเจ้ากราบทูลว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเวदान พระสงฆ์ถูกพวกทาสกรรมกรด่าไม่เลือกหน้า ด้วยถ้อยคำอันหยาบคายต่างๆ นานา ข้าพระองค์เห็นว่า ไม่ควรอยู่ในที่นี้ต่อไป ควรจะไปเมืองอื่นเสียเถิดพระเจ้าข้า”

สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงตรัสถามว่า “เราไปอยู่เมืองอื่นแล้วถูกคนในเมืองนั้นด่า เราจะไป อยู่ เมือง ไหน กัน ต่อ ไป อีก ละ อานนท์ ?”

พระอานนท์ทูลว่า “ถ้าเราถูกด่าในเมืองนี้ เราก็ไปอยู่ในเมืองอื่นต่อไปพระเจ้าข้า”

“ก็เมื่อถูกเขาด่าอีกจะอานนท์ ?”

“ไป เมือง อื่น ที่ เขา ไม่ ด่า เรา อีก พระเจ้าข้า”

“ทุก ๆ เมืองที่เราไปล้วนแต่ถูกเขาด่าทั้งนั้น เราจะไปอยู่ที่ไหนกันจะอานนท์”

พระอานนท์ก็จน ไม่รู้ว่าจะทูลว่าอย่างไรต่อไป พระพุทธเจ้าจึงตรัสสอนพระอานนท์ว่า “อานนท์ วิธีแก้ปัญหาก็เห็นอยู่นั่น ฉันเห็นว่าเป็นวิธีที่ยังไม่แนบ

เนียนดี ทางที่ถูกเราจะต้องทนอยู่ที่นั่นต่อไป จนเขาเลิกด่าเราเสียก่อน แล้วจึงค่อยไปอยู่ที่อื่น เธอจงจำไว้ว่า เรามีหน้าที่สั่งสอนประชาชน (บรรณารักษ์ก็มีหน้าที่ให้ความรู้กับประชาชน) การสอนประชาชนนั้น มิใช่สอนเพียงแต่พูด ต้องให้เขาเห็นการกระทำของเราด้วย เราต้องอดทนให้เขาด่าต่อไป เพื่อฝึกใจให้ประชาชนได้เห็น ว่า เรามีความอดทนได้ดีเพียงใดแล้ว เขาก็หันมานับถือเราเรื่อยได้เราต่อไป เพราะเขาจะเกิดอัศจรรย์ใจ เมื่อเห็นเราทนด่าได้” แล้วตรัสภษิตเตือนพระอานนท์ว่า “อานนท์ เราจะอดทนให้เขาด่วงเกินเหมือน ช้างศึก ทน ลูก ศร ที่ ยิง ออก มา จาก แห้ง เพราะในโลกมีคนชั่วมาก

ช้างที่ฝึกปรือดีแล้วเท่านั้น เขาจึงนำมาสู้ที่ประชุม เพราะราชาย่อมทรงช้างที่ฝึกปรือดีแล้ว ผู้ใดยอมทนให้เขาด่วงเกินได้ ผู้นั้นนับว่าฝึกตัวดีแล้ว เป็นคนที่ประเสริฐที่สุดในหมู่มนุษย์

ม้าอัสดร ม้าอาชาไนย ม้าสินธพ และพญาช้าง ที่ถูกฝึกแล้ว ยังเป็นสัตว์ที่

ประเสริฐได้ แต่คนที่ฝึกตัวได้ดีกว่าสัตว์
เหล่านั้นเป็นไหน ๆ,

แล้วทรงตรัสว่าในที่สุดว่า “อานนท์
ทนต่อไปเถิด อีกไม่เกิน ๘ วัน เขาก็จะต้อง
เลิกตำรา เพราะพวกที่ตำรา เมื่อเขาเห็น
ว่าเราไม่ได้ตอบและไม่หนี เขาก็จะเหิน
หนีไปแล้วเลิกตำราไปเอง”

เป็นความจริงตามที่ พระพุทธองค์ตรัส
ทุก ๆ ประการ พวกรับจ้างตำเล็ดตำไปจริง
พระนางมคณทัยา หมดหนทางเอาชนะ
พระพุทธองค์ได้ ชำตองเสียค่าจ้างตำพระ
ให้แก่พวกทาสกรรมกรเป็น จำนวนเงินมิใช่น้อย
ผลสุดท้ายตนเองกลับเป็นผู้แพ้ (เรื่อง
นี้ดูเรื่องพิศดารได้จากหนังสือธรรมบท ภาค
๒ ในเรื่องพระนางลำมาวดี หรือจากหนังสือ
พระนางลำมาวดี (ราชินีอมตะ) โดย พจน

คงคิตักดิ์ ป. ๘
หนังสือทั่วไป)

ซึ่งมีขายอยู่ตามร้าน

มิตรทั้งหลาย พวกเราทุกคนเข้ามา
ในงานแผนกนี้ เป็นงานชั้นใหม่ในเมือง
ไทย เหมือนกับเราไปเริ่มสร้างชีวิตใหม่
กันในตลาดที่ทุรกันดาร จำเป็นอยู่เอง ผู้
เริ่มกิจการย่อมจะต้องประสพ กับอุปสรรคนา
นาประการเป็นธรรมดา ผู้เข้าไปหักล้างนาง
พวงศรีแรกย่อมจะเจอกับไข้ป่าและภัยนานา
ชนิด เมื่อภายหลังตลาดที่หนักหนาเป็นบ้าน
เป็นเมืองแล้ว ไข้ป่าและภัยนานาชนิดก็หมด
ไป พวกเราก็เช่นกัน ฉะนั้นเราจะต้องอุปสรรค
อันน่าเบื่อ แต่ถ้าเรารู้จักใช้ขนัตติธรรมเข้า
ช่วยเหลือ หาหนทางแก่มันให้หมดไป วัน
ต่อไปเราก็จะเจอกับความเจริญ คือสันติสุข
ที่ทุก ๆ คนปรารถนา.

สวัสดิ์.

ชีวิตและงานของ ลัด กุรมะโรหิต

พิมพ์กา เรื่องวิทย์

ชีวิต และงาน ของ นักเขียน ย่อม เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา และเหมาะแก่การใคร่ครวญเป็นอย่างยิ่ง เพราะอย่างน้อยที่สุดอาจจะได้ประโยชน์ในด้านความคิดเห็น และการตัดสินใจถูกต้องหรือไม่ก็อาจเป็นแสงสว่างนำทางฝ่าความยากลำบากไปสู่ความรู้แจ้งได้ ชีวิตและงานของนักเขียนแต่ละคนหาใช่มีค่าเฉพาะสิ่งที่เราเห็นอยู่ด้วยตาไม่แต่เป็นค่าที่เราเห็นด้วยจิตใจและวิญญาณ

ลัด กุรมะโรหิต เกิดที่เมืองลพบุรี เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๓ เป็นบุตรของหลวง ราม ฤทธิรงค์ รัชมารการ เป็นปลัดมณฑลอยู่ที่จังหวัดราชบุรี ได้เข้าโรงเรียนเบญจมราชูทิศ แห่งเมืองราชบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียน แห่งแรกใน ชีวิตการศึกษา ต่อมาได้ย้ายมาเรียนต่อที่โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม เมื่อบิดาต้องย้ายไปรัชมารการจังหวัดอื่น จึงนำมาฝาก

ฝังไว้กับ ท่านเจ้าคุณ มหาอำมาตยาธิบดี กระทรวงมหาดไทยเพื่อให้เรียนหนังสือในกรุงเทพฯ ได้เข้าเรียนที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ ตั้งแต่ชั้นประถม ๓ จนจบชั้นมัธยมปีที่ ๘ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้เข้าสอบแข่งขันชิงทุนเล่าเรียนหลวง แต่พลาด ได้ที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ จึงไปเรียนกฎหมายที่กรมประชาสัมพันธ์เก่า (สมัยนั้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังไม่ได้ตั้ง) เรียนยังไม่จบภาคพอดีกระทรวงศึกษาธิการได้ทำการคัดนักเรียน ที่พลาดตำแหน่งที่ ๑ และ ๒ ส่งไปศึกษายังเมืองจีน เพื่อจะเอาตัวมาใช้ในราชการเกี่ยวกับการศึกษาของชาวจีนในเมืองไทย หรือกิจการที่ไทยจะต้องเกี่ยวกับจีน ลัด จึงถูกส่งออกไปเรียนที่ฮ่องกงในปี พ.ศ. ๒๔๗๓ เพื่อรอให้ตกลงเมืองในประเทศจีนสงบ แล้วจึงไปเรียนต่อในปักกิ่งในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ประวัติศาสตร์

เศรษฐศาสตร์และปรัชญา ในขณะนั้น เมือง ไทยเกิด ปฏิวัติใหญ่ ได้เปลี่ยน การปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐ- ชาติได้ตั้งถอด สด ออกจากทุนหลวง โดย อ้างว่าการส่ง นักเรียนไป นอก เป็น การฟุ่มเฟือย เสียเงินเสียทองในท้องพระคลัง แต่ ถ้ามีความประสงค์จะเรียนต่อจนจบ ก็อาจ จะเรียนโดยการกู้เงินรัฐบาลเรียน รัฐบาล ในสมัยนั้นได้ระบุบังคับว่าจะ ต้องทำงานใช้ ในราชการเป็นเวลา ๓๐ ปี และจะหักหนี้ จากเงินเดือนไปจนกว่า จะใช้หนี้ครบ ทั้งต้น และดอก เมื่อเรียนสำเร็จได้รับปริญญา B.A. ทางประวัติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ก็กลับประเทศไทยเพื่อ เข้ารับราชการ กระทรวง ศึกษาธิการ แนนก โรงเรียนราษฎรในฐานะทำงานใช้หนี้ เป็น ผู้ตรวจการโรงเรียนจีน ได้ทำการขัดขวาง การเผยแพร่ลัทธิ Comunist ในโรงเรียน จีนหลายแห่ง ได้ลาออกจากราชการในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ เพราะป่วย

สด กุระโรหิต เริ่มงานประพันธ์ ครั้งแรกเมื่ออยู่ชั้นมัธยม ๔ คือเริ่มจากโคลง สี่สุภาพ ต่อมาเขียนกลอน และฉันท์ ส่วน มากเขียนเป็น บท กวี นิพนธ์ ได้ เขียน ลงใน

หนังสือแสดงการศึกษาเทพศิรินทร์ งาน กวีนิพนธ์ชิ้นสำคัญที่สุดได้แก่อธิติราชูปไทย ซึ่งแต่งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ เมื่ออยู่ชั้น มัธยมปีที่ ๖ เวลานั้นมีอายุ ๑๕ ปี โคลง บทกวีเขียนขึ้นจาก THE MAN BORN TO BE KING หลังจากนั้นได้เขียนพกร้อยแก้ว เริ่มด้วยเรื่องผจญภัย แล้วต่อมาก็นำมา เขียนเรื่องตลก แล้วจึงหันมาเขียนเรื่องรัก เรื่องอ่านเล่น ส่วนมากเขียนเป็นเรื่องสั้นลง พิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายเดือน เช่นการศึกษา ศักดิ์ไทย ไทยเชชม และหนังสือพิมพ์ราย บัณฑิตภาพบุรุษ เรื่องสั้นเรื่องแรกที่เขียน คือเรื่องน้ำใจขุนอาวี นวนิยายที่มีชื่อเสียง เรื่องแรกคือ “บั๊กกิ้ง นครแห่งความหลัง” เมื่ออยู่ในฮ่องกงยังได้เขียนเรื่องสั้นลงมาลง หนังสือพิมพ์เช่นการศึกษา ระยะเวลาเป็นระยะ หัวเดียวของความคิดคือเดียวจากการเขียน นวนิยายรักมาเป็นนวนิยายการเมือง เพราะ ได้เห็นเหตุการณ์อันวุ่นวายในประเทศจีนตลอด ระยะเวลาที่อยู่ในฮ่องกง ความคิดจึงเริ่ม ก้าวไปสู่แนวการเมือง ซึ่งมุ่ง ประชาธิปไตย และสันติภาพของโลก เหตุการณ์ในประเทศ จีนซึ่งเกิดจากการรุกรานลัทธิจักรวรรดินิยม ของชาติมหาอำนาจ ตลอดจนการรุกราน

ของลัทธิคอมมิวนิสต์ ทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ในเรื่องการเมืองของโลก เช่นความคิด ANTI สงคราม ความคิด ANTI ลัทธิเผด็จการทั้งฝ่ายขวาและฝ่ายซ้าย มีความคิดเห็นต้องการปรับปรุงแก้ไขชีวิตเศรษฐกิจของประชาชน ให้ทุกคนพ้นจากการเอารัดเอาเปรียบกัน ให้มีระเบียบแบบแผนและกติกาในการดำรงชีวิตเศรษฐกิจที่ไม่มีการกินแรงกัน ที่ถูกต้องได้เขียนนวนิยายการเมืองเช่นเรื่องละครแห่งความสลดใจ มีความมุ่งหมายจะเน้นถึงด้านสภาพ และความรู้สึกระหว่าง ประชาชนและ สงคราม แห่งการรุกราน ในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้เริ่มเขียนบทความการเมืองในนามจริงและ นามแฝงว่า “บาร์บารา” มาลงพิมพ์ในหนังสือประชาชาติของพลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวรรณไวทยากร (รองนายกรัฐมนตรีปัจจุบัน และหนังสือพิมพ์วิทยาสารบัญับเป็นการริเริ่มของการเขียน บทความการเมือง ล้วนนวนิยายขนาดสั้นก็ยังเขียนอยู่ต่อไป เมื่อกลับประเทศไทยก็ยังเขียนบทความในหนังสือพิมพ์ประชาชาติของท่านวรรณ ได้เขียนบทความคัดค้านรัฐบาลที่ไม่เป็นประชาธิปไตย จนกระทั่งท่าน

วรรณขับออกจากหนังสือพิมพ์ ประชาชาติ เพราะเกรงพระองค์เองจะเดือดร้อน ลมัยนั้นได้ร่วมงานกับกฤดาบ สายประดิษฐ์, มาลัย ชูพินิจ, โชติ แพร่พันธุ์ (ยาขอบ), เฉวียน เสวตทัต, ดันติ เจริญรัฐ ซึ่งได้ร่วมงานหนังสือกันมาตั้งแต่สมัยโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ ขณะนี้ได้ลาออกจากราชการได้มาออกหนังสือพิมพ์เอง ๔ ฉบับ เป็นรายสัปดาห์ ๓ ฉบับ รายเดือน ๓ ฉบับ คือ เอกชน ล้วนอักษร คีตปิ่น พอสงครามญี่ปุ่น หนังสือพิมพ์ล้มเพราะกระดาษไม่มี ต่อมาภายหลังสงครามได้ออกหนังสือพิมพ์รุ่งอรุณและเอกชนใหม่ แต่ภายใน ๒ ปีก็ล้มเลิก เพราะถูกเอเย่นทางหัวเมืองกองระหว่างสงครามญี่ปุ่นได้ตั้งจักรวรรดคีตปิ่นขึ้น ๕ ลำชาเข้าด้วยกัน เพื่อบ้องกันไม่ให้ถูก ชูทวีตโดย พวก นายทุน แต่ ทำไม่สำเร็จ เพราะขาดกำลังทรัพย์ที่จะดำเนิน คีตปิ่น ๕ ลำชา คือ

๑. ลำชาวรรณกรรม
๒. ลำชาวิจิตรกรรม
๓. ลำชาปฐนิกรรม
๔. ลำชาสถาปัตยกรรม
๕. ลำชานาฏกรรม

ชีวิตและงานของ สด กรมโรหิต

๓๓

เมื่อหนังสือพิมพ์เล่มหมดได้ออกไปทำ
ไร่อยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรี ตำบลตงหัวโตน
ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ซื่อโรหน่อไม้ไผ่คงทำ
ทำอยู่ราว ๔ ปี ก็ต้องขายออกไปเพราะ
ว่าคนกลงกตราคา ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เริ่ม
มีความคิดที่จะทำไร่อีก ได้ออกไปจังหวัด
ชลบุรี เพื่อดำรวจที่ดินทำไร่ ในปี พ.ศ.
๒๔๘๒ ได้เริ่มจับจองที่ดินทำพื้นที่และเผาถ่าน
และคิดจะทำไร่กล้วย เพื่อทำกล้วยตาก แต่
ไม่สำเร็จ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ เริ่มซื้อที่ดิน
รุ่นแรก ๒๕๘ ไร่ เพื่อทำไร่ ต่อมาได้ความ
คิดว่าจะอยากจะสร้างมูลนิธิไร่แผ่นดินไทย เพื่อ
ช่วยประชาชนในท้องถิ่นตำบลนาจอมเทียน
จังหวัดชลบุรี อำเภอฉะเชิงเทรา จึงพยายาม
วิ่งหาเงินซื้อที่ดินเพิ่มเติมเป็นจำนวน ๕๔๐๐
ไร่ โดยใช้เวลารวมถึง ๖ ปีเศษ ได้
ลงทุนไปทั้งหมด ๒ ล้านบาทบาท โดยใช้
ทุนทรัพย์ส่วนตัวและเงินกู้

โครงการไร่แผ่นดินไทยแบ่งเป็น ๓
ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ รวบรวมที่ดินซึ่งทำสำเร็จ
ในปี พ.ศ. ๒๔๘๘

ระยะที่ ๒ หาทุน & ด้านบาทมาดำเนิน
งาน ระยะนี้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.

๒๔๘๘ จนถึงปัจจุบันนี้ยัง
หาไม่ได้

ระยะที่ ๓ สร้างฐานพลังงานทาง
เศรษฐกิจ (ECONOMIO
BASE) เพื่อตั้งมูลนิธิไร่
แผ่นดินไทย ช่วยเหลือ
ชาวบ้านโดยไม่คิดค่าบริการ
โดยวิธีการ ๓ วิธี

๑. ตั้งวงจรสหกรณ์ชน เพื่อช่วย
อาชีพชาวบ้าน

๒. เปิดบริการสวัสดิการ เพื่อช่วย
ให้ชาวบ้านได้มีชีวิตอยู่ดีกินดีและปลอดภัย

๓. ดำเนิน การ พัฒนา การ ท้อง ถิ่น
สร้างสาธารณูปโภค ให้ชาวบ้าน

ในขณะนี้ยังไม่ได้ทุน เพราะฉะนั้น
การดำเนินงานสร้างมูลนิธิจึงชะงักอยู่ ได้
ติดต่อขอความร่วมมือจากรัฐบาลให้เข้ามา
ช่วยดำเนินการเพื่อประชาชน ตั้งแต่สมัย
จอมพล ป. พิบูลสงคราม - สมัย จอม พล
สฤษดิ์ แต่ก็ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลืออะไร
ได้ติดต่อมูลนิธิต่างประเทศเพื่อให้เข้ามาช่วย
ดำเนินงานของมูลนิธิไร่แผ่นดินไทย เช่น
มูลนิธิ Rockefeller, Asia Foundation,
Ford Foundation แต่ก็ไม่สามารถขอ

ความช่วยเหลือได้ งานจึงช้งก้งน้อย จนกระทั่งการเงินคับขันยิ่งขึ้น เพราะเงินที่ขอทุนเป็นเงินที่ถูยมมา เป็นส่วนมากตกเบย จ้งท่วม ไม่แน่ว่ามูลนิธิไรแผ่นดินที่จะตั้งขึ้นจะพบความดำเรจหรือไม่ แต่ก็พอใจที่ได้พยายามทำ SOCIAL EXPERIMENT เพื่อช่วยประชาชน และเพื่อช่วยชาติบ้านเมืองแม้จะไม่ดำเรจ และแม้ว่าตัวผู้คิดจะเป็นอย่างไรไปก็ดีที่ไม่คิดอะไรเสียเลย

โครงการไร แผ่นดินไทยเป็น รากฐานของการเขียน บทความ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม โครงการประกอบด้วย

๑. หลักการ ต้องการสร้างความสำเร็จให้แกชนบทในทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การปกครอง สังคม

๒. เหตุผล เป็นเวลานานมาแล้วที่ชนบทถูกทอดทิ้งไม่มีใครนำพา ซึ่งเป็นภัยแก่ชาติอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะชนบทเป็นรากฐานเศรษฐกิจของชาติ คือเป็นแหล่งของทรัพยากรทั้งหมด ที่ชาติเรามีอยู่ และในชนบท เป็นที่ อยู่ของ ประชาชน ถึง ๘๕% ของพลเมืองทั้งหมด และประชาชนเหล่านี้เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ซื้อของชาติ นับว่าเป็นผู้เลี้ยงชาติไทยโดยตรง แต่ผู้เลี้ยงชาติเหล่านี้ขาดการทำนุบำรุง ลูกหลานไม่

มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ ส่วนมากขาดการศึกษาเป็นภัยแก่ ระบบประชาธิปไตยมาก ในทางสุขภาพอนามัยเต็มไปด้วยโรคภัยไข้เจ็บ ทางอาชีพก็เลี้ยงตัวเองไม่ได้ สถิติของทางราชการบอกว่า คนพวกนี้มีรายได้เพียงครอบครัวละ ๑๕๐๐ บาท ต่อปี เท่านั้น คือประมาณเดือนละ ๓๐๐ บาท ชีวิตจึงแร้นแค้นยากจน ถ้าเหตุที่มีรายได้ต่ำมากก็ เพราะจะต้องกู้ มาทำกินด้วย ดอกเบี้ยอัตราสูง ถูกคนกลางขูดรีดกดราคา นอกจากนั้นในปีหนึ่งส่วนมากทำงานกันเพียง ๓๐๐ กว่าวันเท่านั้น อีก ๒๐๐ กว่าวันไม่ทำงานทำเป็นดำเป็นดันเลย แรงงานในชนบทจึงเหลืออย่างมากมาขายตลอดปี ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งทำให้ เศรษฐกิจของชาติเจริญรุ่งเรืองไม่ได้ ประเทศไทยมีที่ดินอยู่ ๓๒๐ ล้านไร่ เวลานี้ได้ใช้ ที่ดินเป็น ประโยชน์ ทางเกษตรและทางอื่น ๆ เพียง ๖๐ กว่าล้านไร่เท่านั้น เหลือที่ดินอีก ๒๖๐ กว่าล้านไร่ ซึ่งจะต้องทำให้เป็นประโยชน์อย่างจริงจังขึ้นมา ซึ่งควรจะได้ เพราะเหตุว่า แรงงานยังเหลืออีกมากมายตลอดปี ความมุ่งหมายของไรแผ่นดินไทยก็คือ ต้องการเอาแรงงานที่เหลือว่างอยู่เหล่านี้มาใช้ทำที่ดินที่เหลือว่างอยู่ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจทุกทาง

๓. เป้าหมายของการดำเนินงาน มี ๔ ประการ คือ

๑. ส่งเสริม การ อาชีพ ของ ชาวชนบท
๒. ส่งเสริมการศึกษา
๓. ส่งเสริมสุขภาพอนามัย
๔. ส่งเสริมให้มีความอยู่อาศัยที่ถูกต้อง

ลักษณะ ตลอดจน การ ดำเนินงาน โภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนนหนทาง เป็นต้น

เป้าหมาย ๔ ประการนี้เรียกว่าปัจจัย ๔ ของชีวิตที่ทุกคนต้องการ จะขาดเสียไม่ได้ ถ้าเราดำเนินการทำให้ปัจจัย ๔ ของชีวิตมีความสมบูรณ์ได้อย่างแท้จริง ชาตินี้ไทยก็จะเจริญก้าวหน้าอย่างไม่มีปัญหา

๔. การดำเนินงาน เป้าหมาย ๔ ประการนี้ต้องใช้เงินมากจึง จะทำได้เร็วได้ รัฐบาลไม่มีเงินที่จะทำได้ถ้าเร็วได้ ถ้าจะรออยู่ต่อไปอาจกินเวลาอีกหลายสิบปี ซึ่งกว่าจะถึงนั้นก็คงจะไหม้เสียก่อน จึงจำเป็นต้องหาวิธีทำให้สำเร็จโดยไม่ต้องใช้เงิน วิธีนี้ก็คือ การใช้แรงงานแทนเงิน นั่นคือการตั้งฐานปฏิบัติงานเศรษฐกิจ

ฐานปฏิบัติงานทางเศรษฐกิจ คืออะไร ? คือแหล่งกำเนิดของรายได้ประจำท้องถิ่น

ถิ่นแต่ละแห่ง รายได้นี้ได้มาจากทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการผลิตพืชผลต่าง ๆ ตามภูมิประเทศและทำเล เช่นถ้าทำเล เป็นน้ำก็ทำฐานผลิตน้ำ ถ้าทำเลเป็นไร่ ก็ทำฐานผลิตไร่ ถ้าทำเลเป็นน้ำก็ทำฐานผลิตประมง ถ้าทำเลเป็นกิจกรรมอุตสาหกรรมก็ทำฐานผลิตอุตสาหกรรม ฯลฯ

การ สร้าง ผลิต งานทาง เศรษฐกิจ ใช้แรงงานของชาวบ้านที่สมัครใจ เช่นเดียวกับการพัฒนาการถนนและคลองที่กระทรวงมหาดไทยทำอยู่เดี๋ยวนี้ รายได้ของฐานปฏิบัติงานเศรษฐกิจจึงมีกรรมกรรักษา เฉพาะหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ของราชการ เพื่อนำไปใช้จ่ายในการบูรณะหมู่บ้านแต่ละแห่ง ซึ่งฐานผลิตตั้งอยู่

จากรายได้ของฐานผลิตทางเศรษฐกิจงานบูรณะชนบท ๓ ประเภท จะเกิดขึ้นคือ

๑. งานสหกรณ์ ซึ่งจะช่วยอาชีพชาวบ้านต่อไป

๒. งานสวัสดิการ ซึ่งจะ ช่วย ส่งเสริมชีวิตชาวบ้าน โดยไม่คิดค่าบริการ เช่น มารดาตั้งเคราะห์ ทหารตั้งเคราะห์ ศึกษาตั้งเคราะห์ อาชีพตั้งเคราะห์ อนามัยตั้งเคราะห์ ข้าราชการตั้งเคราะห์ ฌาปนกิจตั้งเคราะห์ เป็นต้น

๓. งานพัฒนาการ ซึ่งจะบูรณะถนนหนทางให้ดีขึ้น เปิดการไฟฟ้า การประปา ปรับปรุงเขตสถานที่อยู่อาศัย ของชาวบ้าน ให้ถูกสุขลักษณะ เปิดศาลาประชาคมให้หมู่บ้าน เพื่ออบรมชาวบ้าน เหล่านี้คืองานที่มูลนิธิ ไร่แผ่นดิน ไทยต้อง การ จะ ทำ ขึ้น เพื่อให้เป็น SOCIAL EXPERIMENT ที่ตำบลนาจอมเทียน อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี แต่ขณะหนึ่งยังไม่สำเร็จ เพราะขาดความช่วยเหลือ และนี่เป็นนโยบายที่กำลังเสนอให้รัฐบาลดำเนิน

๔. กุรุมะโรหิต ได้เขียนบทความทั้งสั้นและยาวลงในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ เช่น ปิยะมิตร สยามสมัย ไทยสัปดาห์ ดังกดไทย แล่นสุข เพื่อสนับสนุนหลักการที่ได้ตั้งไว้ดังได้กล่าวมาแล้ว ได้เขียนเรื่องยาวคือเรื่องนักปฏิวัติ ลงในหนังสือพิมพ์ไทยใหม่รายวัน เขียนเรื่องศตวรรษแห่งการต่อสู้ลงในหนังสือพิมพ์ ๒๕๐๐ ซึ่งถูกเข้าใจผิดหาว่าไปเข้าพวกกับรัฐบาล แต่แท้ที่จริงไม่ใช่ เพราะเรื่องศตวรรษตลอดเรื่องเป็นบทความคัดค้านรัฐบาล บทความทางปรัชญาการเมืองที่เขียนคือ ทิวทัศน์สภาพนั้นคืออย่างไร ? ลงในหนังสือพิมพ์ปิยะมิตร

บทความทางการเมืองอีกอันหนึ่งคือ ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย ลงในหนังสือพิมพ์ปิยะมิตร บทความทางเศรษฐกิจ คือ

โครงการบูรณะชนบท เมืองสทกรณ

และได้เปิดบริการไขปัญหาชีวิต ภายใต้นามปากกาว่า ชุนลีลาศาสตร์สุนทร

๕. ในนามปากกาของ "บาร์บารา" ได้เขียนโครงการ บูรณะชนบทแห่งชาติถึง ๓๒๐ บท เป็นบทความที่แสดงความรู้ตึกนึกคิด เกี่ยวกับเรื่อง ท้องของ ประชาชน ในการที่จะดำรงชีวิตของ มนุษย์และของชุมชนชนของชาติและของโลก โดยที่เห็นว่าปัญหาการกิน อยู่เป็น เรื่อง สำคัญที่สุดของมนุษย์ ๕.๑ ได้สรุปว่า การเลี้ยงสัตว์แรงงานของแต่ละคนจำเป็นจะต้องมี คือ

๑. เป้าหมายที่แน่นอน
๒. นโยบายที่รัดกุม
๓. โครงการที่ปฏิบัติได้
๔. เงินเวลา

เป็นบทความ ที่แยกแยะ เพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของชนบท อันเป็นพื้นฐานของชีวิตและของสังคมให้หลุดลงไปด้วยดี

ปัจจุบันนี้ ๕.๒ ได้เขียนบทความลง

ชีวิตและงานของ สด คุมมะโรหิต

๓๘

ในหนังสือพิมพ์ ไทล์ปดาร์ ไทรายวัน
สารเสรี เกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมือง จาก
การเขียนบทความเศรษฐกิจ ทำให้ได้รับ
เชิญไปเป็นกรรมการสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจ
แห่งชาติ

สด เป็น นักประพันธ์ ที่มีนามปากกา
มากคนหนึ่ง นามปากกาที่ใช้มี

๑. บาร์บารา ใช้กับบทความและ
ความเรียงอื่น ๆ มีประวัติว่า ตั้งจากนาม
ภรรยาในขณะที่เรียน หนังสืออยู่ที่เซี่ยงไฮ้
เป็นชื่อที่ตงจาก CHRISTIAN NAME ซึ่ง
เป็น นักเรียนใน โรงเรียน นั้น จะ ต้อง มี ชื่อ
CHRISTIAN NAME ทุกคน

๒. ขุนธิดาสาส์สุนทร มีประวัติ
ว่าความคิด เรื่องการ ตอบ ปัญหาชีวิต ทาง
วิทยุ เกิดจากคุณ กุมุท จันทรเรือง เมื่อ
พ.ศ. ๒๔๘๘ คุณกุมุทต้องการให้ประชาชน
ถามปัญหาชีวิต และให้คณะซึ่งประกอบ
ด้วย

๑. คุณ กุมุท จันทรเรือง
๒. จหมันมานิตย์ นเรศ
๓. ภากร สารานุกรมประพันธ์
๔. สด คุมมะโรหิต

เป็นผู้ตอบ โดย ผู้ที่เป็นเรื่องบทละครทาง

วิทยุ ผู้ตอบปัญหาจึงต้องตั้งชื่อสมมติขึ้น
สดจึงได้ตั้งชื่อสมมติว่าขุนธิดาสาส์สุนทร
จึงมีขุนธิดาสาส์ ๔ คน กุมุท ภากรและ
สด เป็นผู้จัดเวรกันตอบปัญหา โดยร่วม
กัน ใช้ นาม นั จหมัน มานิตย์ เป็น ตัว
ขุนธิดาในกองแสดงทางวิทยุ ต่อมาการ
ตอบปัญหาทางวิทยุก็หยุดไป สด จึงรับ
เหมามาตอบในหน้าหนังสือพิมพ์ ขุนธิดา
ในหน้าหนังสือพิมพ์ก็คือ สด คนเดียวตลอด
มาจนบัดนี้

๓. เสรี ในหนังสือดวงแพ้งของเยอรมัน
มหาสมุทรสงคราม ค.ศ. ๑๙๓๕

นอกจาก นี้ยังเป็น นักแปล ที่มีชื่อเสียง
คือแปลเรื่อง ชู้รักของเลกแซตเตอร์เลย์
โดยใช้นามปากกาว่า “แอนน์”

นอกจาก นี้ ยัง เป็นนัก แต่งบทละคร
ทั้งบทละครวิทยุและบทละครบนเวที ได้
แต่งบทละครวิทยุไว้มากมายเรื่อง แต่ง
ทางวิทยุกระจายเสียงของ กรมโฆษณาการ
และสถานีทดลองวิทยุ ๑ ป.ณ. สำหรับบท
ละครบนเวทีได้แต่งไว้ประมาณ ๘-๘ เรื่อง
เรื่องแรกที่แสดงบนเวทีคือ เรื่องวิญญาณ
พยายาม ได้รับความนิยมจากประชาชน
มากต่อมาจึงได้มาทำเป็นหนังสือ ใน ปี

พ.ศ. ๒๕๐๒ สด ได้รับรางวัลตุ๊กตาทอง จากชมรมเสรีจีนในฐานะเขียนบทความพิเศษ เขียน ชมรมเสรีจีนได้แต่งเป็นหนังสือ ก่อนแล้วจึงมาทำเป็นภาพยนตร์ภายหลัง ใน สมัย T.V. สด ก็ได้เขียนบทละคร T.V.

ตลอดระยะเวลา ๔๐ ปี ของชีวิตการ ประพันธ์ สดได้เขียนบทความสารคดีและ สร้างนวนิยายออกมาสู่สายตาประชาชนเป็น จำนวนมากมาย เรื่องทุกเรื่องของสด เต็ม ไปด้วยแง่คิด ซึ่งมักจะฝากทิ้งไว้ให้กับผู้อ่านเสมอ สดไม่เคยทิ้งอุดมคติในการ ประพันธ์เรื่องอันเกี่ยวกับชีวิต เขามองเรื่อง ของชีวิตอย่างลึกซึ้งในแง่ของนักศึกษา เขียน ขึ้นจากอุดมคติแห่งชีวิตที่ได้ผ่านมาแล้วด้วย ตนเอง ในขณะที่อยู่ในคุกก็ได้รับรู้กับ บุคคล ต่าง ๆ ซึ่งเป็น แรง ดัน ให้ได้ เขียน หนังสือเกี่ยวกับบุคคลเหล่านั้น และประสพ การณ์ที่ได้รับจากประเทศจีน คือ

๑. ความอดอยากยากจนในนครปักกิ่งซึ่งได้เล่าไว้ในเรื่องครึ่งหนึ่งยังจำได้
๒. การกดขี่ของจักรวรรดินิยม ใน หนังสือกระดิ่งทอง
๓. สังคมกีดกันเมือง เช่นสังคมนิยม

ญี่ปุ่น ประสพการณ์ทั้ง ๓ อย่างนี้ เป็น สาเหตุที่ทำให้เขียนหนังสือมุ่งไปทาง

๑. เกียรติสงคราม เช่น เติ่งการ
๒. ต้องการสันติภาพ
๓. ต้องการสวัสดิการ ของ ประชาชน

คือความปลอดภัยในการดำรงชีวิต

๔. ต้องการเสรีภาพ
๕. ต้องการระบอบเศรษฐกิจสหกรณ์ เพราะเป็นระบอบที่ไม่มีกษัตริย์
๖. ต้องการความเสมอภาค
๗. ต้องการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

สด มีอุดมการณ์อันแน่วแน่และมั่นคง ไม่ยอมให้ใครลบล้างสังขาร นวนิยาย ของสด มักจะหนักอึ้ง เพราะมันเป็นเรื่องของชีวิต ชีวิตต้องมีสิ่งที่ควบคู่กันไป มีสุข แต่ก็มีทุกข์ หัวเราะแต่ก็ร้องไห้ ชั่วและดี และที่สุดเกิดและตายอันเป็นปริโยสาน

สารคดีและนวนิยาย เทาที่พิมพ์เป็นเล่มแล้วรวบรวมมาได้มี

๑. ระบาย
๒. ไฟชีวิต
๓. ดินเวิ
๔. ไกรกะทิง
๕. วิญญาณพยายาม

ชีวิตและงานของ สด กุระโรหิต

๓๕

๖. ชีวิตคือความฝัน
๗. เจียงเฟ่
๘. เลือดดีน้ำเงิน
๙. เลือดดีแดง
๑๐. นักปฏิวัติ
๑๑. ขบวนการเงิน
๑๒. บั๊กกิ้งนครแห่งความหลัง
๑๓. คนที่โลกไม่ต้องการ

สารคดี

๑. ลางแพย์เออร์มัน มหาบุรุษ
สงคราม ค.ศ. ๑๙๑๔

๒. ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย
๓. ไขปัญหาชีวิต
๔. ดัชนีภาพนั้นคืออะไร ?

เรื่องแปลก

๑. ชูรักของเลคแซตเตอร์เวย์

บั๊กกิ้งนครแห่งความหลัง

เป็นเรื่องของปรัชญาชีวิต ซึ่งมีความ
สวยงามของธรรมชาติ และวัฒนธรรม
ตลอดจนความทุกข์ยากในบริเวณบั๊กกิ้งเป็น
BACKGROUND อุดมคติของเรื่องนี้อยู่
ประพันธ์ได้กล่าวว่ “ความหลังเป็นของมี
ค่า ถ้าเรารู้จักใช้มัน ความหลังเป็นเหมือน

แผ่นกระจกเงาที่ฉายให้เห็นสิ่งที่ผ่านไปแล้ว
สำหรับใช้เป็นคติเพื่อ เปรียบเทียบกับความ
เป็นอยู่ในวันนี้และวันหน้า ความหลังแม้จะ
เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตแห่งสังคม แต่ก็
เหมือนกระจกเงาแผ่นใหญ่ที่ฉายให้เห็นชีวิต
ทุกซอกทุกมุมในสังคมของมนุษย์”

บั๊กกิ้งเป็นนวนิยายความหลังของหมื่น
ไทยในดินแดนต่างดาว ซึ่งต้องเผชิญกับ
วิถีชีวิตที่ไม่สามารถจะลืมได้ โครงเรื่องผู้
แต่งได้วาดไว้ใกล้ความจริงที่สุด ดำเนิน
ไปอย่างเรียบ ๆ และจะแทรกไว้ด้วยปรัชญา
ชีวิตและข้อคิดมากมาย

“สำหรับฉัน ความเลว ความทุกข์
ความเจ็บ ตลอดจนความเศร้า เป็นเหมือน
กำลัง น้ำตาเป็นที่เกิดของความทรหด
อ่อน รอยยิ้ม แม้แต่เครื่องยั่วให้ เกิด ความ
ประมาท”

“ความตายของหนุ่มสาว ซึ่งกำลังมี
ชีวิตแย้มบาน คล้ายดอกไม้ในเวลาที่อรุณ
เป็นเรื่องละครของความสดชื่น เขาตายไป
โดยไม่ได้ทำประโยชน์ให้แก่โลกเท่าที่ควร
จะทำ ตายเพราะไม่เข้าใจชีวิต ตายเพราะ
ไม่สามารรถจะทน ต่อ ความ ผิดหวัง ซึ่งเป็น
ธรรมดาโลก มันเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย”

“ชีวิตคือเกมที่ดีที่สุดที่เราจะต้องเล่นด้วยน้ำ
ใจของนักกีฬาโดยแท้”

“จิตมนุษย์นั้นไร้ ยากแท้หยั่งถึง”
เราหยั่งอะไรก็หยั่งได้ แต่หยั่งใจคนนั้นสุด
กำลังปัญญาในชีวิต ของวารยาตัวเอก ของ
เรื่อง ผู้เขียนได้แต่งภาพชีวิตที่เต็มไปด้วย
ความผิดหวัง เต็มไปด้วยความเศร้าในล่อน
ตัวบุคคล ถ้าจะเทียบชีวิตของวารยาเป็น
ละครฉากหนึ่ง บนเวทีของโลกละครแล้ว
ไชว์ จะต้องจัดไว้ในประเภทโศกนาฏกรรม
ภาพของละครฉากนั้นมืดมัวไม่แจ่มใสแต่เป็น
ภาพทมิฬอันประหลาด สำหรับการศึกษา
เรื่องเกี่ยวกับชีวิต วารยาพยายามทำความเข้าใจ
แต่ห่อหุ้มได้รับผลกระทบใดตอบแทนในชีวิต
ของห่อหุ้ม ห่อหุ้มผิดหวังทุกสิ่งทุกอย่าง
แต่ห่อหุ้มก็เผชิญหน้ากับโลกด้วยความกล้า
หาญ ไม่หวาดสะอื้นต่อความผิดหวัง เป็น
เรื่องที่น่าอัศจรรย์ และเป็นอุทาหรณ์ที่ดีสำหรับ
สตรีเพศทั้งหลาย วารยาจากบักกิ้งไปด้วย
ความผิดหวังและความเศร้าสุดขีด จากไป
เพื่อหนีความชั่ว โศกของห่อหุ้มไม่ได้พอที่
จะอยู่ในโลกนี้ ห่อหุ้มจากไปอยู่อีกโลก
หนึ่งซึ่งมีแต่ความสงบ เป็นโลกที่ขาวสะอาด
โลกที่ไม่มีการดิ้นรนอย่างเห็นแก่ตัว โลก

ที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ถูกทอดทิ้งไว้ในโลกตาม
ลำพัง

ลักษณะพิเศษของบักกิ้ง ที่ทำให้
เห็นภาพจนได้ดั่งเช่น คือ ตอนท้ายเล่มมี
ภาคผนวก “บันทึกเรื่องเมืองบักกิ้ง” ซึ่ง
ทำให้เรื่องเด่นชัดขึ้นอย่างมีชีวิตชีวา เป็น
การประกอบภาพชีวิตที่ไม่สมบูรณ์ของมนุษย์
ทำให้ ผู้อ่านได้ ทด้นคิดภาพ อันลึกซึ้ง อย่าง
ชัดเจน

คนดีที่โลกไม่ต้องการ

คือนิยายชีวิตชุดบักกิ้งเรื่องที่ ๒ เป็น
นิยายชีวิตของผู้กินอุดมคติคนหนึ่งซึ่งผู้เขียน
ได้พบมาในประเทศจีน ผู้เขียนมีความ
ปรารถนาที่จะแสดง ภาพชีวิต ของการต่อสู้
ดิ้นรน เป็นการต่อสู้กับวัตถุที่ผิดแผก เป็น
การต่อสู้เพื่อส่วนรวม เขาเสียสละเพื่อ
ประโยชน์ของคนอื่น มีความปรารถนาอัน
สูงชีวิตที่จะได้เห็นมนุษย์รักใคร่กัน ช่วยเหลือ
กันเขาเกิดมาเพื่อจะใช้ ชีวิต ซึ่งเป็นบาป
กรรมอันหนึ่งของนักกิน อุดมคติแทบทุกคน
จึงหลนให้เหตุผลว่า การที่เขามาเป็นนัก
หนังสือพิมพ์ ก็เพื่อ จะ ทำหน้าที่ให้ แก่ชาติ
บ้านเมือง เพื่อที่จะช่วยให้ราษฎรชาวจีน

มองเห็นว่า ภัยของประเทศอันใหญ่หลวง
คือการแย่งอำนาจและฆ่าฟันกันเอง จาง
หลิน นักหนังสือพิมพ์ ผู้ทำงานเพื่อชาติ และ
เพื่ออุดมคติของตน ได้ตกเป็นเป้าสายตา
ของตำรวจ เขาถูกทอดทิ้งให้ต่อสู้ดิ้นรน
เพื่อประเทศชาติที่รักของเขาเพียงคนเดียว

“ชีวิตของคนในโลกอันไร้ความเที่ยง
แท้แน่นอนนั้น เป็นบทเรียนอันประเสริฐที่
สอนให้เรารู้จักค่าของคน รู้จักอดทนต่อ
ความทุกข์ยาก และความผิดหวังทั้งหลาย
ชีวิตของมนุษย์เป็นเครื่องเปรียบเทียบให้เรา
แลเห็นความดีความชั่ว เป็นเครื่องช่วยให้
เราตัดสินใจได้ว่า เวदान โลกดิ้นหรือเลวลง”

“โลกนี้เป็นเวทีของการต่อสู้ที่ใช้กำลัง
อำนาจ การต่อสู้ที่ไม่มีกติกา ความตาย
เป็นรางวัลของผู้แพ้ผู้ท แฉ่งแรง เท่านั้น ทมิ
โอกาสที่จะรอดชีวิตอยู่ได้

นอกจากนี้ยังได้แทรก ประวัติศาสตร์ที่
น่าสนใจของจีน ดั้มย เป่ย์ย่น แปลง การ
ปกครอง

เรื่องนี้นำมาจากเหตุการณ์ของคนดีคน
หนึ่งที่ต้องการช่วยชาติ แต่ความดีนั้นได้
ฆ่าเขา จางหลินเป็นตัวดัมมิตีของนักการ
เมืองจีนคนหนึ่งที่ได้ดัมมิตีชน เรื่องนี่ยัง
เขียนไม่จบ

เจียงเฟ่

ในการเขียนเรื่องเจียงเฟ่ ผู้เขียนมี
ความประสงค์สำคัญอยู่ข้อหนึ่ง คือต้องการ
จะแสดงความรู้ลึกของยุวชนชาวจีน ขณะที่
ชาติของเขาถูกมหาอำนาจรุกราน โดยไม่
เป็นขรรคม ในขณะนั้นปักกิ่งเต็มไปด้วย
ความตึงเครียด ญุ่นยัดแมนจูเรีย ญุ่น
ประชิดกำแพงปักกิ่ง เหตุการณ์เหล่านี้ได้
เกิดขึ้นขณะที่ผู้เขียนได้ใช้ชีวิตอยู่ในมหานคร
นี้ ความอดทนของจีนเหนือ นอกจาก
จะทำให้ประชาชนทั่วไปต้องบ้านแตก
ฉาแหกชาติแล้ว ยังทำให้นักศึกษาต้อง
จับกลุ่มกันทำการโฆษณาปลุกให้ประชาชน
เร่งรัดรัฐบาล ให้ทำการต่อต้านกองทัพ
ของอาณาจักรอาทิตย์อุทัย มีการเดินขบวน
เรียกร้องมติมหาชน ให้ต่อสู้ในเมืองใหญ่ๆ
ทุกเมือง

เรื่องเจียงเฟ่ จึงเป็นเรื่องของนักศึกษา
หนุ่มชาวจีน ผู้มีความรักชาติอย่างแรงกล้า
ไม่ต้องการเห็นบ้านเมืองต้องตกไป อยู่ใน
เงื้อมมือของชนต่างชาติ ซึ่งได้มีผู้ทรยศต่อ
ชาติบางคนได้พยายามหยาบย่นให้ จึงได้ทำ
การต่อต้านทุกวิถีทางและได้รับความร่วมมือ
จากคณะนิสิต ผู้มีเลือดรักชาติทั้งหลาย

แต่ผลสุดท้ายเจียงเพ่ ผู้มีความ รักชาติ อย่าง
เต็มเปี่ยมก็ถูกหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์

ขบวนการเสรีจีน

เขียนขึ้นจากบันทึกของหลิวผิงเป่ นัก
ศึกษาจีน ผู้หนึ่ง ที่ได้เข้า ต่อกร กับ ญี่ปุ่นใน
ขบวนการพรรคไต้ดิน เป็นเรื่องของนักศึกษา
ที่เดินขบวนเพื่อต่อสู้การสงครามญี่ปุ่น ผู้
แต่งได้แทรกแนวปรัชญาลงไปด้วย และ
ลักษณะพิเศษ ก็คือดมาชิก ขบวนการเสรีจีนทุก
คนเป็นเพียงนักศึกษาอายุไม่เกิน ๒๐ ปี เป็น
ส่วนมาก ไม่ใช่ผู้ใหญ่และไม่ใช่ นักการ
เมือง และที่พิเศษออกไปอีกก็คือ นักศึกษา
เด็กหนุ่มสาวเหล่านี้ไม่มีทุนทรัพย์และอาชุร
เป็นเดิมพันในการทำงานไต้ดิน ทุกคนต้อง
พยายามช่วยตัวเองทางอื่น เป็นเรื่องการต่อสู้
ของ แนว ราชนาวี แนว หนึ่ง ที่ ออกไป ด้วย
มนุษยธรรม และจิตใจอันเป็นอิสระเสรี
มิได้มีเจตนาโลภในสิ่งใด ออกมคตินั้น
คือ ยอดปราวรณาของสังคมแห่งมนุษยชาติ
ที่ควรจะมีจิตในที่เจริญ สัมกับความรัก
หน้าทางด้านวัตถุ

ระย้า

สถ กุรมะโรหิต ๒ เดือน บริษัทแพร่

พิทยา และบริษัทโอเคียนส์โดว์ ๓๒๓๓ หน้า
ราคา ๓๕ บาท

เรื่องของ การต่อสู้ของเด็กชาวชนบทถึง
แม้จะไม่มีการศึกษา แต่มีต้นทุนที่อยู่ใน
ตัวก็ย่อมจะเป็นคนดี ส่วนคนที่มิได้ต้นทุน
มาแต่กำเนิด ถึงจะได้รับการ ศึกษาดี
อย่างไรก็ยังมีต้นทุนเลวอย่างเดิม ระย้า
เกิดมาด้วยวิญญาณของคนดี เกิดกับดินกิน
กับทราย ไร้การศึกษา ด้วยคุณความดี
ได้กลายเป็นบุรุษแห่งเขาทโมน เขาเป็นแต่
เพียงความดีที่ เปรียบได้ เหมือนกับ น้ำหยด
หนึ่ง ตลอดชีวิตต้องต่อสู้กับความชั่วอัน
เปรียบได้เหมือนกบกับน้ำในมหาสมุทร การ
พิชิตขามูไร การปราบคอรัปชั่น อันเป็น
แต่เพียงชีวิตของราษฎร ดำเนินคน หนึ่ง
ต่อสู้กับ ผู้มี อำนาจ อัน ยิ่งใหญ่ ถอนปืน กับถือ
เงินเป็นอาวุธระย้า ผู้น้องเกิดมาด้วยดวง
วิญญาณของคนชั่ว การศึกษาก็ดี อาช
กรรมก็ดี ไม่สามารถขัดเกลาความชั่วให้
บรรเทาเบาบางลงได้ ตลอดชีวิตมีแต่ความ
ชั่วช้า โหดร้ายทารุณ วิญญาณของระย้า
รักษาความดีไว้ได้เพียงใด วิญญาณของ
ระย้าก็รักษาความชั่วไว้ได้เพียงนั้น

เพราะฉะนั้น การ ศึกษาจึงสู้ ต้นทุนไม่

ได้ ถึงจะมีการศึกษาอย่างไรก็ไม่สามารถ
ลบล้างذنตาดเดิมเป็นสิ่งที่ให้คิดอันล้ำค่า
และแข็งแรงให้เห็นถึงแง่ต่างๆในสังคมปัจจุบัน
ว่ายืนอยู่อย่างไร

โกรกกระทิง

สด คุรุเมโรทิต บริษัทแพร่พิทยา
พ.ศ. ๒๕๐๓ ๓๐๕๗ หน้า ราคา ๓๘ บาท

เป็นเรื่องของการ ต่อสู้คดีโกง หักหลัง
อันเนื่องมาแต่ความละโมภในฉันทาน โกรก
กระทิง เป็นสิ่งที่เข้ายวนใจให้คนสามารถ
ทำอะไรได้หลายอย่าง โกรกกระทิงในสาย
ตาของคนทั่วไป และผู้รับมรดกเองว่า
เป็นแหล่งทองคำที่มหา จึงเป็นเหตุให้ชีวิต
ของคนหลายคนต้องเบี่ยงเบนไปในความชั่ว
เพื่อหวังจะครอบครองดินแดน การอดแวง
ความหักหลัง แผนการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นนับ
แต่ดอเจ้าของลายแทงเรื่อยไปจนถึงผู้ทไต่ยน
ชาวน เป็นผลให้คนเห็นค่าของคนน้อยไป
เห็นเงินเป็นพระเจ้าผู้ประทานพร เห็นพิน
ดินอันอุดมสมบูรณ์มีค่าอันยิ่งกว่าทองคำ แต่
อันที่จริงโกรกกระทิงที่เป็นต้นเหตุนี้ เป็น
โกรกกระทิงธรรมดา คือเป็นแต่เพียงเกาะ
หนึ่งเท่านั้นที่มาก่อนหิน ต้นไม้และลำธาร
เหมือนเกาะอื่นโดยทั่วไป

ผู้แต่งได้ชี้ให้เห็น ถึง ความจำเป็นใน
ชีวิตจริง ๆ ชี้ให้เห็นถึงคุณค่า อันมากมาย
ของสิ่งที่ อยู่ใกล้ คือ แผ่นดิน อันไม่รู้ ด้ตาย
และมีประโยชน์อันเนืองนิตย์ ชี้ให้เห็นโทษ
ของความละโมภ
สิ้นแว

เป็นเรื่องของความโลภ เพราะความ
ต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด ยาจกอยาก
เป็นเศรษฐี เศรษฐีอยากเป็นมหาเศรษฐี
ต่างฝ่ายต่างต้องการคำว่า “เงิน” อย่าง
เดียว เพราะถือว่าเงินคือพระเจ้าที่จะบันดาล
ทุกทุกอย่างได้ จนเกิดการแก่งแย่งหนองน้ำ
ซึ่งเคยสงบและสวยงาม ซึ่งแต่ก่อนไม่มี
ใครสนใจ แต่เมื่อหนองน้ำกลายเป็นเงิน
เป็นทองขึ้นมา เพราะเต็มไปด้วยปลานอด
จันท์ แต่ละคนที่โลภก็อ้างตนเป็นกษัตริย์
เหนือหนองน้ำ เพียงเพื่อจะขายปลาในบ่อ
เพื่อที่จะได้กำไร มาโดยไม่ต้อง เหนื่อยแวง
โต ๆ เมื่อไม่ได้ดั่งใจก็หักเอาด้วยกด ได้
เกิดการดบทำร้ายกันขึ้น ในที่สุดผลแห่ง
กรรมชั่วก็ได้นองทันตาเห็น

ไฟชีวิต

เป็นเรื่องชีวิตรักแฉ่ง ถึงความเข้าใจ
ผิดของคน ความล้มเหลวของชีวิตเกิดจาก

การเข้าใจผิด ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสงสัย
ความเข้าใจผิดในชีวิตรัก ย่อมเป็นยาพิษ
ของชีวิต

เลือดสีแดงและเลือดสีน้ำเงิน

เป็นเรื่องของปรัชญา พูดถึงเงินทำให้
เกิดความโลภ ซึ่งเป็นทางทำให้เกิดความ
ชั่ว ผลที่สุดทุกคนก็ต้องตายเพราะเงิน

วิญญาณพยาบาล

เป็นเรื่องที่แสดงถึง คนเรา ที่มีจิตใจ อาฆาต
พยาบาท ซึ่งเป็นธาตุแท้ของคนย่อมจะไม่มี
จิตใจที่จะสงบได้

สด เป็นนักประพันธ์ที่เขียนหนังสือได้
ทุกโอกาส ไม่ว่าจะเดินอยู่บนถนนหรือนั่ง
อยู่ในร้านกาแฟ หรือแม้จะมีเสียงรบกวน
ใด ๆ ก็ตาม ไม่ถือว่างานประพันธ์เป็นงาน
อาชีวะเพราะเสียงตัวไม่ได้ ตลาดหนังสือ
เมืองไทยยังแคบมาก และอาร์มย์คนอ่านก็
ไม่แน่นอน เข้าใจยาก เพราะฉะนั้นจึงถือ
งานประพันธ์เป็นงานอดิเรก เพราะไม่ต้อง
ตามใจผู้อ่าน มีความรู้สึกต่ออาชีพนัก
ประพันธ์ว่า เป็นอาชีพที่อาภัพ นักประพันธ์
ก็เหมือนกับศิลปิน ดาราอื่น ๆ มีความพอใจ
ความดำริ้งของการงานมากกว่าเงิน มิติ
ประจำใจสำหรับนักประพันธ์ ก็คือเขียน

ให้สวยงาม เขียนให้ดีที่สุด ในสายตาของ
ตัวเอง ไม่ประจบผู้อ่านเพราะไม่ขายตัวกับ
ผู้อ่าน มิติของการดำรงชีพคือ ต้องการ
ความเป็นธรรมในการครองชีวิต และสังคม
เรื่องที่เราจะเขียนให้เด่นที่สุดคือ เรื่อง
ชีวิตประวัติของตนเอง สด ได้ให้ทัศนะคติของ
นักประพันธ์ในแง่ต่าง ๆ คือ

ก. นักประพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่
ชีวิตความเป็นอยู่ ของตนเอง และ
ของผู้อื่น เป็นที่กำเนิดของการผูกเรื่อง ไม่
ว่าจะเป็นนวนิยาย บทกวี บทละครหรือ
สารคดี ชีวิตเหล่านี้นักประพันธ์ต้องการ
พบเห็นมาก เพราะเป็นทั้งโครงเรื่องและ
ฉาก ตลอดจนลักษณะนิสัยของตัวละคร

ข. นักประพันธ์กับงาน

งานของนักประพันธ์ก็คือ หนังสือ
ที่เขียนออกมาจะต้องเขียนให้ดีที่สุด เพราะ
รู้ว่างานหนังสือเป็นงานที่จรรโลงอยู่ใน สังคม
ตลอดเวลา

ค. นักประพันธ์กับประชาชน

นักประพันธ์ควรอยู่เพื่อประชาชน
เพราะเป็นผู้ที่ให้ความสุขและความรื่นรมย์
แก่ประชาชน ถ้าต้องการเขียนอยู่ในแนว

ชีวิตและงานของ ศต กุระโรหิต

๔๕

ของบทความก็ต้องอยู่ เพื่อประชาชนมากขึ้น เพราะการต่อสู้เพื่อประชาชนด้วยปากกาเป็นงานมีเกียรติ

ง. นักประพันธ์กับอุดมคติ

นักประพันธ์ควรมีอุดมคติ เพราะเป็นผู้เขียนหนังสือให้ประชาชน มีอิทธิพลทางใจกับประชาชน การเขียนหนังสือโดยไม่มีอุดมคติก็เหมือนแค้นเรืออย่างปราศจากหางเสือ ไม่มีเป้าหมาย งานของนักเขียนเป็นอิทธิพลทางใจได้ ถ้าอุดมคติที่แน่นอน

จ. นักประพันธ์กับสังคม

นักประพันธ์ ควร อยู่ เพื่อ สังคม เพราะเป็นผู้รับผิดชอบ ต่อสังคม ด้วยปากกา นักประพันธ์ที่อยู่เพื่อตัวเอง จะสร้างคุณค่าของตนขึ้นมาได้ยาก ผู้นำสังคมมีหลายพวก และพวกหนึ่งก็คือ เกียรติยศนั่นเอง

ศต เป็นนักประพันธ์ที่ไม่เปลี่ยนแปลงอุดมคติของตนเอง โดยถือปฏิบัติว่า “ชีวิตคือการต่อสู้” ข้าราชการได้พบว่าชีวิตเป็นเพียงท่าล่ของกฎเกณฑ์อันหนึ่ง ที่ควบคุมทุกสิ่งซึ่งอยู่ในจักรวาล แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าเราจะนั่งรอบัญชาของกฎเกณฑ์อันหนึ่ง ที่ควบคุมทุกสิ่งซึ่งอยู่ในจักรวาล แต่นั่นไม่ได้ หมายความว่าเราจะ นั่งรอ บัญชาของกฎเกณฑ์อันนั้น เราต้องต่อสู้ เพราะ

การต่อสู้คือการมีชีวิต ชีวิตที่ไม่มีการต่อสู้ คือชีวิตที่ตายไปแล้ว” จากครั้งหนึ่งยังจำได้

ชีวิตในครอบครัวของศต เป็นชีวิตที่ราบรื่น ในระหว่างที่ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ศตได้พบนักศึกษาศาสนาพุทธชาวไทยคนหนึ่ง คือ คุณเนียน ซึ่งสำเร็จปริญญาตรี ทางวรรณคดี คุณเนียนเป็นนักแปลและนักประพันธ์ ได้แปลวรรณกรรมจีนมาเป็นภาคภาษาไทยหลายเรื่อง ได้สมรสที่ปักกิ่งและมีบุตรด้วยกัน ๕ คน คือ เวณิกา, กุสัทธ, อปัสร์, ครรชิต และชนินทร์ ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๓๒ ซอยวรฤทธิฤทัย พญาไท พระนคร

ชีวิตและผลงานของ นักประพันธ์อย่าง ศต กุระโรหิต เป็นชีวิตที่เพียบพร้อมด้วยคุณค่าและมีรสชาติอย่างแท้จริงในเรื่องชีวิต ในด้านที่เกี่ยวกับประชาชน ผลงานของศต กุระโรหิต ก็เปรียบเสมือนอาหารใจที่หล่อเลี้ยง และให้ความหวังแก่คนทุกคนว่า ชีวิตของคนเราเกิดมาบนต่างภูมิ ความหมายและมีค่าด้วยกันทุกคน อุปสรรคต่าง ๆ เป็นเพียงเครื่องทดสอบ ความ มานะ ความพยายามและความจริงใจ ไม่ว่าใครก็ตามหากมีความตั้งใจจริงแล้ว อุปสรรคอาจจะเป็นเครื่องทดสอบที่เขายินดีที่จะเผชิญได้ทุกเมื่อ..... ●

เพื่อนแก่เหงาของเด็ก

“ทรงศनिया-จารุวรรณ”

เดี๋ยวนี้ เด็ก ๆ คงไม่ต้องบ่นอย่างน้อยใจอีกแล้วว่า หาหนังสืออ่านไม่ใคร่ได้ เพราะได้มี ผู้ใหญ่ใจดี หลาย ท่านที่สังเกตเห็นปัญหาการขาด หนังสืออ่าน ของพวก เด็ก ๆ และได้พยายามช่วยกันฟื้นฟูการแต่ง การวาดภาพประกอบ ตลอดจนการพิมพ์หนังสืออ่านสำหรับเด็กออกจำหน่ายในราคาถูกและเหมาะสมเป็นนิมิตรดีของวงการหนังสือสำหรับเด็กของไทย

คณะกรรมการ ฝ่ายวัฒนธรรม ของคณะกรรมการ แห่งชาติ ว่าด้วย การ ศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ มีบทบาทสำคัญยิ่งในการนี้ โดยได้แต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กสำหรับผู้เริ่มอ่านหนังสือออกและสำหรับเด็กเยาวชน โครงการนี้ก็จะผลิตหนังสือทั้งที่เป็นบันเทิงคดี สารคดี เทพนิยาย นิทานพื้นเมือง กวีนิพนธ์ ตลอดจนภาพชุดที่บรรยายประกอบด้วย

จะขอยกหนังสือที่เป็นผลงานของคณะกรรมการชุดนี้มาเล่าให้ฟัง ๓ เรื่อง เรื่องแรกคือ ปลาบู่ทอง ซึ่งหม่อมดุษฎี บริพัตร เป็นผู้เรียบเรียงจากนิทานพื้นบ้านของไทย ความจริงเรื่องปลาบู่ทองนี้ เด็กไทยทุกรุ่นทุกคนรู้จักดี เพราะเป็นนิทานที่ท่านผู้ใหญ่เล่าให้ฟังสืบต่อกันมาช้านาน เป็นแต่ว่ายังไม่มีผู้ใดได้รวบรวมทำเป็นเล่ม นับว่างานของหม่อมดุษฎี บริพัตร ชนนี เป็นงานที่เด็ก ๆ จะต้อนรับด้วยความยินดี

ผู้เรียบเรียง คือหม่อมดุษฎี บริพัตร เป็นผู้สนใจเรื่องเกี่ยวกับเด็ก ได้ศึกษาเรื่องจิตวิทยาของเด็กมาเป็นเวลานาน ทั้งได้คลุกคลีกับเด็กเล็ก ๆ อยู่ตลอดเวลา นับได้ว่าได้มีประสบการณ์อันเหมาะสมในการเรียบเรียงหนังสือเรื่องนี้ ปลาบู่ทอง มีความยาว ๓๗ หน้า ซึ่งก็ไม่ยาวเกินไปจนทำให้เด็ก ๆ เบื่อ เนื้อเรื่องดำเนินไปรวดเร็ว และทำเป็นแบบหนังสือรูปภาพ แม้เด็ก ๆ

เพื่อนแก้เหงาของเด็ก

๔๔

ที่ยังอ่านหนังสือไม่ออก เมื่อได้ฟังผู้ใหญ่
เล่าเรื่องแล้วมาพลักดูภาพก็จะเข้าใจได้

ภาพที่เขียนประกอบเรื่อง ปลายทางของ
นี้ เป็นภาพแบบไทยๆ เช่นลักษณะหน้า
ตาและการแต่งกาย การจัดฉากเช่นฉาก
บ้านเรือน ชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละคร
ก็เป็นแบบไทยทั้งสิ้น กล่าวได้ว่าผู้เขียน
ภาพประกอบ คือ ลุกิจ จุงธรรมเกษม
สามารถถอดเรื่องราวออกมาเป็นรูปภาพได้
ดียิ่ง ทงรวมทั้งการแต่งฉากทางหน้าตา
และท่าทางของตัวละครด้วย รูปภาพเหล่านี้
ช่วยส่งเสริมให้คุณค่าของหนังสือเล่มนี้สูง
ยิ่งขึ้น

ขนาดตัวอักษรโตพอควร และพิมพ์ชัด
เจน ถ้าคณะผู้จัดทำจะได้แก้ไขวรรคตอน
ให้สั้นเข้า เพื่อให้เหมาะแก่เด็กอ่านจริงๆ
ตลอดจนแก้ตัวสะกดการันต์ บางคำให้เป็น
ตัวสะกดที่ใช้กันในปัจจุบัน (เช่นคำว่า
ว่าถูก) หนังสือเล่มนี้จะเป็น “เพื่อนแก้
เหงา” ที่มีประโยชน์มากเล่มหนึ่ง

ดินสอกายสิทธิ์ เป็นนิทานพื้นเมือง
ของจีน เรียบเรียงโดย เกหลง พาณิช
เป็นงานอีกชิ้นหนึ่งของ คณะอนุกรรมการ
ชุดเดียวกัน เป็นเรื่องของครอบครัวจีนที่

ค่อนข้างยากจนครอบครัวหนึ่งมี เด็กชายคน
หนึ่งซึ่งรักนับถือมารดา เมื่อมารดาเจ็บไข้
ก็รักษาพยาบาลโดยไม่เห็นแก่เหนื่อยยาก
ยอมทุ่มเทเงินทองเพื่อรักษา มารดาโดยไม่
เสียดาย เทพธิดาเห็นความดีของเด็กชาย
คนนั้น จึงแปลงตัวเป็นชายแก่นำผลไม้พิเศษ
มาให้ และให้ดินสอไว้วางหนึ่งแท่งพร้อม
ทั้งตั้งไว้ว่า ถ้าต้องการสิ่งใดก็ตามให้ขอ
จากดินสอแท่งนี้ จะขอได้เพียง ๓ ครั้ง
เด็กชายนั้น ปฏิบัติตามคำสั่งของเทพธิดาทุก
ประการ เขาจึงสามารถรักษามารดาจน
หายจากเจ็บไข้ และกลายเป็นคนมั่งมี เด็ก
ชายระลึกถึงบุญคุณของชายแก่ และดินสอ
กายสิทธิ์ จึงเขียนรูปชายแก่ตั้งไว้แทนบูชาที่
ข้างๆ แท่นก็ดวงดินสอได้ด้วย เป็นการ
ระลึกถึงบุญคุณของผู้ที่ได้ช่วยเหลือเขา

หนังสือเล่มนี้ ใช้วิธีเขียนแบบร้อย
กรอง ทำให้การดำเนินเรื่องรวดเร็วและ
รัดกุมดี เด็กๆ จะได้รับความสนุกสนานจาก
ทั้งเรื่อง และจากจังหวะของคำด้วย จะขอ
ยกตัวอย่างมาพอเป็นดังเชป

“เมื่อยู่นานมา กำลังวังชา อ่อนลง
เป็นทุน พอโรคผดัม เป็นลมว่าวุ่น เหมิง
วังชุดมุน หาหมอหยา

เงินทองเก็บไว้ ต้องเอาออกใช้ ใน
การรักษา เหม็งไม่เสียตาย เพราะรักมารดา
หมดเปลืองไม่ว่า ขอให้แม่หาย

นมัสการหลวงพ่อกะ กราบไหว้แด่ขอ
ให้แม่สบาย ขอคุณพระช่วย บำบัดอันตราย
เมื่ออย่าเพิ่งตาย อยู่อีกนานนาน

แล้วลงจากเขา รีบร้อนวิ่งเหย้า หา
ซื้ออาหาร ที่แม่กินได้ ให้ใจชื่นบาน จะ
ได้อยู่ยาวนาน เป็นเพื่อนลูกยา”

ภาพประกอบในหนังสือเล่มนี้ เป็น
ภาพขาวดำ ถึงกระนั้นก็ช่วยให้เด็ก ๆ เข้า
ใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

ถ้าคิดถึงท้องเที่ยวที่อ่านมากเล่มหนึ่ง
จัดพิมพ์โดย คณะอนุกรรมการชุดเดียวกันนี้
คือเรื่อง ทิพย์-เยาว์ ซึ่ง รัญจวน
อินทรกำแหง เป็นผู้แต่ง หนังสือเล่มนี้ให้
ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน ผู้แต่งแนะ
นำให้เด็ก ๆ รู้จักสถานที่สำคัญ ๆ ทางประวัติ
ศาสตร์ในพระนคร และนครราชธานีซึ่งเป็น
เมืองสำคัญ ทางยุทธศาสตร์ภาค ตะวันออก
เฉียงเหนือ ตอนหนึ่งเล่าถึงตำนานของการ
ได้ชิงช้า เด็ก ๆ ที่อยู่ในจังหวัดพระนครคง
รู้จักเล่าชิงช้าสูง เข็มเมฆ ทาดีแดง หน้าวัด
ดุสิตกัน เมื่ออ่าน ทิพย์ เยาว์ เด็ก ๆ

จะได้คำตอบว่า เมืองไทยเราซึ่งเป็นเมือง
พุทธศาสนา มีเล่าชิงช้าไว้ทำไม เล่าชิงช้า
เกี่ยวข้องกับโศกพิราพหมณ้อย่างไร

ภาพประกอบเป็นภาพถ่ายชัดเจน ภาษา
ดีเข้าใจง่าย ผู้เขียนใช้วิธีเขียนเป็นแบบ
จดหมายโต้ตอบ ระหว่าง ทิพย์ กับ เยาว์ ซึ่ง
เป็นเพื่อนรักเพื่อนเกลอ แม้จะจากกันมา
๓ ปีแล้ว ก็ยังเขียนจดหมายติดต่อกันอยู่
เสมอ ดังนั้นนอกจาก ทิพย์-เยาว์ จะให้
ความรู้ความเพลิดเพลินแล้ว ยังเป็นตัวอย่าง
ที่ดี ของ การ เขียน จดหมาย ติด ต่อ ระหว่าง
เพื่อนฝูงด้วย

ถ้าจะคุยกันถึงเรื่องบทบาทของครู
ในการจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก ก็คงคุ
ยกันเป็นเวลานานทีเดียว ครูได้พิจารณา
เห็นว่าในปัจจุบันนี้ หนังสือที่จะช่วยนำ
นำเด็กให้รักการอ่าน พร้อมทั้งให้ได้รับ
ความรู้ทางพุทธศึกษาและจริยศึกษาไปด้วย
ในเวลาเดียวกันนั้น ยังมีจำนวนน้อยมาก
เมื่อเทียบกับ จำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น ทุก
ขณะ จึงได้จัดตั้งอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง
ให้ชื่อว่า อนุกรรมการพิจารณารวบรวมหนังสือ
เพื่อการศึกษาของครู อนุกรรมการ
คณะนี้ได้ตั้งอนุกรรมการ ขึ้นอีก คณะหนึ่ง

เรียกว่า อนุกรรมการวรรณกรรมเพื่อการ
ศึกษาของเด็ก ได้จัดแบ่งหนังสือที่จะจัด
พิมพ์ออกเป็น ๗ ชุด คือ ชุดนิยายวิทยา-
ศาสตร์ ชุดชุมนุมนิทาน ชุดบุคคลสำคัญ
ชุดลัทธิ ชุดลัทธิอนุกรมคำหวั่นเด็ก ชุด
วรรณคดีไทย และชุดธรรมชาติ รูปเล่ม
ของหนังสือชุดเหล่านี้ ถ้าจะเรียกว่าเป็น
หนังสือขนาดกระเป๋าก็จะไม่ผิดนัก
เพราะขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก ๆ จะหยิบถือขึ้น
อ่าน หรือยืมจากห้องสมุดกลับไปอ่านที่
บ้านได้อย่างสะดวก แต่ละเรื่องยาวพอสมควร
เด็ก ๆ จะติดตามอ่านโดยไม่รู้ตัวว่า กำลังใช้
ความพยายามอ่านมากเกินไป เสียเวลานาน
มากเกินไป หรือยืดเยื้อเกินไป เพราะ
ปกติเด็ก ๆ ชอบอะไรเร็ว ๆ เห็นผลเร็ว ๆ รู้
เรื่องเร็ว ๆ

หนังสือชุดเหล่านี้ จำหน่ายในราคา
เยา ๓.๐๐—๓.๕๐ บาทเท่านั้น เด็ก ๆ
ที่รักการอ่านหนังสือ ก็จะด้ามารถชวนขอ
ยืมมาอ่านเองได้โดยไม่ต้อง รบกวนคุณพ่อ
คุณแม่มากนัก อนึ่ง ตัวสะกดการันต์ก็ไม่
สู้ผิดพลาดเท่าไรนัก จึงนับเป็นลัทธิขง
หนังสือชุดนี้ด้วย

เราจะวางใจได้ทีเดียวว่า เรื่องที่ได้
รับคัดเลือกมา พิมพ์ในชุด วรรณกรรมเพื่อ
การศึกษาของครูต้วนนี้ ไม่เป็นอันตรายต่อ
จิตใจเด็ก ^{๕๕} ทั้งนี้เพราะคณะอนุกรรมการ
คณะนั้นล้วนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และมี ประสิทธิภาพ
การงานในเรื่องของเด็กมาแต่ทางต้น การ
ดำเนินเรื่องก็ดี การใช้ถ้อยคำดำเนินเรื่องก็
ตลอดจนการแต่งข้อคิดและคำสอนก็ดี ล้วน
ได้รับการกลั่นกรองอย่างรอบคอบมาแล้ว

ในชุดบุคคลสำคัญ มีเรื่องที่สั้นอยู่
เรื่องหนึ่งชื่อ ชีวิตของขงจื้อ แต่งโดย
ประจิม กมลศิลป์ เป็นหนังสือชีวประวัติ
บุคคลเมื่อ ๒๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว ซึ่งชื่อของ
เขายังเป็น ที่รู้จัก กันแพร่ หลาย ทั่วโลกใน
ปัจจุบันในฐานะที่เป็น ผู้นำทาง ปรัชญาคน
สำคัญ และในฐานะที่เป็นบุคคลผู้บำเพ็ญ
ความดีต่อลัทธิรวมด้วย

ชีวิตของขงจื้อ เมื่อเด็ก ๆ น่าจะดาร์เพราะ
เป็นเด็กยากจน แต่เขาไม่ยอมมืองอเท้า เขา
ใฝ่หาความรู้ รักการประพฤติดี เว้นการ
ประพฤติชั่ว เมื่อเติบโตใหญ่เขาเที่ยวออกสั่ง
สอนศิษย์รวมแก่ชาวจีน ให้คติธรรมไว้มาก
มายเช่น อย่ามีความทะนงตัว จงมีความ
เคารพบิดามารดาและผู้ใหญ่กว่า มีความ

เมตตา ไม่ผูกพยาบาท เขาเป็นคนดีจนมี
ศัตรูปองร้ายหมายชีวิต น่าจะเป็นชนดิธรรม
บารมี จึงช่วยให้ขงจูรอดตาย

หนังสือเล่มนี้ ประโยชน์ อีก ประการ
หนึ่ง ก็เป็นคู่มือศึกษาประวัติศาสตร์จีน
สมัยก่อนพุทธกาลอย่างดังเขปด้วย

ชุดชุมนุมนิทานมีเล่มที่ชื่อว่า ถ้ามหา
สมบัติ ความจริง ถ้ามหาสมบัติ เป็น
เพียงหนึ่งในนิทาน ๕ เรื่องในเล่มนี้ ทุกๆ
เรื่องแปลมาจากภาษาต่างประเทศ แต่ผู้
ใช้ด้านวนไทยๆ แต่เรื่องสั้นๆชวนอ่าน
แต่ก็แฝงคติไว้ให้เด็ก ๆ ด้วย เรื่อง ถ้ามหา
สมบัติ แสดงคุณธรรมของความ ซื่อสัตย์
สุจริต เรื่อง เปรูผู้กล้าหาญ แสดงคุณ
ธรรมของการบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อผู้
อื่น เสือร้ายกับชาลี แสดงว่าความมี
ปฏิกานติช่วยให้ปลอดภัย วายร้ายแห่ง
ลุ่มน้ำแฉมบชี มีजरเขเป็นวายร้าย แต่
นายกอง ๗๖๖๐ ๖๖๖๖ ๖๖๖๖
โดยเสียดชีวิตก่อนลูกน้องของมัน ทำให้
หมากับแมวจึงไม่ถูกกัน ซึ่งเป็นเรื่องตลก
ท้ายในเล่ม มีหมากับแมวแย่งกันเป็นตัวเอก
เรื่องนี้ ผู้แต่ง ต้องการ ให้เห็นคุณ ธรรม
ของความกตัญญูของคุณ

เด็ก ๆ ผู้ชายคงจะชอบ สลัดอากาศ
ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยอันน่าตื่นเต้น
ของนักบิน หุ่นล้างโลก ก็เป็นอีกเรื่อง
หนึ่งซึ่งดู จะเหมาะ สำหรับ เด็ก ๆ ที่รักการ
ผจญภัยและชอบวิทยาศาสตร์ ชุดดาวคดี
มีเรื่อง ผู้พิชิตธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะ
ให้ความรู้เกี่ยวกับ การ ดำรงจิตินแดนแล้ว
ผู้อ่านยังยังสามารถเห็นพฤติกรรม ของบุคคล
ที่ทำความ ประโยชน์ ให้แก่ ประเทศชาติ และ
เพื่อนมนุษย์ โดยยึดมั่นในหน้าที่ของตน
อย่างไม่วางใจถึงอุปสรรค และความยาก
ลำบากที่ต้องเผชิญเลย

หนังสืออ่านภาษาไทยสำหรับเด็ก ซึ่ง
สมาคม ห้องสมุด แห่ง ประเทศไทยได้ พิมพ์
จำหน่าย เป็น ครั้งแรกในงาน วันเด็กปี พ.ศ.
๒๕๐๒ ได้รับการต้อนรับจากผู้อ่านเป็น
อย่างดี หนังสือจำหน่ายหมดในเวลารวด
เร็วมากจนต้องจัดพิมพ์เพิ่มเติมอีก หนังสือ
เหล่านี้ราคาเยอเยอมาก บางเล่มเพียง ๕๐
สตางค์ แต่บางเล่มซึ่งมีเนื้อหาและขนาด
หนามากก็แพงขึ้นหน่อย

สามสามเถรน้อย โดย เสนาะจิตร
สุวรรณโพธิ์ศรี ดูจะเหมาะแก่เด็กไทยชาว
พุทธทั้งหลาย เรื่องที่เขียนขึ้นจากเรื่องจริง

เกี่ยวกับการบวชเณร เริ่มตั้งแต่การเตรียมการบวช ระหว่างบวช การสึก พร้อมทั้งเล่าประเพณีต่างๆ ด้วย เช่น การโกนผมทำไมคนที่บวชเณรหรือบวชพระ จึงต้องเสียดสีผมอันดงามของเขา ทำไมเณร

และพระต้องครองผ้าห่มชั้นไม่ได้ นอกจากนั้นเด็กๆ จะได้ทราบถึง หลักปฏิบัติทางพุทธศาสนาอย่างง่าย ๆ เช่นการกราบพระ การสนทนากับพระชั้นพระราชาคณะ เป็นต้น

เด็กที่รักอ่านหนังสือคำกลอน จะชอบเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งผู้แต่งคือพระยาปริยัติธรรมธาดา ไข่กลอนสุภาพซึ่งไพเราะและไม่ยากเกินไปสำหรับเด็กๆ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชองค์จริงเมื่อเด็ก ๆ ชื่อเด็กชายทอง ยุกจนมากเข้าเป็นลูกกำพร้าน่าสงสาร ความจนทำให้ต้องกินเปลือกตากสินเพื่อประทังความหิว แต่ถึงแม้เด็กชายทองจะยากจน เด็กชายทองก็มีอุดมคติและความขยันหมั่นเพียร ถ้าจะให้คะแนนกัน เด็กชายทองคงได้คะแนนเต็มในคะแนนหมั่นเรียนเป็นแน่

แม่นมมาด ขวดีดี เขียนเรื่อง โสนน้อยเรือนงาม ซึ่งเป็นเรื่องของเด็กทมิฬชีวิตเร่ร่อนอยู่ในเรือ เด็กคนนั้นชาวบ้านที่

เป็นบ้าน จึงทำความผิดแต่ก็ไม่ร้ายเกินไปที่เธอจะกลั้วตัว ลูกคิดได้ว่า เธอยังโชคดีกว่าเด็กอื่นๆ อีกหลายคน เพราะถึงแม้เธอจะขาดบ้าน แต่เธอก็ไม่ขาดความรักจากพ่อแม่

เมื่อได้พูดกันถึง “เพื่อนแก้เหงา” ที่ผู้ใหญ่ได้ช่วยกันจัดหามาให้เด็ก ๆ ในรูปแบบต่างๆ และเนื้อหาต่างๆ กันนั้น ก็อดไม่ได้ที่จะนึกไปถึง “เพื่อนแก้เหงา” ชาวต่างชาติบ้าง อันที่จริงมีผู้แปลนิทานของนักเล่านิทานเอกของโลกไว้มากมาย ในวารสารหลายต่อหลายฉบับ ซึ่งถ้าจะให้เด็ก ๆ ติดตามอ่านคงอ่านกันไม่ไหว ในทันทีจึงจะขอกล่าวถึง “เพื่อนแก้เหงา” ที่เด็กๆ ดัง ชอบแน่ ๆ และมาในรูปแบบกะทัดรัดคือ เทพนิยายของแอนเดอร์สัน ซึ่งอ. ดนิตวงศ์ เป็นผู้แปล เทพนิยายชุดนี้ได้รับยกย่องให้เป็น วรรณกรรม ชนเอก ชนหนึ่งของโลก มีผู้แปลออกเป็นภาษาดำคัญของโลกทุกภาษา แอนเดอร์สันเจ้าของงานมีชื่อตนเอง ก็เป็นบุคคลที่น่าสนใจมากทีเดียว เขาเป็นชาวเดนมาร์ก เกิดในปี ค.ศ. ๑๘๐๕ เป็นลูกช่างทำรองเท้า กำพร้าพ่อแม่แต่เด็ก แม่ต้องเป็นผู้หาเลี้ยง ครอบครัวยากจน

ซักเสื้อผ้า แอนเดอร์สันเองก็มีรูปร่างน่าเกลียด ดูเขาจะโซโคร้ายมากไปสักหน่อย เพราะหัดทรงผมมาเป็นนักเล่านิทาน และตนเองก็เป็นคนช่างฝันด้วย โซคร้ายค่อยหายไปเมื่อคิดฝัน คนหนึ่งช่วย ดันบัสตันให้เขาได้รับการศึกษา โดยขอพระราชทานเงินทุนจากพระเจ้ากรุงเดนมาร์กให้ เมื่ออยู่โรงเรียน แอนเดอร์สันได้รับความ กดขี่ข่มเหงจากครูใหญ่อีก เขาคิดว่าเขาคงไม่เต็มชีวิตอันขมขื่นในโรงเรียน

เขาเริ่มเขียนหนังสือเมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว แอนเดอร์สันถนัดเขียนนิทาน และเขียนได้หลายแบบ เขาเขียนจากรื่องราวที่จำได้แต่ครั้งยังเป็นเด็กบ้าง คิดแต่งขึ้นเองบ้างโดยเรียนวิธีเล่าแบบนิทานพื้นบ้าน เรื่องเหล่านี้ แอนเดอร์สัน ยึดเอาความจริงของชีวิตเป็นหลัก ตัวละครทุก ๆ ตัวไม่ว่าจะเป็นเงือกน้อย ต้นดั้น ลูกเป็ดขี้เหร่ เจ้าทหารตะโกว หรือนกในคิงเอด ล้วนถอดแบบมาจากชีวิตของคนต่าง ๆ ทั้งผู้ดี ยาก คนดี คนเลว ที่เขาได้พบเห็นจากชีวิตจริง ความเป็นคนช่างสังเกตเหตุการณ์ประจำวัน ความขมขื่นที่ได้รับจากวัยเด็ก และความพยายามเข้าใจสภาพความเป็นจริงของ

มนุษย์ว่า ย่อมมีรัก โศก โกรธ หดหู่ มีผิด มีพลาด ทำให้เรื่องทุกเรื่องของแอนเดอร์สัน อยู่ใน ความ นิยม ของ นักอ่าน ตลอดมาจนปัจจุบัน กล่าวได้ว่าไม่มีนักเล่านิทานคนใดสามารถจะมองข้าม และเข้าใจจิตใจของ มนุษย์ ทุกรูป ทุกนาม ไม่ว่า เด็ก และ ผู้ใหญ่ ได้ดีไปกว่าแอนเดอร์สัน

เมื่อ พูด ถึง แอนเดอร์สัน ก็ต้อง พูด ถึง กริมม์ด้วย เพราะมีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วโลกไม่แพ้แอนเดอร์สัน งานชิ้นสำคัญซึ่งดำรงาน กัตยานมิตร แปลขึ้นให้ชื่อว่า หนังสือรวมเทพนิยายชุดของกริมม์ ต้นฉบับเดิมเป็นผล จากความร่วมมือของ ๒ พี่น้องชาวเยอรมันตระกูลกริมม์ ซึ่งเกิดราวๆ ค.ศ. ๑๗๘๕ เช่นเดียวกับแอนเดอร์สัน พี่น้องกริมม์สนใจในเทพนิยายที่ผู้ใหญ่เล่าให้ลูกหลานฟังต่อๆ กันมาแต่โบราณ จึงช่วยกันรวบรวมเขียนเป็นเล่มใหญ่ นอกจากเพื่อให้เด็กอ่านสนุกๆ แล้ว ยังคู่กับความมุ่งหมายหนักไปใน การค้นคว้าหาหลักฐานต่างๆ เช่นเกี่ยวกับชนบทประเพณี แชกไว้ในเนื้อหาของนิทาน นับว่าให้ประโยชน์ต่อการศึกษาด้วย นอกจากนั้น เรื่องเหล่านี้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเทพนิยาย หมายถึงเป็นเรื่อง

เพื่อนแก่เหงาของเด็ก

๕๓

เพื่อนนั้น นอกจากจะได้ความเพลิดเพลิน
แล้วยังปลูกฝังความคิด คำนึงให้เกิด แก่เด็ก
ด้วย สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด ซิน
เดอร์เรดดา ซึ่งเด็ก ๆ รู้จักดีนั้น ล้วนแต่เป็น
งานของพี่น้องกริมม์ทั้งสิ้น หนังสือรวม
เทพนิยายชุดของกริมม์ ฉบับภาษาไทยของ
ดำรงราษฎร์ กัญญาณมิตร นี้ ได้จัดพิมพ์เป็น
ครั้งที่ ๒ แล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒

“เพื่อนแก่เหงา” ที่ผู้ใหญ่ช่วยกัน
แปลมา ยังมีอีกมาก แต่มักจะเป็นเรื่องที่
เหมาะสำหรับเด็กโตมากกว่าเด็กเล็ก จึงขอ
ฝากความหวังไว้ว่า วงการหนังสือไทย
สำหรับเด็กไทย คงจะได้รับการสนับสนุน
จากผู้ใหญ่ จากองค์กร จากสมาคม ยิ่ง ๆ
ขึ้นไป เราอาจจะอาศัยหนังสือที่มีอยู่แล้ว

ตลอดจนหนังสือเด็กของต่างประเทศ เป็น
แนวทาง เพื่อปรับปรุงการเขียน หนังสือ
ภาพประกอบ การจัดรูปเล่ม ตลอดจน
คุณภาพของกระดาษ ให้อยู่ในมาตรฐาน
ที่ดี ภาพของเด็กที่ใช้โหลกว้างอ่านหนังสือ
อันเป็นประโยชน์ ย่อมเป็นภาพที่น่าดูและ
นำความชื่นชมมาสู่ผู้ใดเห็น และเป็นความ
หวังว่าเด็กเหล่านั้น จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี
และรู้จักใช้ประโยชน์ จากหนังสือที่เขาได้
อ่านในทางที่ควร

(บทความนี้ ย่อมาจากรายการ ทาง
วิทยุกระจายเสียง ของสมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทย ที่สถานีวิทยุ ท.ท.ท. เมื่อวันที่
๒๐ สิงหาคม ๒๕๐๔)

หนังสือเป็นลือ

รัญจวน อินทรกำแหง

(เรื่องหนังสือเป็นลือ เป็นรายการโทรทัศน์ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
แสดงทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๐๔ เวลา ๑๙.๕๕ น.)

คนตรวนเบา ๆ ขณะที่กำลัง ๑ จับที่ชอรายการ ผู้แต่ง

กล้องที่ ๒ จับที่ฉากห้องรับแขกภายในบ้าน หยุดที่ชนหนังสือ กวาดกล้องให้
นายตลอดชนหนังสือ แล้วมาจับที่ นางอักษร จารึก ซึ่งกำลังนั่งอ่านหนังสือเรื่อง "ผู้ดี"
ของดอกไม้อดอยู่ที่เก้าอี้ในห้องรับแขกนั้น

กล้องที่ ๒ จับที่ประตูทางเข้าห้องรับแขก ซึ่งมีนางตระหนัก เหตุผล กำลังเดิน
เข้ามา

ตระหนัก ดัวดีจ๊ะ แหม มัวแต่อ่านหนังสือเฉยๆ เผลอจนไม่ต้องไฉน ไม่ต้องมองว่ามี
ใครมาหาเรียนจ๊ะ

อักษร ตายจริง ตระหนักมายังไงกันนี่ ถึงได้เงิบตึงจริง ฉันก็มัวแต่เพลิน แล้ว
ไม่นึกด้วยว่าเธอจะมา หายเงิบไปเฉยๆ นานนี้ ออกกิดถึงอยู่

ตระหนัก ก็เพราะรู้ว่าเธอคิดถึงล่ะสิ เลยต้องรีบมาหา (นั่งลงที่เก้าอี้ใกล้อักษร)

อักษร เป็นยังไงจ๊ะ? ลูกสาว ลูกชาย สบายดีอยู่หรือ? ทำไมไม่พามาด้วยล่ะ?

ตระหนัก ลูกชายนะสบายดีอยู่หรอก แต่หมูนะกำลังคั่งคั่งเทนนิด ไม่มีเวลาไปไหน
มาไหนกับแม่ ล้วนลูกสาว แหม! พอพูดถึงแล้วกลุ้มใจ เลยต้องแวะมาคุย
แก้กลุ้มใจแหละ

อักษร อ้าว เป็นอะไรไปล่ะ? ไม่สบายไปหรือว่าสอบตก?

ตระหนัก ไม่ใช่ทั้งสองอย่าง ถ้าหากไม่สบายหรือสอบตก ฉันอาจจะกลุ้มใจน้อย

ก๊วน เธอกรวยใจแล้วว่า ฉันนั้นออกจะเป็นคนโบราณอยู่เสียด้วย
เงินเป็นอะไรไปละ? ดองเอาไว้ เผื่อจะช่ยกันคิดได้บ้าง

๖
อักษร

ก็จะอะไรเดี๋ยวกิดะ ? วิกิดะ ? อายุก็เพิ่งจะสิบหาเท่านั้นเอง เวียนก็ยัง
ไม่ทันจบ พ่อแม่ว่าก็ไม่ฟังเสียง

ตระหนักรู้

แหม ฟังเสียงเธอแล้ว ดูเธอรู้ดีกว่าการมีคู่กันเป็นโทษคุณกรรจ์เสียวนะ?

อักษร

แต่เธอเห็นว่าไม่เป็นขงนร? ฉนั้นม่ยอมเห็นดวยหรงกบการทเด็กหญิง
เฟิ่งจะร่นด้าวรึม่?

ตระหนักร

เดี๋ยวก่อน ดอเงาให้ฟังหน่อยซิว่า ขยายตระการลูกด้าวเรือนะแก้ท่าอากร
อย่างไรบ้าง?

อักษร

ก็แม่ลูกสาวของฉันเขาเป็นโรคคั่งกัฬ้า ไม่ว่าเขาจะมีแข่งกัฬ้า กัฬ้าทักัน
นัดไหนไปเคยขาดเคย ฉันก็ไม่ว่าอะไรสำหรับการจะไปดูกัฬ้า แต่มาระยะ
๓-๔ เดือนนี้เขาฟุตบอลดีมากกว่าอย่างอื่น พอกลับมาก็ดูมาคุยเรื่อง
เพื่อนักฟุตบอลคนโปรดของเขาอยู่คนหนึ่ง ยกย่องชมเชยเสียเลิศจิตตอย - ฉัน
ฟังแล้วเห็นมันน่าเกลียด ที่เด็กผู้หญิงสาวจะมานิยมชมชอบผู้ชายหนุ่มจน
ออกหน้าออกตา

ตระหนักรู้

แล้วเธอทำอะไรล่ะ ?

อักษร

๘๘ เด็กเอาน้ำขึ้น น้ำดื่มไม่ให้อด แก่เจวยบไปด้ ๒-๓ ขาทิตย์ แฉก
เผื่อพุดมาอีกจนได้ ๖๕ ทนจนเลยห้ามไม่ให้แก่ไปตฟตบอดดีเลย

ตระหนักร

ใช่ แกคงเสียใจแฮะ แดงกทาตามทเชอห้ามใหม่?

๒
อักษร

ที่แรกฉันคิดว่าแกเชื่อ เพราะฉันเห็นที่เขามีการแข่งขันฟุตบอลด้วยกัน แกลก็
อยู่บ้าน คือกลับบ้านแต่เช้า แต่ที่ไหนได้ ฉันเพิ่งมารู้ว่า แกไม่ได้ดูเขาแข่งขัน
ก็จริง แต่แกแอบไปดะเวลาพ่อตาราคนโปรดนั่นซ้อมฟุตบอลดัดเกอบทกวัน

ตระหนักร

อ้าว แดงเธอรู้ได้อย่างไร? เธอเชื่อว่า ยายตระการแก่ไปจริงๆ หรือ?

อักษร

ทแรกกไมเริ่
ทนมเอดาทิตยักอนนแหะ : เขาทำจคหมายทนายฟุดบอดดคน

ตระหนักร

นั้นเขียนมาถึงตกเขาไว้ แหม พ่อฉันก็รำพรรณรักเดียวหยดย้อยจนหมั่นได้
แล้วฉันจึงให้แม่ลูกสาวฉันไปพบในวันที่เขาซ่อมฟุตบอลล์

อักษร แล้วเธอทำยังไงต่อไปล่ะจ๊ะ ?

ตระหนัก ฉันก็เรียกแกมาเอ็ดแล้วห้ามขาดว่าโรงเรียนเลิกแล้วให้กลับบ้านทันที ฉัน
ให้พ่อเขาไปรับที่โรงเรียนบ้าง ฉันไปรับเองบ้าง

อักษร แล้วแกยอมทำตามคำเธอเรียนร้อยดื้อยู่หรือ ?

ตระหนัก ต้องด่ามันวันแรกแกก็ยอมดื้อยู่หรือ แต่ต่อมา แกไม่ยอมไปโรงเรียนเอา
เฉย ๆ นี่หยุดโรงเรียนได้อาทิตย์หนึ่งมาแล้ว

อักษร ทำไมล่ะ ? แกให้เหตุผลบ้างไหม ?

ตระหนัก แกบอกว่า แกขายเพื่อน ๆ ที่พ่อแม่คอยไปคุมแกย้งกับนักโทษ จะเคยจ้ะเชิญ
ให้ไปอย่างไรก็ไม่ยอม แกบอกว่า พ่อแม่ต้องเลิกไปคอยรับแกที่โรงเรียน
เดี๋ยวก่อน แกจึงจะยอมไป

อักษร แล้วเธอก็ไม่ยอมงั้นซี ?

ตระหนัก จะยอมยังไงได้ ถ้ายอมก็เท่ากับฉันยอมแพ้ลูก ยอมเปิดโอกาสให้ลูก
คบผู้ชาย

อักษร อ้อ ! ถ้ายังงั้นเธอก็คิดจะทำอย่างไรต่อไป

ตระหนัก ก็ยังคิดไม่ออกนะซี ถึงได้แวะมาหาเธอนี่แหละ อักษร

อักษร แหม ตระหนัก เธอนี้ก็ยังไม่ทันจะแก่เท่าไรเลย ทำไมเธอจึงตีมันวันเวลา
เมื่อเธอเป็นเด็กรุ่นสาวเท่ายายตระการเดี่ยวแล้ว ฉันออกจะหนักใจแทน
เธอจริง

ตระหนัก เธอมีคำแนะนำดี ๆ อะไรให้ฉันบ้าง ก็บอกมาเถอะ ฉันเองก็กุดุ้มใจเต็มทน
มีลูกสาวอยู่กับเขาคงเดี๋ยวนีแหละ ทำไมนะ เธอไม่มีเรื่องยุ่งยากกับยายหนู
ของเธอบ้างเลยรี ?

อักษร ก็บาง แต่ถึงใดที่ฉันควรผ่อนยอมแพ้ในตอนต้นเพื่อชนะภายหลังฉันก็ต้องยอมเหมือนกัน นี่แน่ะ! ตระหนักรู้ ดูคำพูดของเราล่ะ เขาเรียกว่ากำลังอยู่ในวัยรุ่น วัยชอบเด่น ชอบดอง ชอบต่อต้าน อันที่จริงเมื่อตอนแรกยายตระการอาจจะไม่ได้ตั้งใจรักใคร่นายฟุตบอลดัดคนนั้นเลย ก็ได้ เพราะฉันยังไม่เชื่อหรือคิดว่า เด็กในวัยนี้จะรู้จักแล้วว่า ความรักคืออะไร?

ตระหนักรู้ ถ้าไม่ได้อีก ทำไมแกถึงแอบไปหานายฟุตบอลดัดล่ะ แล้วยังแอบเขียนจดหมายถึงกันอีก

อักษร ก็เพราะเธอห้ามแก่นะซี แกก็อยากต่อต้าน อยากดองมีคูรัก เพราะคุณก็ดี และยังเธอไปทำตัวเป็นผู้คุมแก่เข้าด้วย แกก็เลยยิงมูทะลุใหญ่ นี่แน่ะ! ตระหนักรู้ ฉันอยากให้เธอลองอ่านหนังสือดัดเล่มหนึ่ง

ตระหนักรู้ (โบกมือ) อย่าเลย แม่นักหนังสือ ฉันกับหนังสืออะเหมือนน้ำกับน้ำมัน เข้ากันไม่ค่อยจะได้หรอก

อักษร เธอก็ อย่าเพิ่งตัดสินเสียทีเดียวซี นี่ไม่ใช่หนังสือตำราที่เธอจะอ่านแล้วง่วงนอนหรอก ฉันว่า ถ้าเธออ่านแล้วจะคร่ำจะเพี้ยนไปเสียอีก ฉันจำได้ว่าเมื่อเราเป็นนักเรียนอยู่ด้วยกันเธอก็ชอบ อ่านหนังสือ นวนิยายอยู่เหมือนกัน ไม่ใช่หรือ?

ตระหนักรู้ หนังสือนวนิยายมันจะมาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราพูดถึงเดี๋ยวนั้น ฉันไม่เห็นว่าจะมาช่วยอะไรฉันได้

อักษร บางเล่ม ก็ช่วยไม่ได้จริงๆ อย่างเธอว่า แต่ฉันว่าเล่มนั้นช่วยได้และจะช่วยให้ดีเสียด้วย ฉันว่าเหมาะกับปัญหาของเธอ (ชูหนังสือเรื่องผู้ดี หันหน้าปกออกทางกล้อง) คุณหญิงแฉในเรื่อง “ผู้ดี” จะแสดงวิธีปกครองเด็กด่าด่วยรุ่นที่กำลังอยู่ในอารมณ์รักให้เธอเห็นเป็นตัวอย่างได้อย่างดี ดีเสียกว่าที่ฉันจะอธิบายให้เธอฟังอีก เพราะรู้ดีว่าฉันพูดแล้วมันไม่ค่อยจะเห็นภาพพจน์

ตระหนัก เธอคงจะให้ฉันฟังลึกซึ้งกว่า ยายคุณหญิงแฉ่แก่ทำอะไรกับลูกสาว
ของแก

อักษร ถ้าพูดอย่างนักการศึกษาก็ต้องว่า คุณหญิงแฉ่เป็น นักจิตวิทยา ผู้เข้าใจ
ธรรมชาติของมนุษย์โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นเป็นอย่างดี หากจะพูดอย่างฉัน
ก็ต้องว่าเธอเป็นนักกีฬาว่าคนสำคัญ เธอจึงรู้จักผ่อนถ่ายผ่อนให้ว่าได้กิน
นม แม้จะลดยาลูกเต้าสูง เธอก็รู้ว่าของเธอลดลงมาได้โดยปลอดภัย
และเมื่อนำไปแข่งขันกับใครที่ไหน ว่าของเธอก็ชนะ เพราะเจ้าของว่า
รู้กำลังว่าและทิศทางลมเป็นอย่างดีแล้ว ลูกสาวลูกชายของเธอก็ชอบกีฬา
คุณแม่ก็ควรลองทำตัวเป็นนักกีฬาว่าดูเสียบ้างสิ

ตระหนัก ทำจะเข้าที่ได้อยู่เหมือนกัน

อักษร ถ้าฉันเป็นเธอ ดั่งแรกที่ฉันจะทำคือปล่อยให้ยายตระการแก่ไปโรงเรียน
โดยอิสระให้ความไว้วางใจ ไม่ต้องไปคอยคุมรับคุมดั่ง แล้วเธอคงอ่าน
หนังสือเรื่อง “ผู้ดี” นี้นะ เธอจะได้พบวิธีที่เราพ่อ-แม่จะระแวงระวังลูกสาว
ของเราอย่างละเอียดละไม่ได้อีกมาก และยิ่งกว่านั้นจะ ถ้าเธออ่านจบ
แล้ว ลองวางทิ้งๆ ไว้อีกสัก ๓-๔ วันตระการให้เตะหุเตะตาแกบ้าง ได้ยินว่าแกก็
ชอบอ่านหนังสืออยู่บ้างไม่ใช่รี ให้โอกาสแกอ่านดู เราผู้เป็นแม่ติดใจ
คุณหญิงแฉ่ ยายตระการแกอาจจะติดใจ “วิมล” แล้วก็จะอยากทำตัวให้
เป็นลูกที่น่ารักและเป็นผู้หญิงที่ฉลาดอย่างวิมลเข้าบ้างได้ จงนะ ฉันเรียกว่า
“ใช้หนังสือเป็นสื่อ”

(กลองที่ ๒ จับที่ นางสาวบุญจวน อินทรกำแหง)

บุญจวน จริงทีเดียวละ คิดฉันขอสนับสนุนวิธี “ใช้หนังสือเป็นสื่อ” แต่ขอแม่ว่า
ต้องเป็นหนังสือที่ดีด้วยนะ ลักษณะของหนังสือที่ดีนั้นมันอยู่หลาย
อย่าง แต่คุณดัมบัตินแ่งการเลือกเพื่อใช้หนังสือเป็นสื่อสมควรพิจารณาใน
วิธีการแก้ปัญหาของพระเอกนางเอกในเรื่องเป็นสำคัญว่า วิธีการแก่นั้น

แบบค่ายและให้ผลที่น่าชื่นชมเพียงไร การใช้นั่งคือเป็นสื่อที่นิยมได้
ประโยชน์หลายทาง ประโยชน์อย่างสำคัญคือ เด็ก ๆ จะทำตามโดยไม่รู้
ตัวว่าเป็นการถูกบังคับ ทั้งนี้ โดยธรรมชาติ เด็ก ๆ มีความโน้มเอียงใน
การที่จะทำตามอย่างพระเอกหรือนางเอกในเรื่องที่ตนอ่านอยู่แล้ว ฉะนั้นถ้า
ท่านผู้ใหญ่ที่เข้าใจวิธี “ใช้นั่งคือเป็นสื่อ” ได้คลุกคลีกับหนังสือและ
ใกล้ชิดกับเด็กอย่างเพียงพอ จะสามารถใช้นั่งคือเป็นสื่อแนะแนวในการ
แก้ปัญหาเด็กได้เป็นอย่างดี

สำหรับละครเรื่องนี้ ผู้เขียนไม่ได้แสดงผลจากการ “ใช้นั่งคือ
เป็นสื่อ” ของคุณตระหนัก ว่าจะได้ผลดีเพียงไร ทั้งนี้เพราะผู้เขียนใคร่ที่
จะขอ ให้ท่านผู้ชม ได้ลองพิเคราะห์ ทดลองด้วย ตัวท่านเองจะเป็นคำรับรองและ
การแสดงผลที่เห็นชัดและมีน้ำหนักกว่า

แต่ดิฉันใคร่ขอเรียนไว้ในที่นี้ว่า “การใช้นั่งคือเป็นสื่อ” นี้จะได้
ผลดงามก็ด้วยวิธีผสมผสานความเข้าใจในธรรมชาติจิตใจของเด็กและความ
รักหนังสือเข้าด้วยกัน

วรรณคดีสโมสร

กฤตทรัพย์ ชื่นรุ่งโรจน์

ในคราวก่อน ข้าพเจ้าได้กล่าวถึง
เรื่องความหมายของวรรณคดีมาแล้วว่าคำ
วรรณคดี นั้นมีใช้เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.
๒๔๕๗ ในคราวตั้งวรรณคดีสโมสรขึ้น และ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่ง
เราได้ ถวาย พระ นามแด่ พระ องค์ ท่าน ว่า
พระมหาธีรราช คือ ปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ ได้
เป็นผู้ทรงประดิษฐ์คิดคำว่า วรรณคดี ขึ้น
ซึ่งก็เป็นคำที่เหมาะสมยิ่ง และเราก็ได้ใช้
กันสืบมาจนทุกวันนี้ นับเป็นเวลาเกือบ ๕๐
ปีแล้ว และคงจะใช้สืบไปอีกนาน ฉะนั้น
เพื่อให้ได้ทราบเรื่องนิตยสารนี้ ข้าพเจ้า
จึง ใคร่ จะ เสนอ เรื่อง วรรณ คดี สโม สร
แก่ท่าน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ยังได้จัดวางพระชนม์อยู่นั้น
ทรงมีพระราชประสงค์จะทรง ทะนุบำรุงกวง
ศึกษา ถอบคั่นพงศาวดารและเรื่องราวอัน

เป็นความรู้ต่าง ๆ จึง ได้ทรง พระ กรุณา
โปรดเกล้าให้ตั้งโบราณคดีสโมสรขึ้น เมื่อ
วันที่ ๒ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ ๑๒๖ พ.ศ.
๒๔๕๐ โดยให้อยู่ในความดูแลดำเนินการ
ของราชบัณฑิตยสถาน และได้ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราช
ัญญกรมังกรคาบแก้วไว้สำหรับประทับใน
หนังสือโบราณคดีต่าง ๆ บรรดาที่จะพิมพ์
ขึ้นด้วยความเห็นชอบของโบราณคดีสโมสร
นั้น แต่นั้นมาการศึกษาหาความรู้ทางวิชา
โบราณคดีก็ค่อยเจริญขึ้น โบราณ คดี
สโมสรได้ จัดพิมพ์ หนังสือ โบราณ คดีออก
เผย แพร่ ตาม พระราช ประสงค์ หลายเรื่อง
เป็นต้นว่า จดหมายเหตุความทรงจำของ
กรมหลวงนรินทรเทวี พร้อมทั้งพระราช
วิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ชุมนุมพระบรมราชาธิบาย ใน
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ

อื่น ๆ อีกมาก นอกจากเรื่องโบราณคดีสโมสรนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังทรงมีพระราชประสงค์จะทะนุบำรุง การ แต่ง หนังสือ ประเภท วรรณคดี กาพย์ กลอน และความเรียง ร้อยแก้วในภาษาไทยให้ดีขึ้น แต่ก็ได้จัดสรรครุฑน้อยไว้ก่อนที่จะได้ทรงจัดการ ในพระราชดำริข้อนี้ให้เป็นผล ฉะนั้นเมื่อ พระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ จึงได้ทรงพระราชดำริว่า พระบรมราโชบายแห่งพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมชนกนาถนั้น เป็นสิ่งควรที่จะจำเริญรยายตาม เพราะเหตุว่าวิชาหนังสือในสมัยนั้นก็เจริญแพร่หลายมาก ดังเกิดได้จากที่มีผู้แต่งและผู้อ่านหนังสือทวิจำนวนชนมากมาย และโดยที่ยังขาดระเบียบ แบบแผน หรือขาด สถาบันที่จะอำนวยความสะดวกและแนะนำแนวทาง ตลอดจนเป็นหลักให้ การ แต่ง หนังสือ และ การ อ่าน เป็นไปโดยเรียบร้อย ผลที่จะเกิดจากการ แต่ง หนังสือ โดย ไม่มี ระเบียบ แบบแผนทางภาษาและแนวการแต่ง แทนที่จะอำนวยความสะดวกให้ความรู้ และเผยแพร่ ภาษาที่ดีงามของไทย ก็จะถูกกลืนหายไปเป็นผลร้าย

แก่ประเทศชาติ ด้วยพระราชดำริเห็นการณ์ไกลจึง ได้ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ให้ตั้ง วรรณคดีสโมสรขึ้น ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาตั้งวรรณคดีสโมสรนี้ เมื่อวันที่ ๒๓ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๗ โดยมีข้อมุ่งหมายประการสำคัญ คือ เพื่ออุดหนุน และทะนุบำรุงการแต่ง หนังสือไทยให้ดีขึ้นและพ้นจากความเข้าใจผิด ทั้งผู้แต่งและผู้อ่าน

โดย พระราช กฤษฎีกา ตั้ง วรรณคดีสโมสรนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงดำรงตำแหน่งประธาน ยก เช่นเดียวกับโบราณคดีสโมสร และให้กรรมการหอพระสมุดวชิรญาณในสมัยนั้นเป็นกรรมการของวรรณคดีสโมสร และเป็นสมาชิกของวรรณคดีสโมสรโดยตำแหน่งทุกคน นอกจากนั้นอาจจะทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งผู้ใด ที่มีคุณ ภูมิ หรือ ได้ แต่ง แปล หนังสือ ไว้เป็น พยาน แห่งคุณ ภูมิ ให้เป็นสมาชิกวรรณคดีสโมสรได้อีก

โดยความมุ่งหมายนี้ วรรณคดีสโมสรก็จะได้ พิจารณา ยกย่อง หนังสือ วรรณคดี หรือหนังสือที่แต่งดี ว่าเป็นวรรณคดีควรอ่านควรนิยม หนังสือต่าง ๆ ที่วรรณคดี

ดโมตร์จะรับพิจารณานั้น ได้กล่าวไว้แล้ว ว่าได้แก่พวกกวีนิพนธ์ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน หนังสือบทละครไทย หนังสือนิทาน หนังสือบทละครพูด และหนังสืออธิบาย หรือที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า เอ็ดเซหรือ แอมเพลด ซึ่งเป็นเรื่องทางวิชาความรู้ หนังสือเหล่านี้ถ้าเราเองได้มีคุณลักษณะตรงกับที่วรรณคดีดโมตร์ตั้งไว้เป็นหลัก ก็จะได้รับประโยชน์อันควรยินดี กล่าวคือ จะโปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ประทับพระราชลัญจกร ตายรูปพระคเณศร์ อันเป็นเครื่องหมายสำหรับวรรณคดีดโมตร์ และถ้านายกศภา คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นสมควร ก็จะพระราชทานบำเหน็จรางวัล ในการแต่งนั้นด้วย ส่วนหนังสือซึ่งโบราณบัณฑิตแต่งไว้ และเป็นหนังสือที่พิจารณาเห็นสมควร ก็จะได้ให้ประทับพระราชลัญจกร สำหรับ วรรณคดีดโมตร์ ไว้ เป็นเครื่องหมายเชิดชู

หนังสือแต่ละเรื่องที่จะได้รับ ยกย่อง จะต้องมีความพิเศษบริบูรณ์ดังนี้ คือ

ประการที่ ๑ เป็นหนังสือดี หมายถึง เป็นเรื่องที่สมควร แก่ข้าราชการชนจะอ่านได้

โดยไม่เสียประโยชน์ คือไม่เป็นเรื่องทฤษฎี หรือเป็นเรื่องชักจูงความคิดผู้อ่านไปในทางอันไม่เป็นแก่นสาร หรือซึ่งจะชวนให้คิดควุ่นวายไปในทางการเมืองอันจะเป็นเครื่องรำคาญแก่รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ประการที่สอง เป็นหนังสือที่แต่งดี จะใช้วิธีเรียบเรียงอย่างใด ๆ ก็ตาม แต่ต้องให้เป็นภาษาไทยที่ดี ถูกต้องตามเยี่ยงที่ใช้ในโบราณกาล หรือในปัจจุบันกาลก็ได้ แต่ไม่ใช่ใช้ภาษา ซึ่งเลียน ภาษา ต่าง ประเทศ หรือ ใช้วิธี ผูก ประโยค ประ ชาน ตามแบบ ภาษาต่างประเทศ (เช่น ใช้ว่า “ไปจับรถไฟ” แทน “ไปขึ้นรถไฟ” หรือโดยดลารไฟ และ มาด้าย แทนมาช้า หรือมาดำ) อนึ่ง หนังสือ ที่แปล จาก ภาษา ต่าง ประเทศ ต้องมีแสดงไว้ชัดเจนว่าแปลจากภาษาใด ผู้แต่งเดิมชื่อไร

ด้วยประการต่าง ๆ ดังนี้ จึงเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชหฤทัย ในอันที่จะให้การแต่งหนังสือและการใช้ ภาษา ไทย ให้ ถูก ต้อง ดำเนินไปโดยแบบแผนอันดีงาม เป็นหลักที่จะยึดถือและใช้สืบ ต่อไปถึง อนุชนรุ่นหลัง เพราะหนังสือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในการแพร่

ภาษาให้กว้างขวาง ถ้าหากหนังสืออันเป็น
เครื่องมือเผยแพร่ภาษานั้นผลิตพลาดเสียแล้ว
ก็ย่อมจะเป็น อันตรายแก่ชาติ บ้านเมืองมาก
กว่าเป็นประโยชน์ ทั้งนี้เพราะภาษาคือ
เครื่องหมายประจำชาติ เป็นเครื่องแสดงความ
เป็นชาติหนึ่ง ๆ หากปราศจากการทะนุบำรุง
สั่งเดิริม และจัดหลักเกณฑ์ให้เป็นระเบียบ
งดงามแล้ว ก็จะมีผู้ทำลายภาษาให้เสื่อม
เสียได้ง่าย เราคงจะสังเกตเห็นทั้งจาก
ประวัติศาสตร์และจากเหตุการณ์ในปัจจุบัน
ว่า พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ต่าง
ทรงมี พระทัยไม่ ทะนุบำรุงความ เจริญด้าน
อักษรศาสตร์และวรรณคดีอยู่ตลอดมา แม้
ใน รัชกาล ปัจจุบันนี้ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ได้ทรงพระราชทานพระมหา
กรุณาธิคุณโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระ
บรมราชาโฆวาท ตักเตือน ผู้ดำริ้ง การศึกษา
ชั้น มหาวิทยาลัย ให้ระมัด ระวัง ในการ ใช้
ภาษาให้ถูกต้องงดงามอยู่เสมอ ทั้งยังได้
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน
รางวัลแก่ผู้ที่ ใช้ภาษาไทย ได้ถูกต้องงดงาม
ในวงการต่าง ๆ หลายท่าน ซึ่งเป็น
เครื่องชื่นชมโลมณั้ดแก่คนไทยทั้งหลายเป็น
อย่างยิ่ง

วรรณคดีสโมสรในรัชกาล พระบาท-
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็เป็นสิ่ง
หนึ่ง ซึ่ง ให้ เห็น พระราช กรณียกิจ ของ
พระมหากษัตริย์ไทย ที่ได้ทรงทะนุบำรุง
ความเจริญทางอักษรศาสตร์และวรรณคดี
ของไทย ในครั้งนั้น ได้ทรงตั้งกรรมการ
สำหรับพิจารณาหนังสือไทยที่แต่งดี ควร
ยกย่องตามพระราชบัญญัติ เมื่อกรรมการ
ปรึกษากันเลือกเรื่องซึ่ง จะยกขึ้น ไว้เป็นตัวอย่าง
ว่าเป็นยอดของหนังสือซึ่งแต่งดีใน
ประเภทนั้น ได้ตัดสินโดยความเห็นชอบ
พร้อมกันดังนี้ว่า

ลิลิตพระลอ วรรณคดีสมัยอยุธยา
เป็นยอดของวรรณคดีประเภทลิลิต

สมุทรโฆษคำฉันท์ วรรณคดีซึ่งแต่ง
โดยบรมกวี ๓ ท่าน คือ พระมหาราชครู
และสมเด็จพระนารายณ์มหาราช สมัย
อยุธยา กับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรม
พระปรมานุชิตชิโนรส กวีเอกต้นสมัย
รัตนโกสินทร์ เป็นยอดของคำประพันธ์
ประเภทคำฉันท์

กาพย์มหาชาติคำเทศน์ เป็นยอด
ของคำประพันธ์ประเภทกาพย์

กลอนเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดเกล้าฯ ให้กวีในรัชสมัยของพระองค์ตลอดจนพระองค์เองได้นิพนธ์ขึ้น เป็นยอดของกลอนสุภาพ

บทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นยอดของกลอนบทละครร้อง

บทละครเรื่องหัวใจนักรบ พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นยอดของกลอนบทละครพูด

ความเรียงเรื่องสามก๊ก ซึ่งเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นผู้แปล เป็นยอดของความเรียง

อธิบายเรื่องพระราชพิธี ๑๒ เดือน พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นยอดของความเรียงอธิบาย (หรือ essay)

หนังสือเหล่านี้ได้ประทับพระราชลัญจกรรูปพระคเณศไว้เป็นสำคัญ

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าเสียดายที่วรรณคดีสโมสรนี้ ได้สลายตัวไปตามอายุภาพ

แต่ก็ได้หมายความว่า ความคิดและความรู้สึกอันดีงาม ที่นักปราชญ์และประชาชนทั้งหลายมีต่อวรรณคดีสโมสรจะค่อยๆ สืบไป ด้วย ผลของวรรณคดีสโมสรยังดำรงสืบเนื่องอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ และในภายหลังต่อมาก็ได้มีผู้พยายามที่จะฟื้นฟูและเจริญรอยตาม พระราชนิยมของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในด้านวรรณคดีสโมสรนี้ เป็นต้นว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ก็ทรงดำริ ดัง สยามคัมภีร์ วรรณคดีสโมสร ใน พ.ศ.

๒๔๗๔ โดยมีความมุ่งหมายจะส่งเสริมทะนุบำรุงการแต่งหนังสือประเภทต่างๆ เช่นเดียวกับวรรณคดีสโมสร ได้ดำเนินกิจการมาระยะหนึ่ง ต่อมาก็สลายตัวไปอีก ในยุคปัจจุบันนี้ บรรดานักประพันธ์ทั้งนักประพันธ์อาชญา และนักประพันธ์รุ่นเยาว์ก็พยายามจะก่อตั้งสมาคมเกี่ยวกับการเขียนการแต่งหนังสือขึ้นเกือบทุกยุคทุกสมัย โดยจุดมุ่งหมายอันเดียวกันนั่นเอง ปัจจุบันนี้ก็มีสมาคมภาษาและหนังสือ กับชมรมนักกลอน เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งจะได้นำมาถกถึงในโอกาสอันสมควรต่อไป

นิทานสำหรับเด็ก

ผจญกรรม

ลมูล รัตตากร

ครึ่งหนึ่งนานมาแล้ว ในป่าลึกแห่งหนึ่งมีสุนัขป่าตัวหนึ่ง วิ่งเหาะๆ ผ่านเงาไม้ใหญ่ไป มันรู้สึกหงุดหงิดเพราะยังจับอะไรกินไม่ได้เลย นอกจากกระด่าแก่หนึ่งเหินยวตัวหนึ่งซึ่งกว่าจะจับได้ ต้องได้รับบาดเจ็บพอสมควร

ขณะนั้นมีลูกสิงโตตัวหนึ่งได้ลงมาจากต้นไม้ที่มันอยู่ เดินไปรอบๆ ไม้แห้งให้ตกตกลงบนพื้นอย่างพลัดพลัด

ถึงตัวเด็กนั้นเก็บใบไม้แห้งไว้เต็มมือโยนขึ้นไปบนอากาศ แล้วร้องด้วยความพอใจ เมื่อเห็นใบไม้เหล่านั้น ปลิวว่อนตามสายลมอ่อนๆ ผ่านต้นไม้ในป่าไป ถึงน้อยรู้สึกสนุกมาก มันขยุ้มเอาใบไม้ขึ้นมาติดทรายและเศษไม้มาด้วย พอไปรอบๆ ทรายและเศษไม้เหล่านั้นก็ร่วงลงมาราวกับสายฝน

บังเอิญสุนัขป่าตัวนั้นเดินได้ จังหวะเหมาะๆ กับใบไม้แห้ง และเศษไม้ตกลงทั่วตัว

เข้าตา เข้าจมูกเต็มไปหมด ทำให้สุนัขป่าทั้งใจทั้งจามทีเดียว

เมื่อมันมองเห็นได้แล้ว มันจึงมองไปไปๆ ตามันเขี้ยวด้วยความโกรธ พอเห็นลูกสิงโตตัวหนึ่งกระโจนเข้าได้และกัดลูกสิงโตเต็มแรง

ถึงน้อยหัวดีร้องสุดเสียง ตะโกนตะฮอนจนแม่ถึงซึ่งแอบจับหัดอยู่บนยอดไม้ รู้สึกตัวตื่นขึ้น แม่ถึงได้ต้นไม้ลงจากกิ่งไม้หนึ่งรวดเร็ว รวากับ สายฟ้าแลบด้วยความเคียดแค้น คำรามก้อง สุนัขป่าพยายามจะเลื้อยออกไปจากที่นั้นด้วยความตกใจ เสียงแม่ถึงที่ขู่คำรามอย่างโกรธจัดอยู่เบื้องบน แต่ก่อนที่มันจะเลื้อยออกไปพ้น แม่ถึงก็มาตบเหียงอยู่รอบๆ ตะโกนว่าเสียงดัง “ร้ายกาจมาก ร้ายกาจมาก ร้ายกาจมาก นี่เจ้าทำอะไรกับลูกของข้าล่ะ”

สุนัขป่าเกรงว่าเสียงร้องของแม่ถึงจะทำให้ตัวมันน่ารำคาญเรื่องนี้ มันจึงร้องห้าม

ด้วยความกลัวว่า “เงียบ ๆ หน่อยเถอะน่า
ข้าไม่ได้ทำอะไรสักหน่อย”

ถึงน้อยพูดสวน ขนทง ๆ ที่ยัง สะอื้นอยู่
ว่า “แม่จ๋า มันก็คชราชของข้าชาติแล้ว”

แม่ถึงอุ้ม ลูกน้อย ขนแล้ว ตรววจู ที่ขา
ความจริง นั้นไม่ได้โดน กัดจน ชาติขาดหรือ
แต่กระนั้น ก็โดนกัดเป็นแผลถลอกที่เดียว

แม่ถึงค่อย ๆ วางลูก ลงกับ พ้นเบา ๆ
ตรงเขาคว่าตันคอกของสุนัขป่าเขาเดียวจนพ้น
ต่างและพ้นบนของ สุนัขป่า กระทบกัน ดังกึก
ปากก็แผดเสียงดังว่า “มานี่, มานี่, เจ้าตัว
ร้ายไปหาพญาสิงห์โตกัน”

“ข้าก่อน” หมาม้าพยายามพูดอย่าง
ดีที่สุดในที่มันจะสามารถพูดได้ในขณะที่พ้น
กระทบกัน “ขอให้หยุดทีเถอะแล้วเราจะ
รักษาตัวของเรา”

แม่ถึงก็หยุดเขา แต่ยังคงจับหูของ
สุนัขป่าเอาไว้ “เจ้าจะรักษาตัวของเรา
อย่างไร” มันถามอย่างโกรธแค้น

“ฟังดี” สุนัขป่าบอกแล้ว “ข้าจะ
บอกความลับให้ ข้าไม่เคยบอกใครเลยใน
บ้าน”

“เ้าว่ามา” แม่ถึงพูด ขณะนั้นเจ้า
ถึงน้อยค่อย ๆ คลานเข้ามาใกล้จึงหันหน้าสุนัข

ป่าเข้มิ่ง เพราะกลัวว่าจะได้ยินความลับนั้น
ไม่ถนัด

“รู้ไว้เสียดีกว่า ขนของข้าเป็นยาอย่าง
พิเศษ ถ้าเผื่อว่าใครได้ขนของข้าเพียงเส้น
เดียวได้ แผล ดะก้อ แผลจะ หาย ภายใน คืน
เดียว”

“จริงวี่ ?” แม่ถึงพูดยิงฟันขาด

“ฮือ” ถึงน้อยทำมุขก่นอย่างไม่
เชื่อถือ

“ข้าจะพิสูจน์ว่า ข้าพูดความจริง”
หมาม้าพูด “ถอนขนของข้าไปสักเส้นหนึ่ง
ซิ แล้วเอาไปวางไว้บนแผล ถ้าพรุ่งนี้แผล
ไม่หายละก็ข้า จะยอมไปหา พญาสิงห์โตกับ
กับเจ้าด้วยความเต็มใจยิ่ง”

“และยิ่งกว่านั้น” สุนัขป่าเจ้าเล่ห์พูด
ต่อ “ข้าจะเอากัดด้วยมาให้เจ้าฉนั้นดะยิบดุก
ตลอดอาทิตย์ เป็นการทำขวัญในคราวที่ข้า
ได้ทำให้ลูกของเจ้าบาดเจ็บโดยบังเอิญ”

“ที่เจ้าพูดมาทั้งหมดคนเราไม่เชื่อเลย”

แม่ถึงพูดเยาะ ๆ

“เฮ้” ถึงน้อยพูดและแสบตบหน้าหมา

“แต่” สุนัขป่าพูด “เจ้าก็รู้ว่าข้าอยู่
ที่ไหนทุก ๆ คนก็รู้จักที่อยู่ของข้า ถ้าหาก

ข้าไม่รักษาดัญญาของข้าและไม่นำกล้วยมา
ให้เจ้า เจ้าก็ไปตามตัวข้ามาตบโทะได้ทุก
เมื่อ”

แม่อึ้งยังคงจ้องดูสุนัขป่าเฉยอยู่ครู่หนึ่ง
โดยไม่พูดว่าอะไรเลย ในที่สุดมันก็พูดว่า
“เขาจะเป็นอันว่าตกลงข้าจะลงเรือดู ไหน
ละชน” “ถอนเอาไคเองเลยจ๊ะ” สุนัขป่า
พูดอย่างสุภาพ

“ให้ข้าถอนเองแม่” เจ้าลิงน้อยร้อง
ขึ้นเสียงแหลม กระโดดเหิง ๆ คอย ค้าตบ
เมื่อแม่อึ้งพยักหน้าอนุญาต ถึงน้อยก็ถอน
จนไคคอบ ของ สุนัขป่า อย่างแรง จน สุนัขป่า
ตะคังเพราะความเจ็บ

แม่อึ้งเอาขนของสุนัขป่าวางไว้บนแผด
ของลูกของมันแล้วอุ้มลูกไคขึ้นไป บนต้นไม้
ขณะที่มัน กำลังไค อยู่มัน ตะโกน ออกมาว่า
“พรงี้ ถ้าแผดไม้ไคชน ตะก้อเจ้า จะเคราะห์
ร้าย” เจ้าลิงน้อยหัวเราะคิกและพูดเสริม
ขึ้นว่า ข้าจะตั้งหัวเจ้าให้หลุดไปเลย

“อ่าวไคตกไปเลยเจ้า” สุนัขป่าพูด
แอบยิงฟันขูเจ้าลิงน้อยใน ขณะที่ มันยิงฟัน
ข้ามไหล่แม่ของมันมา” ในพรงี้เข้าเจ้า
หนูน้อยคงจะหายสนิท” แล้วมันก็รีบดับ
ไปยั้งที่พักด้วยใบหนามกริม

น้ามหัศจรรย์ ในเวลาเช้าตรู่เมื่อแม่
ลิงตบแผดของลูกถึงที่ข้า ปรากฏว่าหายสนิท
ไม่มีรอยเหลือให้เห็นว่าเป็น บาดแผดที่สุนัข
ป่ากัดเลย แม่อึ้งรู้สึกประหลาดใจมาก

“วิเศษจริง” มันพึมพำ

วันต่อมาสุนัขป่าก็มาหา มิกด้วยมา
ให้ด้วยยี่สิบใบ แม่อึ้งรู้สึกพอใจมากและ
บอกสุนัขป่าว่า ไม่ต้องนำมาอีกต่อไป

สุนัขป่ากล่าวคำขอบคุณ ครั่งแล้วครั่ง
เล่า แล้วรีบกลับไปยังที่พัก รู้สึกแปลกใจ
มากที่บาดแผดของลูกถึงหายสนิทเช่นนั้น

แม่อึ้งมี นิสัยไม่ ชอบ เก็บ ความลับ
มันจึงเล่าเรื่องราว เกี่ยวกับการ รักษา อัน
มหัศจรรย์นี้แก่สัตว์ทุกตัวที่มันพบ

บรรดาสัตว์เหล่านั้นพากันประหลาดใจ
มาก พากันคิดว่าสุนัขป่าเป็นสัตว์ที่เฉลียว
ฉลาดกว่าที่มันคิดเอาไว้มาก ต่างให้ความ
นับถือสุนัขป่าเป็นอย่างยิ่ง

ในที่สุดหมาป่าก็ประจักษ์ว่า นอกจาก
ลิงทั้งหลายแล้ว ยังมีหมาจิ้งจอก หมาป่า
หมี เสือดำ เสือโคร่ง และแม่ญาดิงห์โต
เองก็พูดถึงมัน ราวกับว่ามันมีความสำคัญ
อย่างมาก ทำให้มันรู้สึกหยิ่งในตัวเองมาก

และหลงเข้าใจไปว่าตัวเป็นสัตว์ที่ ประเสริฐ
ที่สุดในบ้าน

นอกจากนั้นทุก ๆ วัน หรือบางทีทั้ง
วัน จะมีสัตว์อื่น ๆ ที่ได้รับบาดเจ็บมาจาก
การล่าสัตว์ หรือไม่ก็การต่อสู้ พวกนั้นมา
หาสุนัขป่าตัวนั้นถึงที่อยู่ ต่างขอถอนขน
สุนัขป่าไปเดินหนึ่ง เพื่อเอาไปได้แผล ของ
พวกมัน สุนัขป่าพยายามชี้แจงว่าขนของ
มันนั้น จะรักษาได้ก็แต่เฉพาะแผลที่มันกัด
เองเท่านั้น แต่บรรดาสัตว์ทั้งหลายไม่ยอม
ฟังเสียง

“หยุดเถอะ” ช้างร้องแปรวันขึ้นมา
“เอาขนของเจ้ามาให้ข้าฉีกเส้นหนึ่ง ไม่
เช่นนั้นข้าจะกระแทบให้เจ้าตายคาเท้าของข้า
นี่แหละ”

“เหลวไหล” หมิพัมพัม “ขนหนึ่ง
เส้นไฉนใหม่ หรืออยากให้ข้าวัดเจ้าให้
ตายคาที่ตรงนี้”

“เหลวไหลทั้งเรื่อง” เตือดาวแยก
“เอามาเถอะน่า ไม่เช่นนั้นข้าจะกัดหัวขาด
ในพริบตาที่แหละ”

แม้แต่เจ้ากระต่ายหน้าเป็นทีไปถูกหนาม
ตำเท้ามา ก็พลอยผละผละไปด้วยว่า

ข้าจะบอกให้เ็นตา ขอชนให้ข้าฉีกเส้น
เถอะ ไม่เช่นนั้นข้าจะกัดจมูกของตาให้ขาด
ไปเลย”

สุนัขป่าจำเป็น ต้องให้ชน ของ มัน แก่
ทุก ๆ ตัวโดยไม่มีทางโต้แย้ง เพื่อว่าพวก
นั้นจะไปให้พ้น ๆ เสียที

แต่วันเวลาผ่านไป สัตว์ทั้งหลายก็มา
กันมากขึ้นไปอีก แต่สัตว์เหล่านั้นต้องจะ
มาขอไปเดิน ๆ เป็นเรื่องตลกเท่านั้นเอง

หมาป่าผู้นำฝูงสัตว์ รู้ดีเป็น ทุกข์มาก
ทั้งกลางวันและกลางคืน มันได้พักผ่อนนอน
หลับน้อยที่สุด ไม่มีเวลาออกล่าเหยื่อเลย
มันผอมลง ๆ จนมองเห็นซี่โครงเป็นแถว ๆ
ที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือมันถอนขนให้ไปจนตัว
เกรียนไปหมดแล้ว

แม้กระนั้นบรรดาสัตว์ ทั้งหลายก็ยังมา
กันไม่หยุดหย่อน เพื่อขอชนจากมันอีก
ดังนั้นในคืนที่อากาศหนาวเย็นคนหนึ่ง สุนัข
ป่าก็ ออก จาก ที่อยู่ ตรงไปหา พญา ถึงที่โต
เพื่อขอความช่วยเหลือ ขณะที่มันกำลังเดิน
ขอทางผ่านสัตว์ทั้งหลายที่ยืนอยู่รวมด้อมคอย
ขอชนของมันอยู่นั้น ก็มีเสียงหัวเราะดังก้อง
ขึ้นเพราะรู้ดีว่า เมื่อได้เห็นสุนัขป่าผอม

เหลือแต่กระดูก และชนเกรียนราวกับอุ้งมือ
ของลิง

สุนัขบ้าตัวนั้นด้วย ความหนาว และทั้ง
โกรธทั้งอาย มันพยายามไปจนถึงพญาดังห์
โต แต่พญาดังห์โตเห็นสารรูปอันน่าเวทนา
เช่นนั้นก็กลับระเบิดหัวเราะดังนั้น ราวกับเสียง
ฟ้าร้อง จนทำให้หยุดไม่กวดไถ่เพราะแรง
กระเทือน สุนัขบ้ารู้ดีกับอายมากจึงหัน
หลังกลับและเดินจากมา เสียงหัวเราะดัง
ก้องของพญาดังห์โตยัง ก้องอยู่ในหูของมัน
มันออกวิ่งให้เร็วเท่าที่กำดั่งแรงของมันจะมี
อยู่จากที่นั้นไป

สุนัขบ้าจะไปที่ไหนนั้น ไม่มีใครบอก
ได้แต่มันก็ไม่กลับมาอยู่ในป่าอีกต่อไป

บางทีมันอาจจะตายเพราะ ความหนาว
หรือมันอาจจะมึนในหมองอกขึ้นมาและมีชีวิต
อยู่ด้วย ความ ดุซที่โหดร้าย แห่ง หนึ่ง ก็อาจ
เป็นได้

แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ก็เล่าต่อๆ
กันมาไม่เฉพาะแต่ในป่าเท่านั้น ยังเล่ากัน
แทบทั่วโลก เราจะได้ยินคำพูดที่เด่นที่จริง
ว่า “ถ้าจะรักษาให้ดีที่สุดก็ควรรักษาด้วย
ชนของสุนัขที่กัดทานนั่นแหละ”

(แปลและเรียบเรียงจาก *The Biter Bitten*)

บรรณพิภพ

การกล่าวถึงบรรณพิภพในตอน นกฯ ไม่ได้กล่าวถึงการดัดมมนาเรื่องความร่วมมือในบรรณพิภพ ก็คงจะขาดอะไรที่สำคัญไปทีเดียว

การดัดมมนาครั้ง^{๕๕}นี้ องค์การศึกษาฯ ดหประชาชาติเป็นผู้จัดให้มี^{๕๕}ขึ้น ณ เมืองโคโลัมโบ ประเทศลังกา ระหว่างวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ถึง ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ เรียกชื่อการดัดมมนาอย่างเต็มที่ว่า “ความร่วมมือระหว่าง องค์ ประกอบ ต่าง ๆ ของโลกแห่งหนังสือ” การประชุมครั้ง^{๕๕}นี้เป็นผลสืบเนื่องและเป็นข้อตกลงของการประชุมที่เมืองมัตราดในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เกี่ยวกับเรื่องการจัดทำหนังสือในประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย. ที่ประชุมในครั้งนั้น เห็นว่าการผลิตหนังสือ การจำหน่าย และการส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาการของประเทศนั้นจะเป็นไปด้วยดี ก็ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างองค์ประกอบของบรรณพิภพ คือ ผู้เขียน ผู้พิมพ์โฆษณา ผู้พิมพ์ ผู้จำหน่าย และบรรณารักษ์เท่านั้น

ประเทศที่ตั้งผู้แทน เข้าร่วม ประชุมใน

ครั้ง^{๕๕}นี้เป็นประเทศที่อยู่ในโครงการจัดพิมพ์หนังสือขององค์การศึกษาฯ คือ อินเดีย พม่า ลังกา ปากีสถาน และอิหร่าน ประเทศที่มีใ้ได้อยู่ในโครงการ แต่ได้รับเชิญให้ส่งผู้สังเกตการณ์ไปร่วมด้วย คือ ไทย มาลายา ฟิลิปปินส์ ประเทศไทยได้ส่งนางแม่นามาด ชวลิตไปเป็นผู้สังเกตการณ์

เนื่องด้วย การดัดมมนา ครั้ง^{๕๕}นี้ เป็น ส่วนหนึ่งของโครงการจัดพิมพ์ หนังสือ ขององค์การศึกษาฯ ถ้าหากจะได้กล่าวถึงโครงการ^{๕๕}นี้สักเล็กน้อย ท่านผู้อ่านก็จะมองเห็นภาพทั้งหมดได้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ องค์การศึกษาฯ ได้จัดให้มีดัดมมนาเกี่ยวกับ พัฒนาการ ของห้องสมุด ประชาชนใน ภาคเอเชีย อาคเนย์^{๕๕} ที่ประชุมครั้ง^{๕๕}นี้ไดเห็นกันว่า ประเทศในภาคนี้หลายประเทศยังขาดแคลนหนังสือ ภาษาพื้นเมือง สำหรับ ผู้เริ่ม อ่านได้ใหม่ ๆ เป็นอันมาก นับแต่ บาง ประเทศได้รับอิสรภาพทางการเมือง และเลิกใช้ภาษาอังกฤษ เป็น ภาษา ราช การ และ ภาษา ในโรงเรียน ความจำเป็นที่จะต้องมีหนังสือ

ภาษาพื้นเมืองกัมพูชา และเพื่อให้
การผลิตหนังสือภาษาพื้นเมืองเหล่านี้มาก
พอ องค์การศึกษาฯ จึงได้ตั้งโครงการขึ้น
เพื่อช่วยเหลือ โครงการนี้เป็นความร่วมมือ
กันระหว่างหน่วยต่างๆ ขององค์การศึกษาฯ
เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๘ - และในตอนแรก
กำหนดให้ความช่วยเหลือแก่สี่ประเทศ คือ
พม่า ลังกา ปากีสถาน และอินเดีย ต่อ
มาก็ได้เพิ่มอิหร่าน เข้าไป อีก ประเทศ หนึ่ง
องค์การศึกษาฯ ได้จัดตั้งศูนย์กลางสำหรับ
ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่
เมืองการาจ ประเทศปากีสถาน

ในปีแรกเริ่ม ขอบข่ายของโครงการ
อยู่เฉพาะเรื่องการผลิตหนังสือสำหรับผู้เริ่ม
อ่านเท่านั้น ต่อมาได้ขยายออกไปอย่าง
กว้างขวาง รวมการผลิตหนังสือทุกชนิด
สำหรับคนทุกวัย จะเริ่มอ่านหรืออ่านได้
แล้วก็ตาม ที่ไม่รวมอยู่ในขอบข่ายนี้ก็มี
หนังสือแบบเรียนเท่านั้น นอกจากการผลิต
แล้ว ยังช่วยในปัญหาเกี่ยวกับการจำหน่าย
และการให้หนังสือถึงมือผู้ใช้ด้วย ประสิทธิภาพ
การนี้ในปีแรกๆ ได้บ่งให้เห็นว่า บรรณ
พิภพนั้น ประกอบด้วยผู้เขียน ผู้อ่านและ
ผู้ซึ่งอยู่ระหว่างกลาง คือ ผู้จัดพิมพ์ ผู้พิมพ์
ผู้จำหน่าย และบรรณารักษ์ จะแยกฝ่ายใด

ออกจากกันมิได้ การผลิต การพิมพ์ การ
จำหน่าย และการให้บริการทางหนังสือ
มีความสำคัญเท่าๆ กัน และต่อกัน ถ้าจะ
ปรับปรุงส่งเสริมแล้วต้องปรับปรุงพร้อมๆ
กัน ให้มีมาตรฐานในระดับเดียวกันทุกด้าน
ดังนี้วัตถุประสงค์ และ ขอบข่าย ของ
โครงการนี้จึงกว้างขวาง และขยายออกไป
กว่าเดิมเป็นอันมาก

การดำเนินงานในโครงการนี้มีอยู่หลาย
อย่าง เช่นช่วยเหลือในการให้อุปกรณ์
ช่วยอบรมนักเขียน ผู้พิมพ์หนังสือ นักเขียน
ภาพประกอบ ฯลฯ ให้คนสำหรับไปดูงาน
ให้รางวัลแก่นักเขียน ช่วยจัดการจัดมณ
ทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ ราย
ละเอียดได้มีอยู่ในหนังสือ “ดัลตาห์ดาร์”
ฉบับประจำต้นเดือนกุมภาพันธ์ ท่าน
ผู้สนใจจะหาอ่านได้

สำหรับการจัดมณระหว่างชาติ องค์
การศึกษาฯ ได้จัดมาแล้ว ๓ ครั้ง คือ ที่
เมืองเมอริ ปากีสถาน (๒๔๘๘) เมือง
ย่างกุ้ง พม่า (๒๕๐๐) และที่เมืองมัตราส
อินเดีย (๒๕๐๒) หลักการของการเลือก
สถานที่ ก็คือการหมุนเวียนไปตามประเทศ
ต่างๆ ในโครงการ การประชุมครั้งต่อไป
ก็จะมีที่เมืองเทหรานประเทศอิหร่าน

ข้อสำคัญของการประชุมครั้งนี้ คือ การเสนอแนะให้จัดตั้งสมาคมผู้อาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือนี้ เช่น สมาคมนักเขียน สมาคมผู้จัดพิมพ์ สมาคมผู้พิมพ์ ฯลฯ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในเรื่องของผู้อาชีพเดียวกัน นอกจากนั้นก็นับได้ว่าได้แต่ละอาชีพร่วมมือกัน ช่วย ปรับปรุง บรรณพิภพให้ดีขึ้น เพื่อให้ได้บริการทดแทนกันได้ ข้อเสนอแนะโดยละเอียดคงจะตามมาในภายหลัง และท่านผู้อ่านคงจะได้อ่านในวารสารนี้แน่นอน

ผู้แทนประเทศต่างๆ ที่ไม่ประชุมครั้งนี้ เป็นผู้แทนของอาชีพ เช่น นักเขียน ผู้พิมพ์ ไลบรารี เจ้าของโรงพิมพ์และบรรณารักษ์ และทุกคนก็เป็นผู้แทนของผู้อ่านทั้งนั้น ในเรื่องประชุมมีผู้เสนอให้สมาคมนักอ่านขึ้นมาด้วย แต่ก็มีผู้ท้วงติงว่า เขาไม่เห็นมีใครเป็นนักอ่านอาชีพเลย ถ้าจะมีก็แต่ผู้อ่านปาร์ตี้เท่านั้น ประเทศอิหร่านมีเรื่องมากกว่าผู้อ่านอื่นๆ ทั้งๆ ที่ในหมู่ผู้แทน ๔ คน มีคนพูดอังกฤษได้คล่องอยู่คนเดียวเท่านั้น จะจัดสมาคมก็จัดไม่ได้ เพราะคนอิหร่านไม่มีนิสัยคิดถึงสังคมมาก่อน ประคา ผู้พิมพ์ก็ค่อนข้างจะเหตงเดิมๆ รัฐบาลก็

โรงพิมพ์ มาแย่งเอางานจาก บริษัทเอกชน ไปเยอะแยะ เขาเล่าว่า ครึ่งหนึ่ง มีผู้จ้างพิมพ์แบบเรียนเลขคณิต กับภูมิศาสตร์ คนพิมพ์ทำอย่างไรไม่รู้ เอาหน้าปกในดัดกันเสีย แบบเรียนเลขมีชื่อภูมิศาสตร์ และภูมิศาสตร์มีชื่อว่าแบบเรียนเลข มีคนทัก เขาว่าไม่เป็นไรนะ และแบบเรียนทั้งสองก็ขายดิบขายดี

ที่รับรองต้องกันทุกๆ ประเทศ คือว่า ในประเทศของเขานี้ สมาคมนักเขียนอาชีพคงจะตั้งได้ยาก เพราะไม่มีใครกล้าเสี่ยง การอดตายโดยมีอาชีพเขียน หนังสือเพียงอาชีพเดียว ต้องทำงานอื่นเป็นหลักกันทั้งนั้น พวกเขียนแบบเรียนเท่านั้นพอ จะไม่ต้องเอาหน้าดูต้อง

ผู้แทนหลาย ๆ คน ทำงานหลายอาชีพ เป็นต้นว่า เป็นทั้งนักเขียน ผู้พิมพ์ ไลบรารี ผู้พิมพ์ และผู้จำหน่าย ผู้แทนปากีสถานคนหนึ่งบอกว่า เขายังเป็นนักวิจารณ์หนังสือด้วย เคยถูกถามว่า วิจารณ์หนังสือของตนเอง และลงพิมพ์ในวารสารของตน เพื่อให้หนังสือของตนขายดีใช่ไหม? เขาไม่ได้ปฏิเสธในข้อนี้.

ใคร? อะไร? ที่ไหน?

การประชุมเกี่ยวกับ การทำบัตร รายการ
ณ กรุงปารีส

สหพันธ์สมาคมห้องสมุดระหว่าง
ประเทศ International Federation Library
Association ได้จัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับ
การทำบัตรรายการ Principle of Cataloging
ณ กรุงปารีส ระหว่าง วันที่ ๙-๑๘ ตุลาคม
ศกนี้ และได้เชิญให้ สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย ส่งผู้แทน ไปร่วมประชุม
โดยจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งสิ้น สมาคม
จึงได้ให้นางแม่นมมาต ขวาลิต อุปนายก
ของสมาคม ไปร่วมประชุมในฐานะผู้แทน
ของสมาคม นางแม่นมมาต ขวาลิต ได้ออก
เดินทางโดยเครื่องบินแอร์ฟรานซ์ เมื่อเย็น
วันเสาร์ที่ ๗ ตุลาคม และเดินทางกลับเมื่อ
วันที่ ๒๕ ตุลาคม นางแม่นมมาต ขวาลิต
แจ้งว่าจะเขียนเล่า รายละเอียด เกี่ยวกับการ
ประชุมลงในวารสาร ของสมาคมเล่มต่อไป
เพราะการประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมครั้ง
สำคัญและครั้งใหญ่ที่สุดสำหรับ สมาคมห้อง
สมุดได้จัดขึ้น และมีผู้เข้าประชุมซึ่งล้วนมาก

ล้วนแล้วแต่ผู้เชี่ยวชาญ ห้องสมุด จากหลาย
ประเทศ มีจำนวนถึง ๒๐๐ กว่าคน การ
ประชุมมีสาระสำคัญ ที่เพื่อน บรรณารักษ์
ควรจะได้ทราบ เพื่อการปฏิบัติและให้ข้อ
คิดเห็นในโอกาสต่อไปด้วย

การประชุมใหญ่ประจำปี ๒๕๐๔

วันที่ ๒-๔ พฤศจิกายน สมาคมได้
จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี
๒๕๐๔ ขึ้น ณ บริเวณ หอสมุดกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากการ
ประชุมของ สมาชิก สมาคม เกี่ยวกับ กิจการ
ของสมาคมแล้ว สมาคมได้จัดให้มีการ
อภิปราย เกี่ยวกับการ ดำเนินงาน ตลอดจน
อุปสรรคและการแก้ไข ในการจัดห้องสมุด
การจัดอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ด้านหนังสือ,
ภาษาไทยและการเขียน จัดรายการสำหรับ
เด็กด้วยการ จัดหุ่น ดาราด, ภาพยนตร์, และ
การเล่านิทาน จัดรายการประกวดการเขียน
ภาพโฆษณา เรื่องความสะอาดการอ่านหนังสือ
ที่ถูกต้อง นอกจากนั้น เพื่อให้ประชาชนทั่วไป

ที่สนใจหนังสือได้ชมการจัดแสดงหนังสือจาก
สำนักข่าวต่างประเทศมีอังกฤษอเมริกา
ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น และเพื่อให้ประชาชน
ได้ชื้อหาหนังสือในราคาพิเศษ สยามได้
เชิญบริษัท และสำนัก พิมพ์มาร่วมออก
ขายหนังสือถึง ๑๕ วัน นับว่าเป็นการ
ประชุมที่นอกจากจะให้ประโยชน์แก่สมาชิก
แล้ว ประชาชนทั่วไปยังได้รับประโยชน์
อย่างกว้างขวางอีกด้วย ซึ่งสมาคมขอถือ
โอกาสขอบคุณ ผู้ให้การร่วมมือ กับ
สมาคมในการประชุมครั้งนี้ เป็นอย่างยิ่ง

การอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ

ในปี ๒๕๕๑ แผนกเผยแพร่วิชาการ ได้จัด
ให้มีการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ
เริ่มตั้งแต่ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๘
ธันวาคม มีผู้เข้ารับการอบรม ๓๐ คน และ
เป็นวิทยากร ๒๕ คน ผู้เข้ารับการ
อบรมมาจากห้องสมุดของรัฐบาล ทั้งฝ่าย
ทหาร และพลเรือนแทบทั้งสิ้น นับว่างาน
ห้องสมุดได้ก้าวหน้ามากขึ้น และมีทางที่จะ
ขยายตัวไปอย่างน่าพอใจ ในอันเปิดอบรม
สมาคมได้เชิญ ดร. ประดิษฐ์ เขียวดงกุล

รองเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติมาเป็นผู้ให้
เกียรติในการเป็น guest speaker และแจก
วุฒิบัตรแก่ผู้เข้ารับการอบรมด้วย
บรรณา รักษ์ ต่าง ประเทศ เข้าม กิจ การ
ห้องสมุดในเมืองไทย

ระหว่าง ๓ เดือนหลังนี้ ได้มีบรรณา
รักษ์ชาวต่างประเทศ ได้เข้ามาเยี่ยมกิจ
การของห้องสมุดเมืองไทย หลายท่าน
เป็นต้น

1. Mr Thomas E. Keys จากเมโย
คลินิก

2. Mr. Joseph O'Halloran
Miss Pongsoon Lee จากห้องสมุด
เกาหลี

4. Miss Forough Minsu จาก
ห้องสมุดอิหร่าน

สมาคม จึงได้ ถือโอกาส เลี้ยงต้อนรับ
บรรณารักษ์ ดังกล่าวตามสมควรแก่โอกาส
เพื่อเป็นการต้อนรับ และแลกเปลี่ยนความ
คิดเห็น ในการปรับปรุงกิจการห้องสมุด
และ สมาคม ให้ก้าวหน้า กับ เหตุ การณ์ ของ
โลกยิ่งขึ้น

การสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสือ และห้องสมุดในสี่จังหวัดภาคใต้

ในการประชุม คณะกรรมการบริหาร
ของสมาคม วันที่ ๓๗ ตุลาคม ๒๕๐๔ คณะ
กรรมการได้ลงมติให้จัดโครงการพิเศษ เพื่อ
สำรวจความสนใจในการอ่านหนังสือ และ
ห้องสมุดในสี่จังหวัดภาคใต้ โดยแต่งตั้ง
คณะกรรมการสำรวจ มี นางสาววิญจนา
อินทรกำแหง เป็นหัวหน้า นางสาวธำ
รงค์ยังอยู่ และนางสาวกฤษณา อมรทัต
เป็นกรรมการ และเพื่อให้การสำรวจ
ได้ผลยิ่งขึ้น ที่ประชุมตกลงให้เชิญผู้แทน
จากสมาคมสตรีไทยมุสลิม จำนวน ๓ ท่าน
คือ นางแสงดาว สยามวาลา นางไพเราะ
อุมาร์ นางละอ้อน วงศ์ขัติย์ ร่วม
ไปด้วย

คณะกรรมการสำรวจได้ออกเดินทาง
โดยขบวนรถด่วน สายใต้ เมื่อวันที่ ๖
พฤศจิกายน ๒๕๐๔ เวลา ๑๕.๐๐ น.

จังหวัดที่ได้สำรวจครั้งนี้ จังหวัด

ยะลา, บัตตานี นราธิวาส และสตูล

การใช้จ่ายมูลนิธิเอเชีย เป็นผู้ออกให้
ทั้งสิ้น

การสำรวจเริ่มตั้งแต่วันที่ ๖ - ๒๒
พฤศจิกายน และได้รับการร่วมมือเป็นอย่างดี
ตั้งจาก ท่านขุนจรรยาวิธาน เวือตรีธมาน
ใจปราณี ศึกษาธิการอำเภอสุโขทัยโกดค
และศึกษาธิการจังหวัดทั้งสี่จังหวัด นอก
จากนี้ยังได้ รับการร่วมมือจากเจ้าหน้าที่
ถ่ายภาพ ของ กรม ประชา สัมพันธ์ คือ
นายประสิทธิ์ สิงหนาก

คณะสำรวจได้เดินทางกลับ ในวันที่ ?
พฤศจิกายน ๒๕๐๔

หนังสืออ่านสำหรับเด็กของสมาคม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้
รับรองหนังสืออ่าน ประกอบสำหรับเด็กของ
สมาคมที่จัดพิมพ์ เป็นหนังสืออ่านประกอบ
บทเรียนในชั้นประถม ๒ ฉบับคือลูกหมู
สามตัวกับหมาป่า แต่งโดย แม้นมาด
สวัสดิ์ และ เท่ากับหงส์สองตัว แต่งโดย
แถบรัตน์ ภูมิรัตน์

